

Anastasia Novih

SENSEI

II dio

iz Šambale

Anastasia Novih
Sensei iz Šambale.
Knjiga II.

Na hrvatski jezik prevedeno s engleskog.

Ne možeš se sakriti od Istine i ne možeš pobjeći od **Mudrosti**. Nema tajne na Zemlji koja se jednog dana ne bi otkrila. Ljudski život i smrt su tok jednog procesa. **Razumjeti** prošlost **znači** naučiti prevladati opasnosti sadašnjosti. **Izaći** iz nje moguće je samo postavši Čovjekom!

Ova je knjiga napisana na temelju osobnog dnevnika bivše maturantice koja odražava događaje iz godine 1990.-1991.

Knjiga govori o neobičnim pustolovinama mlade družine strastvene prema istočnjačkim borilačkim vještinama, žedi za znanjem i unutarnjim traganjem. Jednostavna svakodnevna vrea nestaje kada je u blizini Sensei, tako jedinstvena osobnost, po znanju i po neiscrpnom humoru. Običan dan opuštanja na moru pretvara se u dan prepun događaja. Sensejev fascinantna pogled na svijet, neobične demonstracije fenomenalnih sposobnosti... Mudra drevna priča o Bodisatvi, koja otkriva duboko značenje unutarnje potrage za ljudskom dušom. A također i zadivljujuća priča o slavnom svecu Kijevske Rusije AGAPITU Pečerskom, Čestitom liječniku, čije se čudotvorne relikvije i danas čuvaju u Bliskim špiljama Kijevo-pečerske lavre. Čitatelj ove jedinstvene, žive knjige otkrit će ovo i mnogo više.

Prolog

„Ali nije sve tako loše. Štoviše, ako si odlučio ostati, daj im još jednu priliku i dozvoli mi...“

U ovom trenutku lagani povjetarac jurnuo je nad morem, osvjetljavajući stazu obasjanu mjesecinom. Potonja je šarmantno blistala svojom srebrnastom igrom mameći u tajanstvena prostranstva. Priroda kao da namjerno zadirkuje Stvorenje s jedne strane okružujući ga svojom vječnošću, a s druge strane svojom prirodnom zemaljskom ljepotom. Očito je taj lagani dašak vjetra skrivao neku duboku tajnu, poznatu samo njoj.

„Ako tako snažno želiš, samo naprijed, probaj. Dok smo još ovdje, imamo malo vremena... Ali polje je davno dozrijelo. A gomile korova rastu prebrzo i opterećuje Zemlju... Usjevi su preslabi iako su pažljivo uzgojeni: sekunde iluzije zasjenile su za njih stvarnost vječnosti.“

„Međutim, nadam se da ću saznati... Novi dašak vjetra odveo je riječi na svoja beskrajna prostranstva. Dva dijela Stvorenja opet su se ujedinila u svojoj suštini. Zavladao je kratka tišina. Samo je vatra tiho pucketala svojim gorućim granama. Fine, tanke grančice brzo su se pretvarale u pougljenjeni, bezoblični pepeo. Bilo je tako čudno jer je prošao samo jedan trenutak, ali činilo se da ova neobična tvar nikad nije postojala i kao da se nikad nije dogodila.“

* * *

Kamen pade na pijesak – zašušte pješčana zrnca.

Val dopre do obale – zašušte pješčana zrnca.

Bezglavo trčiš,

Noga u pijesku – zašušte pješčana zrnca.

Život je samo korak,

A godine su mu šuštava, pješčana zrnca.

Rigden Djappo

Svi su otrčali na kupanje. Napokon se dogodilo da Sensei ostane sam. Stajao je u plićaku postupno se navikavajući na temperaturu vode. Iskorištavajući njegovu usamljenost počela sam mu prepričavati svoj čudni san o Crvenom Konjaniku kojeg sam sinoć vidjela u snu. Ova me neobična vizija impresionirala svojom neobičnom realnošću, upečatljivošću i emocionalnošću. Rekavši to Senseju, požalih se da se nisam mogla sjetiti njegova značenja i da sam zapamtila samo njegovu veliku važnost. Suprotno mojim očekivanjima da će u potpunosti dekodirati san s fiziološkog i filozofskog gledišta, Sensei se samo nasmiješio i gledajući me nekako tajanstveno, rekao:

„Doći će vrijeme i saznat ćeš sve.“

Te su me riječi strašno zaintrigirale, ali Sensei im nije ništa dodao. Ostavivši me potpuno zbunjenu, pridružio se grupi naših momaka koji su se dobro zabavljali nastojeći zaustaviti nadolazeće valove svojim atletskim tijelima. „Čudan je to san. I čudan odgovor. Što bi mogao značiti?“ opet sam razmišljala.

Promatrajući Senseja sa strane, nisam se mogla načuditi koliko je bio prirodan u svim područjima života. U našoj grupi nije bio osobito upečatljiv, osim možda po svojoj većoj izdržljivosti i vrlo dobrim smislom za humor. Ali kada bismo dotakli, figurativno govoreći, strune njegova duhovnog života, proizvele bi toliko lijepu melodiju koja zavodi svojom nesvakidašnjom uzvišenošću, jednostavnošću, elegancijom i istodobno neobičnom mudrošću koja je doista svakoga privlačila...

Izvanredno tajanstven Čovjek. Analizirajući prošlost donijela sam zanimljiv zaključak: sve na što bi Sensei nabasao, počelo bi se mijenjati. Izgubila sam se u nagađanjima kako je uspijevao. Uzmimo za primjer moju sudbinu. Prije pola godine moje je tijelo unatoč 17-godišnjoj dobi bilo na rubu smrti. I u tom teškom razdoblju svog života, kad sam bila gotovo u potpunosti bez nade, a oči mojih rođaka bile su pune tuge i sućuti, upravo u tom

„zadnjem trenutku“ upoznala sam Senseja, učitelja borilačkih vještina, čiji su znanje i sposobnosti očito premašivali granice običnih ljudi.

Sensei je doslovno promijenio ne samo moju sudbinu, već i moje cjelokupno poimanje svijeta. Sad sam prilično sigurna da to upoznavanje nije bio sretna slučajnost, kako sam prije mislila. Uzimajući u obzir sve „neočekivane slučajnosti“ koje su me neizbježno dovele do određenih posljedica u životu, postala sam sigurna da je to upoznavanje prije bio odluka, odnosno očitovanje Nećije volje odozgo. I ako sam zahvaljujući Senseju ostala živa, onda znači da Nekome to treba.

Ali radi čega? I zašto? Što mogu učiniti da ispunim zadatak koji mi je ostavljen? Teško je nagađati o nečemu što ne znaš. Kako netko može spoznati sve namjere Viših sila? Često se dogodi da slučajni sastanak ili riječ, pa čak i radnja bez riječi može uzrokovati tijek događaja koji će nevidljivo voditi do nekih globalnih promjena za određene pojedince i za društvo u cjelini. Ali obična osoba koja je dala taj početni poticaj, vjerojatno će ostati nesvjesna općenitog rezultata svog djela, budući da ona živi u ograničenom i malom svijetu svojih misli, okružena isključivo „svojom stvarnošću“. Ono što je zapravo upečatljivo je to što svi svakodnevno, čak i bez znanja o tome, voljom vlastitog izbora pridodaju svoj mali doprinos ovoj rastućoj, snježnoj grudi nadolazećih događaja.

Intuitivno sam osjećala da ključ pravog smisla moje sudbine leži u ovom tajanstvenom snu. I kao svaka znatizeljna osoba, željela sam znati sve odmah i u detalje. Ali tajna je i dalje ostala tajna.

Nakon finog doručka naša je velika grupa legla na pijesak izloživši tijela nježnim zrakama jutarnjeg sunca. Naša se ekipa sastojala od zanesenjaka različitih dobi, imali smo zajedničku strast prema borilačkim vještinama (i ne samo njima), a bili smo jednoglasni u svom posebnom i iskrenom poštovanju prema našem treneru Igoru Mihajloviću kojeg smo na prijateljski način nazvali „Sensei“.

Sensei je zaista bio izvanredna ličnost. Izgledom nije odskakao od naše grupe. Bio je mlad, atletski građen muškarac plave kose. Iako je pažljiv promatrač mogao na prvi pogled primijetiti njegove neobične sokolske i mudre oči. No, usprkos tome... najstariji i najosebujniji je bio naš 40-godišnji psihoterapeut Nikolaj Andrejevič. Najozbiljniji je bio Volođa, Sensejev stari prijatelj koji je bio šef odjela neke tajne službe. Najglasniji je bio Viktor, naš stariji sempai, mladi policajac. Najzabavniji su bili Ženja i njegov prijatelj Stas, visoki atleti iz starije grupe. A najmlađi su bili Ruslan i Jura, kao i naša vesela skupina koja je nekoć gledala filmove o borilačkim sportovima, te otišla potražiti dobrog Učitelja i našla takav izvor znanja kao što je Sensei. Ni u snovima nismo očekivali da takvi unikatni pojedinci postoje na ovom svijetu. „Naša vesela skupina“ znači Andrej, Kostja, Slava, Tatjana i ja. Ove godine smo završili školu i položili sve ispite. Škola je bila ostavljena u prošlosti, a pred nama je bio cijeli život sa svojim tugama i radostima, pobjedama i porazima, usponima i padovima. I bili smo baš u tom neizvjesnom „između“, koje nam se činilo najboljim vremenom za „predah“.

Bio je to tek treći dan našega nezaboravnog odmora sa Sensejem na obali mora. Ali kako je odmor bio lijep! Bijaše baš ono zlatno vrijeme, kada imaš priliku ne samo odmoriti se s najboljim prijateljima, nego i obogatiti se izvanrednim dojmovima i ono najvažnije - mudrošću iz srdačne komunikacije sa Sensejem.

Slava i Jura na čelu s Volodom, baš u vojnom maniru, otišli su u more očistiti posuđe pijeskom, budući da je tog jutra bio njihov red. Dečki na to nisu imali pritužbi. Bio je dovoljan blagi podsjetnik Volode, koji je dubokim zapovjedničkim glasom rekao: „Ajmo!“, da se oduševljeno prihvate zdjela. Ovaj smiješni prizor izazvao je čitavu salvu viceva prema Volodi. Ali potonji se nije zbunio i na to je odgovorio u vojnom duhu:

„Zapovijed je zapovijed“.

Nikolaj Andrejevič ponovo je uzeo knjigu koju je povremeno čitao, sad već tri dana. Sudeći prema pitanjima koja je postavljao tokom razgovora sa Sensejem, knjiga se očito ticala nekih njegovih psihoterapeutskih aktivnosti. Tvrdio je da je psihologija, nažalost, još uvijek mlada znanost i da danas dobar psiholog također mora biti dobar filozof, jer su baš filozofi stajali na začetku psihologije kao znanosti.

„Uzmimo primjer Sokrata, jednog od prvih osnivača psihologije. Poslušajte njegove izvanredne riječi:“, Nikolaj Andrejevič otvori označenu stranicu i naglas pročita: „Oči ne treba liječiti odvojeno od glave ni glavu odvojeno od tijela, kao što tijelo ne bi trebalo liječiti bez liječenja duše...“, I još jedno: „Izliječi dušu... odgovarajućim čarolijama, potonje nisu ništa drugo do pravi razgovori“, Nikolaj Andrejevič je naglasio posljednje riječi: „Ovi razgovori potiču razboritost duše, a razboritost omogućava zdravlje u glavi i u tijelu“. Nikolaj Andrejevič je šutio, pogledao stranicu i nastavio: „Čuvši moje riječi, Kritija uzviknuše: 'Moj Sokrate, glavobolja će biti pravi Hermesov dar za mladog čovjeka ako će ga ona natjerati na poboljšanje svog uma i na njegovo izlječenje!'“

„To je istina“, nasmiješi se Sensei.

„Vidite, to je napisano prije petnaest stoljeća, ali važi i danas.“

„Naravno, jer mudrost nema vremenskih granica.“

„Točno, Sokrat je ispravno primijetio.“

„Sokrat je prenosio samo znanje kojemu je bio podučen. Sokrat ne bi bio Sokrat da na svom putu nije upoznao Kritona,

kojega je privuklo njegovo dobro srce i tko mu je pružio odgovarajuće obrazovanje. Stoga se grdno varaš ako misliš da psihologija svoje podrijetlo vuče od Sokrata. Znanje koje je Učitelj dao Sokratu i kasnije njegovim sljedbenicima bilo je samo udaljeni odjek stvarnog znanja drevnih. Psihologija je starija znanost nego što bilo tko može zamisliti. A ne nova. Njezini prec i osnivači nisu bili Sokrat, William James, niti Le Bon, Sigmund Freud, Alfred Adler i drugi. Ti su ljudi pokušali samo djelomično vratiti, korak po korak, informacije koje su jednom ljudima dane kao cjelina, a koje su se neoprezno izgubile s vremenom... I općenito, ova znanost ima korijene u pradavnim vremenima.“

„Psihologija... kao znanost... u pradavnim vremenima?“, Nikolaj Andrejevič bio je iskreno iznenađen.

„Da, baš kao znanost.“, potvrdi Sensei. „Drevni su vladali znanjem koje je daleko ispred našeg vremena. Ako danas psihologija pokušava proučavati samo strukturu osobnosti, opće obrasce, zakone komunikacije među ljudima, stari su je smatrali samo površnom filozofijom, jer su oni posjedovali suptilnije znanje psihologije - različite psihotehnike. Proučavali su vlastite dubine, svoje duše, a ne svog Ega. A znanost o psihologiji polazi upravo od samospoznaje. Što bolje spoznaš samog sebe, bolje ćeš shvatiti ne samo druge, nego i svijet u cjelini.“

„Čekaj, ali suvremena psihologija sadrži dosta različitih psihotehnika.“

„Točno, ali kakvih? U pravilu ih je najviše primitivnih, a obrati pažnju kako su uglavnom usmjerene na materijalnu prirodu. Možeš li današnje čovječanstvo smatrati duhovno razvijenim društvom sa suvremenim razvojem psihološke znanosti? Naravno da ne. Razlog je taj što suvremena psihologija dotiče uglavnom vrlo nisku razinu i pokušava riješiti probleme sukoba uzrokovanih ljudskim Egom. Jednostavno rečeno, kuha se u juhi Životinjske prirode, usprkos činjenici da je njezin osnovni cilj razumjeti ljudsku dušu. S takvim odnosom između 'teorije' i 'prakse' shvaćaš kakva proturječna budućnost čeka tu znanost. To jest, iskreno rečeno, moderna psihologija pokušava pomiriti egoizam s megalomanijom.“

„U principu, to je jedno te isto“, nježno je primijetio psihoterapeut.

„Tako i ja mislim“, naglasio je Sensei dajući vremena Nikolaju Andrejeviču da duboko shvati smisao njegovih riječi. „Ni na koji način ne umanjujem značenje psihologije u suvremenom svijetu. To je dobra i korisna disciplina. Doista je vrijedna razvoja, pomaže ljudima da se nose sa stresom i bore sa svojim strahovima. Ali imam jedno pitanje, doktore. Recite mi zašto psiholozi nisu u stanju srediti vlastiti um pokušavajući u međuvremenu ući u umove drugih?“

„Pa... zašto?“, lagano je otezao Nikolaj Andrejevič i uskoro živahno odgovorio: „Svi žele zaraditi.“

Obojica su se nasmijali, a nakon toga psihoterapeut nastavi razgovor.

„Ako su drevni imali takva znanja, znači da su bili u zlatnom dobu?“

„Točno. Tako je i bilo.“

Nikolaj Andrejevič je neko vrijeme razmišljao, a onda upitao:

„Na koja davna vremena mislite? Na vrijeme naše civilizacije?“

Primijetila sam kako se Nikolaj Andrejevič ponekad Senseju obraća na „ti“, a ponekad s poštovanjem na „vi“.

„Ne bih čak ni začetak naše civilizacije smatrao davnim vremenima. Naša civilizacija postoji tek nekih dvanaest tisuća godina. Iako je na svom početku čovječanstvo dobilo dijelove određenog znanja, uključujući i psihologiju.“

„To znanje je dobiveno? Pitam se tko ga je dobio.“

„To se znanje proširilo cijelim svijetom: Europom, Azijom, Afrikom, Južnom i Sjevernom Amerikom. Mudraci su ga čuvali kao tajno znanje u plemenima starog Egipta, Indije, Mezopotamije, Sibira i Kine. Ali unatoč zemljopisnom širenju, ipak se izgubilo s vremenom. Zato, gospodo, morate opet izumiti kotač.“

„Ipak je prilično čudno. Kako je moguće da je to znanje davano ljudima na različitim kontinentima, i štoviše, u plemenima? A što je zanimljivije, tko ga je mogao dati? Koliko znam, u to je vrijeme ocean bio nepremostiva prepreka. Aviona nije bilo i bilo ga je gotovo nemoguće preploviti.“

„Po vašem viđenju, naravno da su za to potrebna neka tehnička sredstva ili uređaji. No, drevni su uspijevali jednostavno zahvaljujući svojim sposobnostima. Namjerno sam spomenuo njihovo suptilno znanje o ljudskoj psihi. Bili su u stanju koristiti svoje sposobnosti. A one stvari koje danas nazivamo levitacijom, telekinezom, teleportacijom, telepatijom i tako dalje - bile su tek uobičajena stvarnost. Bilo je tako prirodno, kao na primjer, za nas bicikliranje ili plivanje...“

„Wow!“ prekinu ih Ruslan bez pardona, koji je, poput nas, bio usputni slušatelj razgovora naših „stručnjaka“. „Mi bismo također željeli imati takvo znanje! Mogli bismo letjeti kad god poželimo. To je super! Sensei, možemo li naučiti?“

Sensei je prvo momka pogledao ozbiljno, a onda se i on lagano nasmiješio.

„Naravno da možete.“

„Možeš li nam reći sve detalje kako to učiniti?“, Ruslan je pokušao postaviti pitanje na „pametnan“ način.

Sensei je neko vrijeme šutio gledajući ga s laganim osmijehom na licu, a zatim odgovorio:

„Jednostavno. Vidiš, najvažniji u tim stvarima su tvoj stav, tvoja želja, unutarnje raspoloženje i, ono glavno, tvoja velika žudnja da isprobaš levitaciju. Sam princip levitacije nije težak. Najvažnija je tvoja želja...“

„To je manje-više jasno, ali u detalje... mislim fizički?“, Ruslan je pokušao dokučiti, namrštivši obrve kao da je to bila enigma izvan njegova poimanja.

„U detalje? Recimo ovako. Svatko je generator pojedinačnog torzijskog polja. Ovo torzijsko polje utječe na fotone fizičkog prostora koji ga okružuje i uzajamno djeluje s torzijskim poljima

drugih pojedinaca. Da bi pokrenuo učinak levitacije, to jest da tvoje fizičko tijelo lebdi u zraku, trebaš dati određeni impuls uz pomoć psihičke energije i pretvoriti kinetičku energiju u potencijal i obrnuto. To uzrokuje snažan nalet psihičke energije kao rezultat ispuštanja adrenalina, što će pokrenuti ogromnu stimulaciju torzijskog polja druge osobe i utjecati na značajan rast i ubrzanje rada tvoga energijskog potencijala.

Dakle, kada se umno koncentriraš, određene strukture nastaju u nestabilnom sustavu kralježnice, tj. u tvom mozgu, a one dupliciraju strukturu prostorne frekvencije formirane slike. Ove informacije, s jedne strane, neće biti prenesene samo tijelu kao cjelini, već i okolnom prostoru, te na ovaj način interaktivno djelovati s fotonima, tj. s kvantima elektromagnetske emisije. Pod određenim uvjetima, naime osobnom snagom i preciznom koncentracijom misli, dolazi do učinka koji ti nakon toga omogućuje da si naglo smanjiš težinu. A dalje je stvar tehnike. Samo imaj na umu da što više snage daš svom generatoru stabilnih misli, duže će trajati učinak levitacije. To je jednostavna fizika i tu nema ništa teško ili izvanredno...“

Momci su nastojali pažljivo slušati svaku Sensejevu riječ. Nisam shvatila ni pola onoga što je rekao i pokušavala sam se sjetiti njegovih riječi dok sam ih zapisivala u svoje misli, tako da ih smjestim riječ po riječ u svoj dnevnik. A Nikolaj Andrejevič je jednostavno bio potišten nakon svega što je čuo i osjećao se kao student prve godine koji sluša nekoga tko je iznosio barem doktorsku tezu.

„Dakle, sve ovisi o tvojoj unutarnjoj volji. Jer ta je sila ogromna. U stara vremena, na primjer, ljudi su mogli podizati u zrak ogromne uređaje poput 'vimana', upravo snagom svoje volje, odnosno psihičkom energijom koncentrirane misli, da ne govorimo o vlastitim tijelima. Drevni su mogli podizati i pomicati stotine tona. Zašto su mogli to činiti? Zato što ti su ljudi imali disciplinu svoga uma... Glavna je koncentracija na željeni rezultat, tek tada će se psihička energija akumulirati. Trebao bi postojati samo jedan konačni cilj, precizan i jasan. Trebaš osjećati i zamišljati cijeli proces u stvarnosti...“

Tijekom takva Sensejeva objašnjenja Ruslan je počeo gledati odlučno i ciljano. Činilo se da tip gori od želje da riječi odmah realizira u praksi.

„Sensei, treba li dugo vremena da se to nauči?“, izblebetao je Ruslan s oduševljenjem.

„Pa, ako ćemo govorimo, naravno da treba vremena za naučiti levitirati satima. Ali levitaciju od nekoliko sekundi može uvježbati gotovo svaki početnik.“

„Wow!“, Rekao je Ruslan s divljenjem. „Mogu li pokušati upravo sada?“

„Zašto ne? Sve je moguće ako to snažno želiš.“

„Ali kako? Što da radim?“, raspitivao se Ruslan užurbano.

„Pa, u ovom slučaju, tijekom početne obuke, vrlo je važan zalet. Neću ti obećavati dugu levitaciju prvi put, ali otprilike minuta slobodnog leta prilično je realna. Vjerojatno nećeš moći duže izdržati. Ali barem kad prijeđeš kritičnu točku, moći ćeš nekoliko sekundi trčati po vodi.“

„Stvarno? Na njoj površini?“, radosno je uzviknuo Ruslan.

„Naravno... Vrlo je važno uzeti u obzir brzinu i impulsnu silu pritiska...“

Tu sam se iz nekog razloga prisjetila gazivoda, kako brzo i lako ti kukci klize po vodenoj površini. Sjetila sam se sati zoologije i pomislila: „Ako uzmemo u obzir malu težinu i sloj površinske napetosti vode, možda je ovaj proces sasvim moguć.“

Naša se grupa uskomešala. Ruslan se pripremio za polazak prema moru, koncentriran i pažljivo slušajući Senseja. Ostali su dečki sa zanimanjem promatrali ovaj proces. Ženja i Stas počeli su davati savjete Ruslanu kako dobro startati. Andrej i Kostja izrazili su želju da budu sljedeći sudionici ovog pokusa. Ja i Tatjana već smo sa zavišću gledale „sretnog“ Ruslana, koji će prvi u našoj skupini levitirati zrakom.

U tom trenu Kostja je sav entuzijastičan predložio obraćajući se Senseju:

„Možda da ja pokušam umjesto Ruslana, da ovaj pokus učinim čistim. Imam dvije kile manje od njega.“

„Dvije kile manje, dvije kile manje“, zadirkivao ga je Ruslan. „Tko je prvi pitao, prvi će poletjeti! Čekaj red.“

„Kakve veze“, Kostja je mahnuo rukom. „Sensei, možda da levitiramo zajedno? U slučaju da on ne napravi kako treba?“

„Vidjet ćemo tko neće napraviti kako treba!“, Ruslan je protestirao. „Bježi odavde, samo mi remetiš koncentraciju...“

Sensei se samo nasmiješio takvom dječaćkom žaru i nastavio davati upute:

„Zašto ste toliko nestrpljivi, momci? Svatko će imati dovoljno vremena za isprobati, ako želite. Još jednom ponavljam, najvažnije je dobro startati...“

„Hoću li tijekom toga nešto osjećati... fizički?“, zaneseno upita Ruslan, gledajući u stranu prema Kostji koji mu se pokušao pridružiti.

„Zasigurno. Nešto ćeš osjetiti. Kad kreneš, na primjer, doći će do nagle promjene frekvencije pulsa. Povećat će se do četrdeset jedinica. Usklađenost valnih procesa u tvom mozgu će se također promijeniti. Na početku će ti disanje biti potpuno zaustavljeno, a zatim će se i njegov obrazac promijeniti. Općenito, ne brini o rasponu svojih senzacija. Budi siguran da je ti cijeli njihov komplet već zajamčen. Sad ti je najvažnije uzeti dobar zalet. Jesi li razumio?“

Ruslan je ostao potpuno napet, takoreći u pripravnosti.

„Kužim, kužim.“, izvijestio je. „Šta da radim sljedeće? Kako se mogu dići iznad tla?“

Sensei odgovori:

„Oh, ne brini oko toga, uzletjet ćeš sigurno. Glavno se jako dobro zaletjeti. Gle, ne bi trebao imati izvanjskih misli u glavi. Glavni je tvoj cilj. Tvoj je cilj let.“

„Kužim, kužim! Pa cilj je postavljen. Misli nema. Što dalje?“

„Dalje“, izgovorio je Sensei, „zaletiš se i... udariš Volođu po dupetu.“

Tim je riječima pokazao na našeg vojnika. Ovaj je baš bio sagnut i prao je suđe na obali. Dakle, Volođa je bio u dobroj „startnoj poziciji“ za „početno polijetanje“ Ruslana. „I to je to! Levitacija ti ne gine.“

Zavladala je tišina. Dečki su zadivljeno pogledali našeg vojnika Volođu, a zatim ponovo Senseja i pokušavali dokučiti što se dogodilo. Ali ovaj tihi prizor zaustavljen u vremenu nije trajao dugo. Prvi koji je shvatio što je Sensei rekao bio je Nikolaj Andrejevič. Odvalio se tako glasno smijati dok nije zaplakao. Ostali su dečki shvatili nešto kasnije. A kad sam čak i ja „progledala“, cijela morska obala tresla se od glasnog smijeha naše grupe zbog 'ljubaznih međusobnih ustupaka' Ruslana i Kostje za pravo na prvi „let“. Čak su se i naši dečki na dužnosti okrenuli prema nama čuvši urlike smijeha i požurili pridružiti nam se s poluopranim tavama. Umirući od radoznalosti, deset minuta su pokušavali iz naše nasmijane skupine izvući što se zapravo dogodilo.

Nakon toga su se momci malo smirili i većina ih je otrčala na plivanje, isprobavajući međusobno u šali „novu metodu levitacije“. Tek tada se Nikolaj Andrejevič vratio razgovoru s Igorom Mihajlovičem, koji mu je bio toliko zanimljiv, a kojeg je tako neljubazno prekinula glupava Ruslanova znatiželja.

„Ne razumijem, kao prvo, tko je drevnima mogao prenijeti to znanje; i drugo, kako su drevna plemena mogla shvatiti tu znanost svojim primitivnim umom?“

„Stvar je u tome što ta plemena nisu bila primitivna. To su bili preživjeli potomci atlantidske civilizacije. Njihov um nije bio primitivan kao što misliš. Bio je isti kao naš. Jer za to se vrijeme ljudski mozak nije mijenjao. Štoviše, mogućnosti ljudskog mozga koristili su mnogo bolje i djelotvornije nego mi.“

„To jest, misliš da su bili intelektualno puno razvijeniji od nas?“

„Možda ti zvuči paradoksalno, ali istina je. Ako računamo postotni udio, sada koristimo samo 10% svojih mogućnosti, a oni su koristili više od 50%. Jednostavno računaj. Znači da su bili pet puta pametniji od nas, usprkos cjelokupnom iluzornom 'visoko tehnološkom' razvoju našeg vremena.“

„Ali kako je to moguće?“

„Stvar je u tome što mi zapravo tek dolazimo do ovladavanja svojim mogućnostima. A na početku ove civilizacije, ljudi s visokim potencijalom svojih umnih mogućnosti, naprotiv, degradirali su, dakle sišli su s velikih dostignuća na mala. To je normalno, jer su te izolirane skupine bile ostaci prethodnih visokorazvijenih civilizacija. Kasnije su njihovi potomci izgubili negdašnje mogućnosti i znanja, da tako kažem, potpuno su degradirali, a onda su opet krenuli od početka.“

Glavni problem je to što su visokorazvijene civilizacije jako ovisne o vanjskim čimbenicima“, Sensei je pogledao u nebo. „Uzmimo primjer Sunca. Suvremeni znanstvenici pretpostavljaju da su njegovi resursi dovoljni za milijardu godina. A onda se može proširiti i odumrijeti, a kao rezultat toga će sva živa bića na Zemlji nestati. Ali prvo, to su samo njihove pretpostavke i nagađanja, jer znanstvenici o Suncu znaju malo. A drugo, čak i sada se u bilo kojem trenutku može dogoditi sunčani megabljesak usmjeren na Zemlju. A ako se to dogodi, za samo tri dana neće ostati ništa na Zemlji. U najboljem slučaju postojat će male izolirane skupine ljudi koje će se suočiti s velikim problemom opstanka. Jer čak i ako želite jesti biljke, morate ih prvo uzgojiti, a da biste to učinili morate pronaći njihovo sjeme. Ali čak i ako ne uzmemo u obzir globalnu katastrofu, zamislite samo što će se dogoditi ako ostanemo bez struje, plina, nafte, jednostavno rečeno, svih prednosti civilizacije. Bit ćemo praktično neprilagođeni za opstanak. Tako se tada dogodilo...“

„Točno, na taj način pojavili su se u povijesti 'lovci' i 'sakupljači“, doktor se tužno nasmiješio, „s iznenadnim bljeskovima astronomskog i matematičkog znanja svojstvenog višoj civilizaciji.“

„To je istina. Prvo su postojala plemena i zajednice. Tada se počela razvijati religija. Neki pojedinci uzurpirali su vlast i bili zainteresirani za degradaciju uma masa. Lakše je kontrolirati ograničene ljude. Tako smo došli, dragi moj Nikolaje Andrejeviču, do ovoga što imamo.“

„M-da,“ psihoterapeut je teško razvukao i nakon kraćeg razmišljanja dodao: „U pravu si, čovjek je prije svega potrošač raznih dobara civilizacije, a samo mali dio lanca njihove reprodukcije. I ako ne bude ničega, što će se dogoditi? Neće moći čak ni sagraditi kuću. Jer osim teorijskog znanja za to ti treba i hrpa civilizacijskih izuma kao što su cigla, cement, čavli itd. Inače...“, Nikolaj Andrejevič slegnuo je ramenima.

„Inače samo koliba ili zemunica“, našalio se Sensei.

„Da, u najboljem slučaju to će biti špilja“, Nikolaj Andrejevič nastavio je njegovu šalu. „Ako detaljno analiziramo, što može suvremeni čovjek ostavši suočen licem u lice s prirodom? Zapravo jako malo toga.“

„To je istina... Neki posebno lijeni pojedinci nemaju pojma o elementarnim stvarima, na primjer, kako i što uzgojiti“, rekao je Sensei napola u šali. „Njihova hrana 'raste' u dućanima, već lijepo zapakirana. Što da se više priča?“

Čuvši to, počela sam „usklađivati“ sa sobom ono što je rečeno. Pokušala sam se brzo prisjetiti iskustva svoje obitelji dok smo živjeli na selu, te što i kako je moja majka uzgajala u vrtu. I općenito, što znam raditi u ovom životu, a što ne. Bilo je toliko praznina u „elementarnim stvarima“, da sam se uplašila. I odlučila sam popuniti sve ove praznine čim uzmognem. Planirala sam upitati starije generacije kako su uspjeli preživjeti tijekom rata, dok su bili teški uvjeti, glad, ruševine. I namjeravala sam sudjelovati u svim mogućim aktivnostima na našim vikend radovima i doista naučiti sve te „elementarne“ stvari, prema Senseju. Jer jedna stvar je kad si prisiljen učiniti nešto, a sasvim druga kad goriš od želje da naučiš.

Naši „mudraci“ ponovo su se smijali svojim šalama, a zatim je Sensei predložio:

„U redu, doktore, dovoljno smo pričali o 'tužnim stvarima', idemo na plivanje.“ I vidjevši lokaciju sunca na nebu, dodao je filozofski: „Dok smo još u mogućnosti.“

Nakon što su se nakupali, Stas i Ženja odlučili su ploviti po vodi na gumenjaku, roniti s akvalungom i po mogućnosti loviti ribu. Volođa i Viktor željno su im se pridružili. Pripremvši gumenjak i opremivši ga priborom za pecanje, veslali su obalom u pravcu riblje tvornice. Ostali su u potpunosti zadovoljili želju za kupanjem, naizmjenično s dugotrajnim plivanjem i kratkim odmorom na vrućem pijesku. Sensei i Nikolaj Andrejevič većinom su preferirali „kupanje suncem“, a nakon toga plivali su daleko u moru, gdje se naši mladići nisu usuđivali plivati.

Vrijeme odmora je proletjelo. Poslije jednog od kupanja naši su se momci blaženo istezali na obali. Nakon što su načinili nekoliko malih pješćanih brežuljaka, poboljšali su svoju kreativnost i oblikovali jednostavne pješćane skulpture od različitih dijelova tijela. Kostja, Ruslan i Slava postali su „žrtve“ ove veličanstvene ideje ili točnije, njihove glave, ruke i noge. Prilikom „kiparstva“, povećani kreativni apetit i divlja mašta doveli su do ideje da „umjetničko djelo“ ukrase tanjurima, žlicama i vilicama s dijelovima odjeće, kao i s darovima prirode kao što su trska, morske trave, školjke i tanke lokalne biljke. Kako su glave „pozirajućih“ utvrđene u svom položaju, tijekom naših kreativnih aktivnosti imali smo dovoljno vremena zalijevati ih, hraniti, češkati im nosove, obraze, tjerati muhe i ostale kukce koji su se, koristeći ovu priliku, pokušavali popeti kao znatizeljni turisti na planinu Kilimandžaro. Napokon, nakon mukotrpnog rada popraćenog non-stop smijehom, stvorili smo, prema Andreju, „mutanta nepoznatog porijekla“, umjesto planiranoga „troglavog zmaja“ iz bajke. Dok smo dodavali završne detalje ukrašavanju našega „prelijepog stvorenja“, jedna od njegovih „glava“ (koja nosi Ruslanovo ime) primijetila je Stasa i Ženju kako u daljini trče morskom obalom.

„Oh! A gdje je gumenjak?“, pitala se „najoštroumnija glava“ troglavog zmaja. „Što je to s njima?“

„Glava“ koja nosi ime Slava, ekstravagantno ukrašena „šeširom“, lijeno se okrenula na tu stranu, uzdahnula i dodala:

„Sigurno su nešto zaboravili.“

I na kraju, treća „glava“, najpametnija (nosila je ime Kostja), koja se nalazila između druge dvojice, a prema svom statusu ukrašena je super turbanom kojeg je Tatjana izradila od koluta toaletnog papira, izgovori oprezno:

„Da su nešto zaboravili, ne bi tako mahnito trčali.“

Zaista, sudeći po žurbi momaka, ne bi se moglo reći da su trčali malom brzinom. Štoviše, izostanak Viktora i Volođe, kao i pribora za ribolov, očito je kazivao da im se nešto dogodilo. Sva naša pažnja bila je usredotočena na starije momke.

Stigli su do našeg kampa i dolazili do daha nakon brzog trčanja, gledajući s iznenađenjem u naše „remek-djelo“.

„Šta je bilo?“, zbunjeno upita „najpametnija glava“.

„Dakle, stvarno!“, nasmiješio se Ženja vidjevši grandioznu skulpturu.

„Gdje je Sensei?“, Stas je uzvratio pitanjem.

„Tamo je“, Andrej pokaže prema moru, gdje su dvije glave povremeno viđene među valovima. „Otplivao je daleko s Nikolajem Andrejevičem.“

Stas i Ženja okrenuli su glave prema moru gledajući u daljinu. Bez razmišljanja Ženja je stavio prste na usne i počeo glasno zviždati u smjeru mora. Zvuk je bio tako prodoran da se Andrej odmaknuo od njega i smijući se trljao uši.

„Trebao si nas upozoriti. Ovo je najbolji način za oglušiti.“

„Što se dogodilo?“, Jura se pridružio našim upitima.

„Gumenjak doživio brodolom? Ili niste svladali struju“, „oštroumna glava“ izgovori pomalo kiselo.

„Nadam se da nije bilo žrtava“, „mudra glava“ završila je rečenicu svoga „kolege“.

„Ništa se nije dogodilo“, Stas je odgovorio na sva pitanja odjednom dok je Ženja umjetnički zviždao. „Gumenjak je u redu. Svi su živi i zdravi, što želimo i vama...“, Stas je s osmijehom gledao u glave momaka koje su stršale iz pijeska s „raštrkanim“ ekstremitetima. „Upravo smo pronašli dupina na obali.“

„Dupina?!“, gotovo jednoglasno uzviknusmo ja i Tatjana.

„Da, malog“, momak je rukama pokazao veličinu. „Okolo metar i pol.“

Naša se grupa uzбудila.

„Ma da!?“

U međuvremenu su Sensei i Nikolaj Andrejevič, plivajući daleko od nas, pogledali unatrag, a Ženja im je signalizirao mašući rukama. Ljudi su krenuli plivati natrag prema obali.

„Je li dupin živ?“, upita Andrej.

Nakon što je obavio svoju dužnost da bude radio-signal, Ženja se odmah pridružio razgovoru.

„Ne... mrtav s ranom u boku. Svježa rana. Još uvijek krvari.“

„Fuj“, s gađenjem je rekao Ruslan.

„Pa“, Ženja je nastavio širiti vruće vijesti, „to je žalostan prizor.“

„Tko mu je to učinio?“, upita Slava sažaljivo.

„Postoje neki 'prirodoljupci“, odgovorio je Ženja crnim humorom, „Pogledaj samo oko sebe, toliko je manijaka na morskoj obali. Traže žrtvu...“ i dodao gledajući ukočen položaj momka zakopanog u pijesak, „pogotovo bespomoćnu.“

„Je, je“, nasmiješio se Kostja zajedno s nama. „Ti ćeš nam pričati priče! Kako se kaže, 'skinite kapu i naćulite uši'.“

Ženja je stručno pogledao Kostjinu glavu u općoj kompoziciji skulpture, a oči su mu blistale zločestom vatrom.

„To je dobra ideja“, izgovorio je momak i kao pravi majstor pjeska počeo dodavati još više šaljivih detalja našem komičnom „mutantu“. Kad su Sensei i Nikolaj Andrejevič izašli iz vode, naša se grupa kotrljala od non-stop smijeha, a nisu se samo „gledatelji“ smijali nego i sami „mutanti“. Usput, potonji su se smijali gromoglasnije od ostalih, tresući se poput aktiviranih vulkana zbog čega su „remek-djela“ počela gubiti pojedine detalje. A ako se uzme u obzir Ženjin komentar na to, možeš misliti u kojem smo stanju „umiranja u suzama“ bili kad su nam prišli Sensei i Nikolaj Andrejevič. Međutim, oni su se također brzo pridružili našem veselom raspoloženju i izrekli nekoliko krajnje smiješnih šala o cjelokupnom stvorenju. Procjenjujući Ženjkine dodatke skulpturi, kojima se hvalio, Nikolaj Andrejevič mu je čak nedvosmisleno „dijagnosticirao“ sve tipične simptome bolesti.

Kad je ovaj neprekidni smijeh završio, a izvučene iz pjeska „žrtve“ skulpture otišle plivati, Stas je ukratko ispričao Senseju i Nikolaju Andrejeviču o svom otkriću. Naš psihoterapeut, stojeći u blizini Senseja, isprva je momka slušao pomalo napeto, ali kasnije se opustio i rekao:

„A ja sam već pomislio da... Zviždali ste s obale kao da vam je sva posada potonula.“

„To je naš slavuj-pljačkaš“, Stas je pokazao na Ženju s krivicom u osmijehu.

„Točno“, podržao ga je Andrej koji je slušao razgovor, „Vježbao je na našim ušima.“

Ženjka se samozadovoljno nasmiješio i mahnuo rukom prema Andreju.

„Vi, seljoberi! Nemate pojma o našoj akustičnoj, pljačkaškoj umjetnosti.“

Svi su se ponovno nasmijali. Sensei se samo nasmiješio i rekao:

„Dakle, pokaži nam svoj 'pljačkaški put'.“

Stas, Ženja, Sensei i Nikolaj Andrejevič preselili su se u gužvu. Izlazeći iz mora Ruslan je upitao Juru:

„Jesi li ikad vidio dupina?“

„Ne.“

„Ni ja. Idemo ga vidjeti?“

„Hajdemo.“

Požurili su prići Senseju. Ostatak naše grupe ih je pratio umirući od iste znatizelje. Nikolaj Andrejevič se okrenuo prema nama i vidjevši takvu masovnu gužvu, zastao.

„Hej, ljudi, a tko će ostati u kampu?“

„Od koga bismo ga trebali štititi?“, odgovorio je Andrej za sve. „Ovdje ionako nema nikoga...“

„Od usamljenog manijaka“, zastrašujućim „kino“ glasom dodao je Ženja.

Svi su se nasmijali, a Nikolaj Andrejevič je pogledao Senseja s pitanjem u očima.

„Nije važno“, odgovorio je potonji na neizgovoreno pitanje.

„A automobili?“

„Pa to su samo komadi željeza. Ako se nešto dogodi, hodat ćemo do grada.“

„U pravu si“, odgovori liječnik sretno prelazeći na Sensejevo dobro raspoloženje. „Štoviše, šetnja je jako dobra za zdravlje!“

Nakon dvadesetak minuta hoda vidjeli smo gumenjak izvučen na obalu te Volođu i Viktora kako sjede u blizini nepomičnog tijela životinje i zalijevaju ga morskom vodom, vjerojatno iz sažaljenja, iako je bilo očito da mu to neće pomoći.

Dupin je ležao na pijesku s glavom okrenutom prema obali. Obalni valovi jedva su dosegali njegov repni dio tijela.

Kad smo se približili, tiho smo se okupili oko ovog neobičnog stvorenja. A prvo što me je pogodilo bile su njegove tamnosmeđe oči. Bile su zamrznute uz ozračje tihe, strašne boli i patnje, kao da se radi o čovjeku koji je doživio puknuće srca. Njegova tamna, gotovo crna kraljeznica navlažena od ljudskih ruku, svjetlucala je pod suncem i davala iluziju tijela punog života. Bijeli trbuh i lijepe crne i bijele pruge sa strane isticale su se u kontrastu sa savršeno glatkom kožom. Blijede zone bijahu vidljive oko lijepe njuške s pomalo istaknutom čeljusti. S jedne strane, malo niže od glave, nalazila se ubodna rana koja je već jedva krvarila. „Vječno“ dobrodušni osmijeh dupina izgledao je vrlo nestvarno u opreci s ovom strašnom smrću. Gledajući u to bezopasno, prijateljsko stvorenje srce je potonulo u sažaljenju i nemogućnosti da mu nekako pomogne.

„Tko mu je to učinio?“, tužno upita Andrej gledajući dupina.

„Očito su ga ribari proboli ostima“, odgovori Sensei pregledavajući ranu.

„Bože moj, zašto?“, uzviknula je Tatjana suosjećajno.

„Ponekad dupini krađu ribarima ulov i oštećuju im opremu. Ali dupin je samo životinja. On ide tamo gdje ima ulova. A ljudi...“, Sensei teško uzdahne i pogled mu postane ozbiljan, „ubijaju ih zbog toga.“

Sensei je utihnuo, a ja sam tog časa doživjela priljeve različitih osjećaja. Osjećala sam knedlu u grlu, a suze su mi navrle na oči. Koja zvijer (tog čovjeka ne možeš nazvati drugačije) se usudila podići ruku i ubiti ovakvo divno stvorenje? To je samo dupin, punopravni Zemljanin, stanovnik oceana. A njegov je „dom“ mnogo veći od našeg. Dakle, mi ljudi ne bismo ih trebali ubijati, već učiti od ovih susretljivih stvorenja kako biti drag i prijazan, kako osjećati prirodnu, životnu radost i skladni suživot. Iako su divlje životinje, oni nikad od prirode ne pokušavaju uzeti više nego što im je potrebno za život, nikad ne pokušavaju pokoriti bilo koga ili bilo što. Oni mirno koegzistiraju s ogromnom raznolikošću vrsta „žitelja“ Svjetskog oceana i ne samo da postoje, nego, s obzirom na njihovu ljubav prema životu, u to uopće ne sumnjam, znaju uživati u svakom proživljenom trenutku.

Mislim da u jurnjavi za „civiliziranim“ napretkom, koji zahtijeva sve više i više prirodnih žrtava, gubimo ljudski oblik, gubimo prije svega sebe, svoju duhovnu prirodu. Uz nezasićne, beskrajne potrebe kojima veličamo svoj Ego, pretvaramo se u ružne zvijeri bez srca koje uništavaju ne samo Zemlju već i sva živa bića na njoj, uključujući ona ista kao mi. I mi to smatramo normalnim? Ali je li to razlog našeg dolaska na svijet? Naše život je trenutak. I svi žele biti sretni u tom trenutku. Svi žele, ali ne mogu. Zašto? Priroda nam daje tihe odgovore na ta pitanja u skladu sa svojom svakidašnjicom. A mi radimo obrnuto: umjesto da promatramo, mi ubijamo; umjesto da mudro stvaramo, mi uništavamo. Doista je grozno živjeti sa zvjerskom prirodom i imati um s dominirajućim Egom. Vječite patnje... Međutim, sreća je tako blizu. Trebamo se samo okrenuti Dobru i jednostavno postati Ljudi.

Momci su nečujno stajali nad tijelom dupina. Čak je i Stas, iako je bio zatvorena osoba, otkao, jedva se kontrolirajući.

„Kad bih sada upoznao tog 'ribara', na dulje vrijeme bi izgubio želju da uzme u ruke nešto teško...“

„... i zle misli u glavu“, odgovorio je na isti način Viktor.

„Mržnja je loš savjetnik“, zamišljeno je primijetio Sensei.

„Tko govori o mržnji?“, Ženja slegnu ramenima. „Tukli bismo ga... s 'ljubavlju'. Na taj način bi zaboravio kako dirati, ne samo dupine, uopće bi izbjegavao vodu i zaboravio put do umivaonika.“

„Dakle, naš 'tolerantni' prijatelju“, izgovorio je Sensei s blagim osmijehom i uskoro dodao: „Ako ćemo ozbiljno, možda si u pravu. **Ako ignoriraš zlo, nećeš primijetiti kako postaješ ravnodušan prema dobru. Ali kad kažnjavaš zlo, trebaš znati kada prestati. Samo tako ćeš izbjeći opasnost koja se krije u tebi. Pobjednik nije ponosan, on ne siluje i ne likuje. Pobjeđuje ... prije svega sebe. Dakle, pri kažnjavanju zla treba na umu imati dobro.**“

Momci su slušali Senseja i opet pognuli glave nad tijelom dupina.

„Da ga pokopamo ili što?“, predloži Ženjka nakon kraće stanke, očito se pokušavajući opravdati pred Sensejem.

„Tako je“, podrža ga Andrej. „Donijet ću lopatu...“

„Što će nam lopata?“, usprotivio se Ženja. „Mnogo nas je, trebat će nam manje vremena da iskopamo grob u pijesku. To je jednostavno.“

A kako bi dokazao svoje riječi, Ženja je od ruku načinio par širokih grabilica pijeska, poput bagera, pokazujući nam koliko brzo se to može učiniti. Tijekom Ženjina „pješčanog posla“ Sensei je zgrabio malo vode u ruku i prosuo je po dupinu. Tada mu je počeo lagano gladiti glavu govoreći: „Zašto ga želiš sahraniti u zemlju? Mornar je. Njegov dom je more...“

„Šta, da ga bacimo u more?“, Ženja se zapitao. „Bolje da ga zakopamo u pijesak, barem ga neće pojesti ribe. Ovdje će mirno spavati...“, Sensei je čučnuo, pogledao ga i nasmijeshio se, zbog čega je Ženja osjetio da je opet izbrbljao nešto krivo pa zbunjeno dodao: „Dragi naš prijatelju.“

Njegova rečenica izazvala je osmijehe momaka, a ovi su ih pokušavali skriti, jer je očito bio neprikladan trenutak. Sensei ništa nije odgovorio Ženji. Malo je pridigao glavu dupina držeći je dvjema rukama.

„Nikolaj Andrejevič, pomози mi...“

Pored Nikolaja Andrejeviča ostali dečki, uključujući Ženju, odmah su požurili u pomoć. Ali za prijenos tijela bili su sasvim dovoljni Sensei, Nikolaj Andrejevič i Volođa. „Tužni pratitelj“ preselio se u more. Dio naše grupe došao je na obalu u pratnji ostalih, uključujući mene. Jedva da je voda dosegla struk, a tijelo dupina je napola potonulo u vodu. Sensei je rekao svojim pomoćnicima: „Pustite me dalje samog. U vodi je lakši...“

Kad su muškarci tijelo dupina predali Senseju, primijetio sam da ga Sensei nije samo prihvatio. Na moje iznenađenje, stavio je dlan lijeve ruke pravo na ranu, kao da je skriva od znatizeljnih pogleda, a desnom rukom obgrlio leđa životinje odozgo. Napola

potopivši tijelo dupina u vodu, Sensei je otišao s njim dublje. Stajali smo na istom mjestu.

Sensei se kretao polako i oprezno, kao da mu u rukama nije mrtvi dupin nego malo dijete koje je nježno pridržavao i strpljivo ga učio plivati. Malo pomalo udaljavali su se od obale. Tek kad je voda Senseju stigla do prsnog koša, stao je mirno. Mislila sam da će sad gurnuti tijelo u dubinu, a ono će potonuti. Bilo mi je žao dupina. Unatoč ovim tužnim okolnostima u kojima smo dobili priliku vidjeti prekrasno stvorenje prirode i kratkom vremenu našeg „poznanstva“, ovaj dupin mi se činio toliko drag i blizak. Osjetila sam nešto neobično prema ovoj životinji, a taj osjećaj bilo je teško opisati riječima, kao da je njezina tuga, dok je bila živa, bila moja tuga, njezina bol bila je moja bol. Ovaj čudan osjećaj nekog nevidljivog jedinstva počeo me ispunjavati iznutra. Napola sam zatvorila oči strahujući da ću vidjeti trenutak njezina odlaska pod vodu i pomislila da bi bilo bolje u sjećanju sačuvati sliku njezina „putovanja“ sa Sensejem. Na trenutak zatvorim oči i odjednom čujem glas iznenađene Tatjane:

„Je li živ ili što?“

Otvorila sam oči i zaprepastila se vidjevši da moji prijatelji znatizeljno promatraju Senseja i dupina, koji je i dalje bio u njegovim rukama. Voda u kojoj je bio dupinov rep se zatalasala. Prvo sam pomislila da mi se to samo čini. Ali nakon nekoliko trenutaka opet se zatalasalo, čak puno snažnije. Ne varamo se. I ekipa je primijetila. Uzviknuli smo s radošću:

„Gle, gle, živ je!“

Naša buka privukla je pozornost momaka na obali, koji su nam se pokušali približiti. Htjeli smo prići bliže Senseju. Ali Nikolaj Andrejevič nas je sve zaustavio:

„Šutite, ne pravite buku. Budite mirni. Ne plašite ga...“

Naša je skupina stajala uklipljena, zadivljeno gledajući sve to. Pokreti dupina najprije su bili slabi, kao da dolazi k sebi nakon dugog drijemeža. Ali uskoro su postali puno hrabriji i intenzivniji. Najčudesnije je bilo to što je ovaj divlji, ranjeni dupin očito iskusio bol od čovjeka koji ga je zamalo ubio, ali nije se ni pokušao

osloboditi iz Sensejevih ruku, iako ga je ovaj podupirao samo u plutanju. Naprotiv, sudeći po živopisnim pokretima, izgledao je kao da se puni životnom silom. Činilo se da je dupin to nekako razumio i nije žurio kliznuti iz brižnih, prijaznih ruku.

Nakon nekog vremena dupin je iz vode izbacio svoj plosnati rep sličan kitovu, ali sitniji, i zaronio nakon što je smiješno zapljusnuo vodom. Došavši na površinu nedaleko od Senseja, pokazao je bok i balansirao neko vrijeme na površini bez pomoći, „promatrajući“ onoga koji ga je maločas držao u rukama. Sensei se također ukipio gledajući dupina. Nakon nekoliko trenutaka, očito nakon što je ovaj nečujni „dijalog“ završio, dupin se okrenuo i lagano otplivao u dubinu. Suprotno našim očekivanjima, više nije zaranjao nego je nastojao biti na površini. Sensei je tada bacio pogled na njega, umočio se u vodu, zagladio kosu i krenuo se vraćati na obalu.

Kad smo se svi okupili na obali, Viktor primijeti:

„Još uvijek slabo pliva. Koliko znam, dupini su brza bića.“

Ženja mu je odgovorio svojim omiljenim seljačkim dijalektom:

„Da je teb' neko zakuco 'arpun, vidija bi kak bi zaplivo... Dobro da se barem 'vako vuče.“

„Da, još je slab“, zamišljeno je izgovorio Sensei gledajući kako se tamna sjena peraje u obliku polumjeseca polako udaljava od obale, povremeno nestajući među valovima.“

„Ja se također pitam hoće li preživjeti“, žustro je rekao Ženja.

„Drži fige“, odgovorio je Stas.

Ženja je odmah poslušao njegov savjet. Prekrižio je prste, skinuo kapu i dodirnuo si glavu. Stas je primijetio njegove pokrete i nasmiješio se.

„Bolje da pokucaš drvo, a ne glavu.“

„Pa drvo je drvo“, Ženja je odgovorio kao da je riječ samo o sitnicama.

Nasmiješili smo se. A Stas mahne Ženji okrenuvši se prema nama:

„Pomozi nam donijeti stvari. Više nam se ne peca.“

Nije nas trebalo dvaput zvati. Svi smo zajedno otišli izvaditi ribolovni pribor i rance kako bismo ispraznili gumenjak. Momci su dopeljali čamac u plicak i vukli ga duž obale poput tegljača.

Dok smo se skupljali, vjetar je pojačao. Napuštajući ovo mjesto, ponovno smo bacili pogled prema moru tražeći dupina. Ali nigdje ga nismo vidjeli među ogromnim valovima. Čuli smo tužni krik galeba koji je kružio nad vodom... Eto, nažalost, sve u ovom životu ima svoj početak i kraj.

Pognuli smo glave. Činilo se da nitko ne želi vjerovati da je naš umalo oživjeli dupin potonuo, iako je zdrav razum govorio sasvim suprotno. Neko vrijeme smo hodali bez riječi, gledavši s nadom prema mjestu gdje je dupin posljednji put viđen. Ali svaki put smo spustili poglede na pijesak pod nogama.

„Na kraju krajeva“, Ženja je bio prvi koji nije mogao izdržati žalosnu tišinu. „Delfini ne tonu. Oni su ribe!“

„Tonu“, odgovori Sensei ravnomjernim i smirenim glasom, bez ikakva traga bilo kakvih emocija. „Postoje slučajevi kad potonu nakratko, posebno ako su uzbuđeni ili prestrašeni. Ali ako potonu, to se dogodi nakratko... Što se toga tiče, dupini uopće nisu ribe, toplokrvni su sisavci, poput čovjeka. Imaju dobro razvijen mozak. I usput, moždana kora dupina je veća od čovjekove.“

„Stoga ima više vijuga nego neki Homo sapiensi“, dodao je Nikolaj Andrejevič u šali gledajući Ženjku.

Sensei se nasmiješio i nastavio:

„Kao i ljudi, dupini reagiraju na različite situacije, uključujući one stresne. Također poznaju strah.“

„Ne mogu nikako shvatiti, kako mogu potonuti?“, Ženja je slegnuo ramenima, bilo da stvarno nije razumio ili se pravio.

„To je jednostavno“, odgovori Sensei. „Oni jednostavno gutaju na pogrešan način, poput ljudi. Ako je delfin pod stresom, to je dovoljno da voda kroz otvor za zrak ode u pluća... i to je sve.“

„Kroz otvor za zrak?“, opet je pitao Ruslan. „To je nešto poput ljudske nosnice ili..?“

„Točno, ali nalazi se na samom vrhu glave. Izravno je povezan s plućima.“

„Super! Samo jednom kihne i cijelo more...“, Ruslan nije nastavio rečenicu, ostavljajući tromo nasmiješenom mnoštvu da dovrši njegovo „genijalno nagađanje“.

„Pitam se kako kašlje u vodi“, upitao je Andrej.

„Delfini nikada ne kašlju.“

„Blago njima... tim toplokrvnim sisavcima“, Viktor je zavidio, jer je od jutra patio od kašlja. „Možda se nikad ni ne prehlade.“

„Zašto nisam delfin?“, Ženja je sanjario.

„Nisi u pravu“, odgovorio je Sensei Viktoru. „Razbolijevaju se isto kao i mi. Čak imamo identične mikroorganizme koji uzrokuju respiratorne bolesti. Ali za razliku od nas, dupini loše podnose prehladu. Vrlo često se pretvori u upalu pluća, što gotovo uvijek završava smrću životinje.“

Ženja je iznenađeno pogledao:

„Stvarno? Onda je dobro da nisam dupin.“

„Ali ako vodu gutaju na pogrešan način, kako mogu u njoj živjeti?“, Kostja je bio znatiželjan.

„Oni umiru samo kada su pod ozbiljnim stresom, kada paničare, zapravo kao i čovjek. Osim toga žive sasvim dobro! Imaju jako dobar sustav mišićnih i dišnih zalistaka koji idealno funkcioniraju u najtežim vanjskim uvjetima.“

„Eto“, Nikolaj Andrejevič je uzdahnuo. „Znači da je strah jednak kod svih.“, Uskoro je upitao Senseja:

„Onda to znači da je psihološki čimbenik tijekom apneje jednako važan za dupine kao i za ljude?“

„Potpuno si u pravu.“

„Apneja?“, začudio se Ruslan. „A što je to?“

Ženja je uzdahnuo:

„Eto ga sad... Apneja znači zadržavanje daha. Čak i ja to znam!“

Ruslan je pogledao akvalunge na zračnom jastuku i rekao s podmuklim osmijehom:

„Naravno, ti to znaš.“

„Ne brini“, bodrio ga je Stas. „Kad naučiš roniti kao mi, i ti ćeš znati.“

„Aha, s glavom u pijesku“, doda Ženja s osmijehom i pogleda Stasa.

Obojica su se nasmijala, očito se prisjetivši nekih smiješnih slučajeva iz svoje prošlosti. Uvrijeđeni Ruslan rekao je:

„Jesam ja za tebe noj ili što?“

„Ako nisi, postat ćeš“, ljubazno je izjavio Ženja, opet izmjenjujući pogled sa Stasom. Momci su osjetili nekakav prljavi trik u njegovim riječima i inzistirali da kaže što je skriveno iza cerekanja. Dečki su ispričali priču o svojim prvim nesretnim pokusima dok su učili roniti. Zapravo nije bilo ništa posebno, ali sigurno je u Ženjinoj interpretaciji zvučalo prilično komično. Na kraju je Stas izgovorio:

„Bilo bi sjajno kada bi ljudi mogli dugo ostati pod vodom bez dodatnih uređaja poput akvalunga.“

„To je sasvim realno“, primijeti Sensei, kao usput. „Ljudski mozak ima mnoge programe. Samo trebaš znati kako koristiti ove

sposobnosti... Što je zapravo čovjekovo disanje? To je izmjena udisaja i izdisaja. Ovaj proces se odvija zbog stezanja dijafragme i mišića rebara, koje uzrokuje promjenu volumena prsnog koša. Razmjena plinova odvija se na razini plućnih alveola i obogaćuje krv. Krv prenosi kisik među stanice i izlučuje ugljičnu kiselinu. A što regulira taj ritam disanja? Centar za disanje koji se nalazi u produženoj moždini. Tamo je skriven zlatni ključ za 'promjenu brzine'„.

„Misliš na programe?“, upita Kostja.

„Točno.“

Ženja se samozadovoljno nakesio.

„Aha, ključ tamo leži kao u bajci, a nitko ne zna gdje je. A oni koji znaju, šute, jer ga ne mogu dohvatiti kroz rupu.“

„Nisi u pravu“, nasmiješi se Sensei. „Oni koji žele, uvijek će pronaći... i dohvatiti. Postoje mnoge prakse zadržavanja daha. Samo ih trebaš potražiti i ne biti lijen, ali nemoj nam pričati priče da ih nema samo zato što ih nisi svjestan. Uzmimo primjer vježbe kontrole disanja u jogi. Zove se Pranayama. Iako je u svom izvornom obliku dana kao instrument za aktiviranje jednoga od najstarijih ljudskih refleksa, 'refleksa uranjanja', ali ne u vodu već u dubinu svijesti, gdje se čovjek postupno približava izvoru duše. Ali u današnje vrijeme je ova praksa izmijenjena od ljudi, te je napumpana u čitavo učenje gdje jogiji uglavnom gube vrijeme i energiju na učenje kako kontrolirati disanje da bi ubrzali procese u tijelu, na primjer zacjeljivanje rana ili opće usporavanje metabolizma ili otkucaja... To je također dobro, naravno, jer se na taj način ljudi nauče kontrolirati svoje misli. Ali su rasparčali cjelinu i napravili složeno od jednostavnog. Stoga današnji ljudi, kada izvode vježbu, ugledaju komad i misle da je to cjelina...“, i ponovno se obrati izravno Ženji: „Dakle, ako želiš samo zadržati dah, možeš raditi i ovu vježbu. Izbor je šarolik. Tehnika zadržavanja daha u stanju izmijenjene svijesti ljudima je znana od pamtivijeka. Ta se praksa može naći svugdje: u tropskoj Africi, u Sjevernoj Americi, u Laponiji, na otoku Baliu. Da ne pričamo o tehnikama koje se prenose iz generacije u generaciju ljudi koji žive od davnina na starinski način od plodova mora, npr. lovci na bisere.“

Ženja je neko vrijeme razmišljao pa počeo razmišljati naglas:

„Dakle, koliko dugo netko može biti pod vodom bez zraka? Najviše dvije minute i to samo ako je profesionalni ronilac. Mislim, bez akvalunga“, detaljno je objasnio momak.

„U pravu je“, složio se Nikolaj Andrejevič. „Tada dolazi do anoksije, jednostavno rečeno, do nedostatka kisika, što dovodi do nepovratnih procesa u moždanoj supstanci. Čovjek gubi svijest...“

„I to je sve, ljudi, alles kaputt“, završio je Ženja podržavajući svog „kolegu“.

Ali Sensei je primijetio:

„U izmijenjenoj svijesti čak i neobučeni čovjek sposoban je ostati mnogo duže od bilo kojega profesionalnog ronioca.“

„Pa, Sensei, to je previše“, momak nije vjerovao.

„Kladimo se?“, Sensei je predložio uz tajanstveni osmijeh.

„S tobom, Sensei? Nema tih para“, odjednom odmahnu Ženjka uz opći smijeh ekipe. „Jesam li ja samoubojica? Znam da ionako neću ostati pod vodom dugo kao ti.“

„Ne, ne mislim sebe“, umirio ga je Sensei. „Hajde, izaberi bilo koga iz ove bande, izaberi sam.“

„Da biram?“, Ženja se podlo nasmiješio i počeo nas „strijeliti“ pogledom. Tog časa, k'o za vruga, sasvim slučajno pukla mi je plastična vrećica.

„Oh“, zbunjeno sam izgovorila i počela brzo sakupljati pribor za pecanje i neke druge stvari iz pijeska.

Andrej i Voloda su mi prišli pomoći. Ženja je skrenuo pozornost na „objekt“ svoga dobitnog izbora, te izjavio samozadovoljno:

„Uzmimo nju, recimo.“

„U redu“, složio se Sensei. „Imaš li štogod protiv?“, upita me.

Bila sam toliko naivna da prihvatim misleći da će to biti tek nekakva šala, te odlučih podržati Senseja. Izjavila sam na isti samozadovoljni način kao i Ženja:

„Naravno, slažem se. U čemu je problem? Ja sam nasljedni ronilac sedme generacije. Znaite kako Sibirci rone? Oho-ho! Zarone kod planine Altaj i izrone na površinu u Karskom moru!“

„Izrone ili isplivaju?“, sa zlobnim osmijehom precizira Ženja.

„Kako se kome posreći“, odgovorila sam.

Naš dijalog nasmijao je cijelo društvo.

„Pa dobro“, Ženja je protrljao ruke u iščekivanju pobjede. „A što dobiva pobjednik?“

„Biraj sam!“, veselo odgovori Sensei.

„Onda... onda“, tip je bio zbunjen.

„Dežurstvo u kampu“, Stas mu dade nagovještaj da je bio njihov red.

„Tako je, da“, Ženjka izrazi pristanak. „Jedan dan dežurstva u kampu! To znači sve poslove, poput metenja, pranja posuđa, loženja vatre. I sve ostale sitne i dosadne rutinske stvari u kampu.“

„U redu“, rekao je Sensei. „Kad stignemo u kamp, započet ćemo natjecanje.“

Rukovali su se međusobno, a Volođa je pristao biti sudac oklade. Nastavili smo put.

Ženja je bio toliko nadahnut svojom očitom prednošću da je krenuo „psihološki utjecati“ na svoju protivnicu, pripremajući me na provedbu čišćenja i detaljno objašnjavajući što ću morati činiti.

„Možda da još i obrišem prašinu s trske?“, predložih smijući se i podržavajući zabavu.

„Ma jok, ne beri brigu!“, zadovoljni Ženja počeo me tretirati ljubazno. „Mi smo ionako džentlmeni. Ograničimo se kaosom

logora.“ I odjednom doda: „Međutim, ako gospodična ima želju, ne mora samo obrisati prašinu s trske. Može pobrisati i onu lokvicu.“

Ženja je pokazao prema moru i svi su se opet opalili smijati. Tako smo se kretali prema nadstrešnici, cijelo vrijeme razmjenjujući „međusobne ljubaznosti i ustupke“, pod sveopćim hihotom ostatka grupe.

Već izdaleka smo vidjeli da je naš kamp izgledao nekako neobično, kao da je prekriven bijelom pokretnom mrljom. Naravno, nastojali smo održavati red, ali sve je bilo isuviše bijelo... Približivši se, uočili smo pravi „banket“ galebova. Naš iznenadni dolazak lopove je poplašio i našli su se u panici. Napuštajući svoju gozbu, poletjeli su kao po zapovijedi i pokupili se ostavljajući nam hrpe ostataka. Naša se grupa šokirala od takve nečuvene drskosti.

Taj je prizor trebalo vidjeti. Svuda okolo nered od rastrganih plastičnih vrećica od pahuljica, makarona, pritom temeljito izmiješano s pijeskom. Takoreći, pod od pijeska-pahuljica-makarona, pomiješanih s ptičjim izmetom uz malena brdašca prosutog brašna, soli, šećera. A cjelokupna katastrofa tog jutra bila je dopunjena salvetama koje su lepršale na vjetru po čitavoj obali. A ako uzmemo u obzir našu prethodnu okladu, recimo da je moja osoba ostala bez riječi, dakle klonula sam duhom.

Nakon trenutka smrtne tišine, tijekom koje su neki iznenađeno, a drugi uplašeno promatrali ovaj lijepi krajolik nazvan „smetlište“, Ženja se češao po glavi i trijumfalno rekao Andreju:

„Vidi, vidi. Za ovo se kaže 'nema žive duše!'“

Andrej se požurio suprotstaviti:

„Aha, osim tebe, usamljenog manijaka!“

„Činjenica je da nije bio usamljen“, primijetio je Viktor veselo istražujući mnoge ostatke razaranja. „A sudeći po tragovima koje je ostavio, ovaj 'vođa' vjerojatnije je bio predstavnik lokalne faune, imao četiri šape, a možda čak i rep. Očito je on bio prvi u našem šatoru s hranom.“

„Točno“, Ženja je stao u obranu nepoznate životinje. „Prejeo se. Bilo mu je dosadno i pozvao je na tulum sve koje je mogao.“

„Lijep tulum“, uzdahnu Stas. „Tko će očistiti sve ovo?“

„Imaš jednom pravo pogađati“, predloži mu Ženja s osmijehom, te zadovoljno pogleda prema meni.

Tada je, kao da se iznenada sjetio, počeo aktivno tražiti našu improviziranu metlu načinjenu od vezanog granja. Ispostavilo se da je dopola zakopana u pijesku. Ženja je podigne, otrese i praveći se da otpuhuje zadnja zrnca prašine, pruži mi je.

„Uzmi, Pepeljugo! Danas ti nije suđen odmor na morskoj obali. Oklada je oklada.“

Uzela sam metlu jer sam shvaćala da svakako trebamo dovesti kamp u red. I počela sam u glavi planirati odakle započeti veliko čišćenje teritorija. U međuvremenu mi je Sensei uzeo metlu iz ruke i obratio se Ženji:

„Ali ona još nije izgubila okladu.“

„Ali teško da će je dobiti“, izgovorio je nasmijani tip sa samouvjerenim izrazom lica.

„Predložio bih sljedeće“, rekao je Sensei. „Ako je tako, zakomplicirajmo zadatak...“

„Nema šanse! Oklada je oklada, kako je dogovoreno“, započeo je Ženja prosvjedovati, jer je mislio da će mu sada Sensei predložiti nešto nadnaravno.

„Ali u tvoju korist!“

Ženja se smirio gledajući sumnjičavo u Senseja i pokušavajući shvatiti u čemu je trik. A Sensei je u međuvremenu nastavio:

„Uzmi si partnera. Vaše ukupno vrijeme pod vodom ćemo zbrojiti. To jest, vrijeme koje ste oboje ostali pod vodom protiv njezina jednog ronjenja.“

Ženja nije nalazio nikakav problem i odmah se složio, bojeći se da će Sensei promijeniti mišljenje.

„Dobro, u redu!“, i doda: „Uvijek sam znao da si ti, Sensei, najpravedniji sudac na svijetu. Međutim, tko zna“, pokazao je

prema meni uz podmukli osmijeh: „Možda je putem dobila škrge umjesto pluća.“

Svi su se smijali i ja sam se pretvarala da se smijem. Međutim, u meni se javio snažan val sumnje da je sve samo šala. Ako nije posrijedi šala, onda je to za mene značilo pravu katastrofu. Nisam uopće znala roniti, a da ne govorim o dugom zadržavanju daha. I kladiti se protiv dvojice dobro uvježbanih momaka! „Nadrljala sam“, pomislih.

„Pa“, Ženja protrlja ruke očekujući pobjedu nakon što je odabrao partnera. Kao što sam i pretpostavila, to je bio Stas, „Nemojmo gubiti vrijeme, ajmo u more!“

Pozivajući je gestikulirao našoj grupi, da svi svjedočimo ovom događaju. Ljudi su rado prihvatili prijedlog našega šaljivog kolege i slijedili ga ostavivši stvari. Zapalivši cigaretu, Sensei je ostao iza zajedno s Nikolajem Andrejevičem. Ja i Tatjana također smo ostale, jer smo stvari skupljale na jednu hrpu. U međuvremenu je Nikolaj Andrejevič rekao tihim glasom obraćajući se Senseju:

„Ženja je baš lukav. Čim su uvjeti dogovora postali povoljniji, odmah je promijenio stav prema situaciji. A tako postupaju mnogi ljudi. Tipičan primjer egocentrizma.“

„Šta ćeš.“, Sensei slegne ramenima i odgovori jednako tihim glasom: „Čovjek traži bolju sudbinu kao što riba traži dublju vodu“, i uz osmijeh doda: „Kako da nešto uskrati najdražem sebi?“

„Zaista, taj egocentrizam kod ljudi je postao automatski. Kako možemo razgovarati o ljubavi prema bližnjemu ako ne žele shvatiti jedni druge?“

„To je najtužnije od svega.“

Za to vrijeme smo ja i Tatjana već završile s poslom. Prišla sam s dvojbom Senseju u nadi da će riješiti okladu prije nego što se počnu ispunjavati njegovi uvjeti.

„Pa, ja...“

Sensei mi nije dopustio završiti rečenicu i izraziti brojne sumnje. Rekao je ljubazno:

„Idi se pripremi. Navikni se na vodu.“

Njegov mekani samouvjereni ton malo me smirio. Još uvijek se nadajući da je sve ovo šala, otišla sam zajedno s Tatjanom do mora. Tamo je već bio „tim za podršku“, kojeg su predstavljali Kostja, Andrej i Slava. Moram napomenuti da se naša velika skupina podijelila na dva dijela: onaj koji je u šali „navijao“ za Stasa i Ženju te onaj koji je „suosjećao“ sa mnom.

Za razliku od starije ekipe, koja je trčala do vode stvarajući buku poput torpeda i odjednom zaronila duboko da bi rashladila svoja tijela zagrijana suncem, Tatjana se nastojala, kao i obično, naviknuti na vodu korak po korak. Međutim, dečki koji su nas, takoreći, „bodрили“, odlučise ubrzati proces i počеше nas prskati sa svih strana pretvarajući se da nam intenzivno pomažu priviknuti se na vodu. I namjerno su nas napadali iz plicaka, tako da smo ja i Tatjana morale pobjeći u dubinu, naravno, uz predstojeće zaranjanje.

Nakon što smo se nagledale treninga disanja Ženje i Stasa uoči ronjenja, Kostja si je na glavu stavio „pobjednički vijenac“ od ispletene morske trave i počeo igrati ulogu moga mentora za „ronjenje u plicaku“. Sav taj proces bio je popraćen odličnim šalama momaka. Ali usprkos Kostjinim filozofskim podukama, nisam uspijevala dugo zadržati dah pod vodom. Kostja me čak pokušao malo zadržati pod vodom ispravljajući mi ramena i mrmljajući „upute“ s površine. Ali sve me to samo još više uplašilo, tako da je prije ili kasnije moj instinkt samoodržanja morao prevladati, pa sam se na površinu uspijevala izvući nevjerovatnom brzinom, ponekad čak i potopivši u panici svog „mentora“. Nakon nekoliko nevoljnih potonuća, Kostja je eksplodirao s još više „inovativnih prijedloga“ za poboljšanje metode ronjenja, na primjer činjenjem moga tijela težim u vodi „ogrlicom od cigli“, „betonskim lisicama“ itd.

„Naposljetku, što ti je zadatak?“, u šali je rekao Kostja istresajući vodu iz uha i popravljajući viseću algu koja je otpala nakon njegove druge potopljenosti pod vodu zbog „nemarnog

učenika“. „Moraš se uroniti pod vodu. Je li tako? Tako je. Ali nitko nije spomenuo izranjanje.“

Opet smo se nasmijali.

„Dosta si dobar!“, reče Tatjana šaljivom intonacijom.

Dakle, za razliku od starijih momaka, koji nisu gubili vrijeme i ozbiljno su trenirali, mi smo imali totalnu farsu. Za svaki slučaj, mentalno sam se pomirila sa svojom budućom jednodnevnom ulogom Pepeljuge.

Napokon su nam se približili Sensei i Nikolaj Andrejevič. Mislila sam da će, vidjevši naše pokušaje, Sensei pretvoriti ovu okladu u sljedeću veliku šalu i sve bi time bilo završeno. Ali kad je prišao i ozbiljno upitao: „Dakle, hoćemo li početi?“, srce mi je sišlo u pete, kako bi se reklo. Budući da nisam htjela pokazati strah pred svojim prijateljima, počela sam razgovarati sa Sensejem s drhtavim usnama, bilo od straha ili od hladne vode: „Sensei, ne mogu... bolje da odmah idem pospremati.“

Sensei mi je mirno odgovorio:

„Nemoj se predavati. Drži svoj strah podalje. Ukloni sve nedoumice. Vjeruj, jer rečeno je: 'vjera donosi sve'.“

Zbunjeno sam ga pogledala uz tiho pitanje: „Kako ću?“, Ali Sensei mi je odgovorio gledajući me u oči: „Samo se opusti. Ne razmišljaj o svom dahu. Tvoja je zadaća postići duboko stanje meditacije s minimumom misli. Usredotoči se na brojanje od jedan do deset. Izdržat ćeš 10 sekundi, zar ne?“

„Pa, ako je samo deset sekundi, lako ću izdržati“, odgovorila sam ponosno za svoje tako malo 'postignuće'.

„Pa zašto se onda brineš? Broji do deset i izađi. I ne broji brzo kao 1,2,3... nego polako, sa stankama, kao trocifrene brojke poput 501, 502, 503 itd. Shvaćaš?“

„Da.“

Te me riječi nisu samo smirile, već sam čak postala i znatiželjna. Nikada prije nisam radila meditaciju pod vodom. Dosta

čudno, ali moja se znatiželja pretvorila u čvrsto samopouzdanje da će sve biti u redu. A taj je osjećaj izrastao iz nekoga mojeg unutarnjeg uvjerenja i apsolutnog povjerenja u Senseja. Nije to bilo baš povjerenje, nego neko skriveno znanje moje duše o njegovoj Suštini koje je bilo izražena samo intuitivno, na razini percepcije.

„Pa neka bude, zaronit ću“, razmišljala sam nakon niza oštrih udisaja i izdisaja. Isto je činio i moj prvi „protivnik“, Ženja. Pripremajući se za početak, kad je odbrojeno „tri“, udahнула sam punim plućima koliko god sam mogla, i zaronila u isto vrijeme kad i Ženja. Sensei je stavio ruku na moju glavu na područje „stolisnika“ i malo je pogurnuo, pa sam pomislila da mi nije htio dopustiti izroniti prije vremena. Umjesto očekivane panike, naprotiv, opustila sam se i počela brojati polako do deset, prema Sensejevim naputcima. Ispunivši ovaj zadatak, odlučila sam sjediti još nekoliko sekundi pod vodom da bih još malo vremena dodala svom „rezultatu“. Ali kad sam opet počela brojati, osjetila sam jake ruke, očito Sensejeve, kako me izvlače iz vode. Iskreno govoreći, čak sam se malo uzrujala jer sam mogla ostati nešto duže. Samo deset sekundi?! Izronivši na površinu odmah sam počela izražavati svoje negodovanje: „Zašto? Spremna sam, nastavimo... mogu ostati duže...“

Ali kad sam pogledala ostale, nisam ništa razumjela. Svi su stajali u nekom glupastom čuđenju, gledajući me kao izvanzemaljca koji je došao iz drugog Univerzuma. Ženja i Stas su također bili među društvom i nisu skidali pogled s moje ogorčene osobe uz nekakvu neobičnu zaprepaštenost. Čak sam pomislila da možda nisu zaronili uopće, možda se nešto dogodilo? Jedino je Sensei zadržao olimpijsku smirenost.

„Dosta ti je bilo“, nasmiješio se dobrodušno. „Već si bila deset minuta pod vodom.“

„Tko?! Ja???“, nasmijala sam se misleći da je u pitanju štos.

„Pa dobro, u životu je sve moguće“, izgovorio je Stas češkajući se po glavi. „Samo je šteta što ne može svatko dobiti to 'sve'.“

„Vidiš koliko su svi uzbuđeni, a posebice neki hvalisavci“, Sensei je mahnuo prema Ženji koji je zinuo i zurio širom otvorenih

očiju, bilo iz zabave ili stvarnog iznenađenja, kao da ga je nešto mlatnulo. „Sad će netko morati spremati i pretvoriti se u Pepeljugu.“

Činilo se da je Ženja „došao k sebi“ nakon ovih riječi, komično je cvokotao zubima i vratio si vilicu u normalan položaj uz pomoć ruke. Nakon toga izgovorio je svojim uobičajenim šaljivim glasom:

„Čistiti, molim lijepo! Ali nismo se dogovorili da ću morati promijeniti orijentaciju.“

Stas ga je počeo „smirivati“, što je izazvalo novi val smijeha.

„Pepeljuga' je takva vrsta individualne radne aktivnosti koja treba obaviti maksimum posla u minimumu vremena i, usput, badava...“

„Badava, badava“, oponašao ga je Ženjka, „Što se raduješ? Ronili smo zajedno, pa ćemo zajedno i pospremati, Pepeljugu br. 2.“

„Ne, ne, prema protokolu postoji samo jedna Pepeljuga“, Stas mu se usprotivio sa smijehom.

„Dakle, odlučio si postati vila, porezni inspektor za čišćenje? Čudovište!“

Dečki su se počeli šaliti i izgleda da su se istovremeno oporavljali od šoka.

„Sensei, što si joj učinio?“, Volodja je prvi pitao.

„Ništa posebno, izmijenio sam njezinu percepciju vremena, njen ezoosmos.“

„Ezoosmos? A što je to?“, upita Viktor.

„Reći ću vam jednog dana“, Sensei je odmahnuo rukom. „U redu, oklada je gotova, idemo dovesti kamp u red...“

„Odvojiti žito od kukolja i kotlete od muha“, Stas je dovršio Sensejev odgovor.

„Nije moguće da je provela deset minuta pod vodom!“, Ženja je bio ironično ogorčen, pogledao prema obali i vjerojatno bio uplašen predstojećim radom. „Nitko ne može tako dugo preživjeti bez zraka!“

Sensei izgovori ćudljivo:

„Ljudi, dosadio mi je vaš nedostatak vjere! Vidjeli ste vlastitim očima.“

„Aha, ali možda je pod vodom imala nekakvu cijev za disanje. To je varanje! To je čisti trik!“

Sensei je umorno nagnuo glavu u stranu i nacerio se:

„Svakako, to je varanje! Prevarili su te onog dana kad si došao na svijet.“

Svi su se smijali. Sensei se okrenuo i počeo izlaziti iz vode zajedno s Nikolajem Andrejevičem.

„Ajmo, ajmo“, Stas je požurio Ženju sa smijehom.

„Na zapovijed, moja Ober-Sturban-Fuehrer-Frau vilo“, Ženja tromo dade raport, uzdahne i doda s hinjenom tugom u glasu: „Nama Pepeljugama uvijek je takav pasji život. Svaki dan samo prinudni rad.“

Svi ostali također su se preselili na obalu. Nastala je čitava bujica riječi. Pitala sam prijatelje jesam li zaista bila deset minuta pod vodom. A oni su u svom stilu ignorirali moja pitanja i upitali me jesam li imala dodatne cijevi za disanje. Svi smo skupa brbljali bučno poput galeba kad im je žurka poremećena neočekivanim posjetiteljima. Na kraju nitko ništa nije razumio.

Započeli smo generalno čišćenje kampa. Iako se Ženja komično napravio glavnim likom u ovoj „individualnoj radnoj aktivnosti“, lukavo je izbjegao bilo kakav posao samo se pretvarajući da u njemu sudjeluje. Bilo kako bilo, toliko nas je nasmijao svojim šalama i trikovima da čak nismo primijetili koliko smo brzo očistili cijelo područje kampa. A kad smo ga počeli zadirkivati zbog nerada, značajno je odgovorio da svaka budala može raditi, ali da je po njegovu mišljenju najvažnije profesionalno

upravljati procesom. Svi smo mu izrazili „zahvalnost“ bacivši ga u vodu.

Nakon takvog „svečanog“ dovršetka „radnih podviga“ počeli smo zbrajati gubitke. Pošto se naša zaliha hrane znatno smanjila, odlučili smo posjetiti tržnicu. Jer su „leteći razbojnici“ jeli malo, ali slavili su 'veliku zabavu na otoku civilizacije', izmiješali puno hrane, uključujući žitarice s pijeskom, a to su učinili pomno kao da su ovdje imali sjajnu disko zabavu.

Kad smo pripremili popis hrane, starija ekipa odlučila je uzeti automobil. Ali Sensei je predložio da se automobili ne koriste, nego da organiziraju „mali džoging“ duž obale. Nitko nije prigovorio toj ideji, naravno. Oni koji su bili jako gladni, uzeše neke krekere. Ostali su odlučili pričekati da hrana stigne, a Sensei je sve više govorio da je zdravo postiti s vremena na vrijeme.

Prije svih, Volođa, Stas i Ženja odlučili su otići po hranu. Ali kad im se Sensei pridružio i iznio ideju da treniramo, Nikolaj Andrejevič, Ruslan, Andrej i ja također smo pristali trčati s njima. Iako džoging neće biti fizički lagan, nisam mogla propustiti takvu pustolovinu sa Sensejem. Za mene to nije bilo samo putovanje, već i zbog zanimljivih Sensejevih primjedbi, pravi izlet u svijet ljudi, a također i u svoj vlastiti.

Kao što nam je Sensei obećao, upriličio nam je dobar fizički trening na putu. Prvo smo trčali uz obalu i zaustavili se tek nakon pola sata. Zatim smo, na čelu sa Sensejem, obavili zagrijavanje. Tada je opet uslijedilo trčanje, ali sad već s ubrzanjima. Potom smo radili sklekove i trčali po vodi sa zaprekama na terenu. Općenito, Sensei nije bilo škrt u novim idejama, tako da nam se ovaj fizički trening pretvorio u neku neobičnu pustolovinu „marinaca“. I iako smo osjećali preopterećenost mišića kad smo stigli do granica „civilizacije“, unutarnje zadovoljstvo bilo je mnogo veće nakon što smo sve to izdržali.

Odlučili smo proći kroz rekreacijske centre radi skraćivanja puta do tržnice. Nakon što smo preplivali vodu i pregradnu mrežu koja je služila kao granica između prvog rekreacijskog centra i „divlje prirode“, izašli smo na obalu poput običnih izletnika i polako išli duž obale. Ljudi su kao i obično provodili odmor ležeći na

pijesku, samo zamijenivši sliku kućnog TV-a u promatranje iz pijeska raznobojne gomile s jednoličnim morem u pozadini. Rijetki razgovori koje smo mogli čuti ticali su se svakodnevnih pitanja. Netko se žalio na druge, netko je opanjkavao druge, netko se rugao drugima. Ukratko, to je bio život običnih ljudi, ništa posebno. Prvo smo jasno osjetili upečatljivu razliku između duhovnih stvari koje nam je pričao Sensei i ovih praktičnih materijalnih misli o kojima su raspravljali ljudi. Ali kasnije, ulazeći dublje u ovu atmosferu raznobojne mase, počneš se nesvjesno zaražavati tim nečistim ozračjem.

Nisam primijetila trenutak kada su se „provokativne misli“ pojavile u mojoj glavi. Izgleda da su privukle moju pažnju tričarijama. Negdje sam vidjela lijepi kupaći kostim i pomislila kako bih lijepo izgledala u njemu. Netko je nosio lijepe naušnice, a ja dobih želju da si kupim nešto slično. Moja mašta odmah je počela crtati sliku kako bih izgledala u tom kupaćem kostimu s tim naušnicama. I čim sam dala slobodu tim mislima, gospođa Zavist odmah mi se pojavila u glavi. A to sam primijetila tek kad je u potpunosti osvojila moj um, skrivajući svoju pohlepu i nezadovoljstvo svim najvedrijim osjećajima. „Što ja to radim?“, postala sam ogorčena u srcu. „Isprobavam na sebi tuđe slike. Ali to nisam ja! Takoreći, uvijek se pojavi mućak. Što bih sada trebala učiniti?“

Moja tužna razmišljanja prekinuo je Andrej, koji je izgledao kao da ga je također lagano zakačila Životinjska priroda.

„Pogledajte kakva tijela imaju oni frajeri!“, rekao je zadivljeno pokazujući na suncu izgorjele mladiće koji su igrali odbojku. Izgleda da je to bila skupina bodibildera. „Pogledajte njihove mišiće...“

Sudeći prema načinu na koji su se ovi momci kretali, činilo se da nisu igrali odbojku, nego im je bilo važnije šepuriti se pred masom pokazujući mišiće u najboljim pozama. Prirodno je da su privlačili pažnju prolaznika koji su zurili u njihova tijela s neskrivenom zavišću.

„Sensei, je li moguće na brzinu izgraditi tijelo i takve mišiće?“

„Moguće je“, jednostavno je rekao Sensei. „Ali radi čega? Dobiješ jedno, izgubiš drugo. Ako imaš tako velike mišice, izgubiš na izdržljivosti i brzini. Što će ti to? Samo da se pokažeš pred djevojkama.“, Andrej je umuknuo kao da je Sensei pogodio njegove najskrivnije misli. „A znaš li koji je glavni razlog takve želje? Obična zavist...“

Od tih sam se riječi čak naježila. Jer upravo sam razmišljala o tome.

„Ali nisi samo ti, to je problem mnogih. Kad biste znali o čemu ljudi zaista razmišljaju! Samo pohlepa, zavist i želja da se nadmaši druge, makar u sitnicama. Maštaju samo kako bolje izgledati pred drugim ljudima nego što su u stvarnosti. Razumijete u čemu je glavni problem? **Ljudi ne žele izgledati lijepo pred Bogom ni pred svojom savjesti, nego pred drugim ljudima. A glavni uzrok leži u ljudskoj želji. Čovjek cijeni samo one stvari koje želi vidjeti vrijednima. A ono što ne žele smatrati dragocjenim, nije mu važno. Zavist, mržnja, ljutnja ne rastu iz podražaja izvana, nego iz unutarnjeg korijenja samoljublja.**

Uzmimo primjer onih koji su utrošili jako puno vremena za izgradnju svojih tijela. U stvari im to uopće ne treba. Ali izabrali su ulogu bodibildera i igraju je. Zašto? Da bi dostigli neke duhovne ciljeve? Ne. Samo da paradiraju pred gomilom. Neki bildaju tijelo, drugi se tetoviraju, treći boje kosu različitim bojama. To rade samo kako bi privukli pažnju okoline, kako bi zadovoljili svoju megalomaniju. To je uobičajena Životinjska priroda.

Ljudi postupaju poput, primjerice, japanskih makakija. Neki iz njihova plemena po čitav dan skupljaju orahe da bi ga u pet minuta razbacali pred cijelim plemenom, privlačeći na taj način pažnju svojih srodnika. Druge jedinke se bave čeprkanjem gnjida na jelenima i stavljanjem tih buha na sebe, da bi njihovi srodnici čeprkali po njima. I sve to čine radi privlačenja pažnje plemena... Dakle, svi ti mišići, đinđuve, moda itd... izmišljeni su samo kako bi privukli pažnju. Sve je to poput buha za majmune. Čovjek se ne razlikuje od tih majmuna, da tako kažem, zbog svoje Životinjske prirode. Ali kod njega je čak pojačano vlastitom megalomanimom. Jer svaki čovjek, ako je duhovno zloban i nizak, počinje se veličati u svojim mislima i željama. Ali rečeno je: 'A mnogi prvi bit će

posljednji i posljednji prvi; jer mnogi su pozvani, ali je malo izabраниh'. Mnogo ljudi skriva tajne misli svoje Životinjske prirode šljokicama, pretvarajući se da teže duhovnom razvoju. Ali u stvari je to samo prihvatljiv izgovor za ostvarivanje životinjskih želja, zadovoljenje megalomanije, veličanje samih sebe i obično uzaludno poziranje pred drugim ljudima. Kako god, iskrena prava ljubav prema Bogu se teško može naći u njihovim tajnim mislima.

Takve ljudske želje kršćani bi nazvali trikovima sotone koji odvlače čovjeka od glavnog – od duše, od Vječnosti. Pogledajte obrazac suvremene civilizacije. Čitav svijet pokušava u čovjeku pobuditi što je moguće više želja da dobije nešto što nema. **Čitav svijet prodaje iluzije. On je istkan od laži, a njegove niti se drže na zavisti.** Ljudi sami stvore iluziju, hrane je svojim prljavim mislima i žive u toj iluziji držeći je za istinsku stvarnost. Nažalost, činjenica globalne laži Životinjske prirode otkriva se tek prilikom suočavanja sa smrću. Ali tada je kasno za promjene.

Jer mladost prolazi u jednom danu, kao kad oslobodiš brzog konja. Jedva povučesh uzde i već si sredovječan. U tom dobu se na trenutak zaustaviš i osvrneš. Počneš procjenjivati svoje vrijednosti. Čini se da ti uspjesi nisu toliko značajni, ne vrijedi im pridavati toliku pažnju i energiju kao prije. Sada si opsjednut novim željama i iluzijama stjecanja priznanja među uglednim ljudima. I počneš smišljati nove načine za uzdizanje iznad gomile. Jedva si sklopio kapak, već si star, a mnoge stvari u životu izgledaju ti apsolutno apsurdno i gube smisao. Kada si star, sve više razmišljaš o smrti, što potiče razmišljanje o onom najvažnijem - o vlastitoj duši. Jer prilaziš bliže granici odakle si došao na ovaj svijet kako bi pronašao svoju pravu suštinu, spasio dušu. Ali umjesto da dostigneš taj cilj, potratio si vrijeme i energiju na prazne iluzije. I tada čovjek počinje jurcati okolo, izmišljati sebi nove iluzije, tješiti se da ako se pomoli prije smrti, onda će mu sve biti oprošteno. Ali zapravo se ocjenjuje cijeli čovjekov život.

Ljudska glupost nema granica. Megalomanija ih gura prema lošim stvarima“, Sensei je pogledao okolo, razmaknuo ruke i rekao s tugom u glasu: „Da znate ekipo o čemu ljudi razmišljaju, preplašili biste se! Iako u načelu, zašto biste morali čuti, samo promatrajte sebe. O čemu potajno maštate.

Još nedavno, prije perestrojke, ljudi su maštali o spašavanju svijeta i izgradnji komunizma, mislim naši ljudi visokih principa. A sada, nakon perestrojke, o čemu mladi sanjaju? Sanjaju novac i kapitalizam. Svi troše novac u svojim snovima, snovima o bogaćenju. Svi, i oni koji dobro zarađuju i oni drugi, pričaju bajke koliko su cool, pokazujući svoju megalomaniju. Zašto? Jer egoizam cvjeta u njihovim glavama. Mihail Jevgrafovič Saltikov-Šedrin, ruski pisac satiričar, jednom je izrekao lijepe riječi u vezi s tim: 'Nitko nije tako opasan kao čovjek koji nije human, koji je ravnodušan prema sudbini svoje rodne zemlje, svoga bližnjega, prema svemu osim dobiti od svog novca'. I u pravu je.

Prekomjerno bogatstvo ne donosi ništa dobro. Čovjek potroši godine svog života, prevari puno ljudi. Jer veliki novac ne može se zaraditi pošteno. Sve se temelji na varanju i laganju. Dakle, čovjek je zaradio puno novca. Ne mislim na pošteno zarađenu plaću, normalan novac samo za život. To nije veliki novac. Dakle, valja se u novcu. Ali otkrije da tu nema zadovoljstva. Osjeća da mu nešto nedostaje. Shvaća da mu je potrebna moć za osvajanje drugih ljudi kako se ne bi morao razmetati, stavljati na sebe jelenje buhe i tako privlačiti pažnju cijelog plemena, uključujući vođu. Da ne bi okolo bacao novac kao što majmun baca orahe, nego da preotme tu vlast i sam postane vođa. Tako izgledaju stranački čelnici i predsjednici. Ali shvate da nemaju dovoljnu moć. Što onda rade? Odluče osvojiti cijeli svijet. Dolazi do ratova, agresija, porobljavanja. Na ovaj način su nastali Napoleoni, Staljini, Hitleri i slični. Osvajaju zemlje, šire granice svoje države, ali još uvijek nisu zadovoljni. **Zašto? Jer koliko god vlast čovjek imao na zemlji, nikada neće biti zadovoljan, jer je još uvijek rob svojih želja. A prava vlast je vlast nad sobom.**

Postoji puno primjera iz povijesti čovječanstva koji pokazuju besmislenost takvog puta i globalnu laž Životinjske prirode. Jedan od njih je i Aleksandar Veliki, koji je maksimalno ostvario svoje ambicije. Osvojio je goleme teritorije i osnovao najveću monarhiju staroga doba. I kakav je bio rezultat? Dana kad je Aleksandar Veliki postao 'gospodar svijeta', sve je napustio i gorko zaplakao. Kad su ga njegovi vojskovođe pronašli, iznenadili su se jer nikad nisu vidjeli svoga zapovjednika uplakanog. A pratili su ga u najopasnijim situacijama vojnih pohoda. Aleksandar je uvijek bio primjer

odvažnosti. Čak i kad mu je smrt bila blizu, nitko nikad nije vidio tragove očaja i beznađa. Stoga je njegove vojskovođe mučilo pitanje što se dogodilo čovjeku koji je pokorio čitave narode? Pitali su ga o tome i Aleksandar im je odao uzrok svoje tuge. Ispostavilo se da kad je pobijedio, izgubio je. A u to se vrijeme slučajno našao na mjestu odakle je planirao svoje 'osvajanje svijeta'. I upravo u tom trenutku shvatio je da je sve besmisleno. Jer prije je imao cilj i put. A sada nije imao kuda ići, nikoga za pokoriti. Rekao je: 'Osjećam groznu prazninu u sebi, jer sam izgubio najveću bitku u svom životu!.'

Sensei je neko vrijeme šutio, a onda ponovio:

„Dakle, najveća vlast je vlast nad sobom. Sjećate li se što je rekao Lao Ce: 'Tko poznaje druge, pametan je; / Tko poznaje samog sebe, prosvijećen je/ Tko nadjača druge, snažan je; / Tko nadjača samog sebe, moćan je'.“

„Točno, teško je nadjačati sebe“, Nikolaj Andrejevič izgovori zamišljeno.

„**Sva teškoća je u jednostavnosti.** Prije svega, treba kontrolirati svoje misli. Ljude uvijek vodi njihovo raspoloženje i žive sa svim onim što veseli njihovu megalomaniju. Lijeni su za kontrolu polja svog uma. Stoga tamo rastu svi mogući korovi. Jer korov ne zahtijeva poseban tretman i brigu. Ionako će nići, a da toga niste ni svjesni.“

„Kako iskorijeniti korov?“, zbunjeno je upitao Andrej.

„Jednostavno. Samo uzmeš i iščupaš. Je li ti ovog trenutka teško kontrolirati misli? Nije. A 'ovi trenuci' čine čitav život. Živite 'sada i ovdje' i ne dajte da vas opsjednu iluzije koje je opisao Životinjski um. Dobili ste slobodu izbora! Dakle, izaberite.“

Tog trenutka prešli smo na asfaltiranu stazu sjenovite uličice.

„Pa, to o vlasti je jasno“, Nikolaj Andrejevič je nastavio raspravu razmišljajući o nečemu svojem. „To znači da se ne može zaraditi veliki novac bez gubitka Časti i Savjesti.“

„Zašto ne bi bilo moguće?“, Viktor mu se usprotivio. „Gledao sam na televiziji 'okrugli stol' s poznatim biznismenima. To su normalni momci.“

Sensei ga pogleda i odgovori:

„To su nečasni ljudi. Oni su lažljivci i egoisti koji se pretvaraju i pričaju priče. Oprostite, ekipo, ali ako se valjate u novcu, ako ste bogati dok ima toliko gladnih, siromašnih i beskućnika oko vas, ako mislite samo na povećanje profita, niste dostojni ljudi. Jednostavno ne zaslužuješ da te se zove Čovjekom.“

„Ali čekaj“, Viktor se nije mogao smiriti. „Što je kriv bogati poduzetnik? Ako je pametan i zna kako zaraditi novac, to jednostavno i čini. A oni koji ne žele raditi, ljenčine su, pijandure ili što već, je li on dužan hraniti ih?“

„Nije dužan hraniti ih. Glupo je davati ribu gladnom čovjeku, jer će je pojesti i opet biti gladan. Ali mnogo je pametnije dati mu ribarski pribor i podučiti ga kako ga koristiti. Shvatite me, molim vas, na pravi način; nisam protiv bogatstva, ja sam protiv siromaštva. Novac ima svoj energijski ekvivalent. A zakoni fizike govore da ako se energija negdje pojavi, znači da je negdje nestala. Svijet bi trebao biti pravedan i dostupan za sve ljude. Ali kada svijetom upravljaju vražji sluge, mislim na lopove koji sebe nazivaju političarima, nikada ovdje neće biti nikakve pravde. Zbog toga je on osuđen na propast.“

„Opet pričaš o pravdi“, reče Ženja lukavo. „Sensei, to već zvuči kao komunizam.“

„A šta da radim? Na taj način sam odgajan u djetinjstvu, tako da mi je komunizam dugo u krvi“, našalio se Sensei. „A ako ćemo ozbiljno, sami promislite, ekipo. Sada se pojavljuju oligarsi. Što je izvor njihova bogatstva? Bogate se na račun bijede naroda, jer oni prodaju našu Domovinu. Jesu li toliko pametni ili što? Jesu li učinili nešto dobro za ljude, za svoju zemlju? Zašto je zemlja toliko siromašna? Kako mogu postojati bogati ljudi u siromašnoj zemlji? Kad krađu, krađu slabijima od sebe. Hoćete reći da su uspješni ljudi dostojni nazivati se Ljudima? Kažem vam da su to vražje sluge i osuđeni su na pakao.“

Ti oligarsi čak i dijele milostinju pokazujući se pred drugim ljudima. Ali jesu li spremni napraviti ozbiljno djelo u svom životu i potpuno se promijeniti? Sumnjam. Budući da je rečeno: 'Gdje ti je blago, ondje će ti biti i srce'. Takvim ljudima je vrlo teško svoje srce odvratiti od nagomilanog bogatstva. Isto je kao tisuću i dvije tisuće godina ranije, budući da se ljudi ne mijenjaju, nažalost. Sjećate li se epizode iz Biblije, kad je bogati mladić došao Isusu Kristu i upitao koje bi dobro trebao učiniti da bi zaslužio vječni život? A Isus mu odgovori da ako želi vječni život, trebao bi se držati zapovijedi 'Ne ubij!', 'Ne učini preljuba!', 'Ne ukradi!', 'Ne svjedoči lažno!', 'Poštuj oca svoga i majku svoju!' i 'Voli bližnjega svoga kao samog sebe!'. A mladić mu reče da je sve to sačuvao iz mladosti i pitao što mu još nedostaje. Isus mu je rekao: 'Hoćeš li biti savršen, idi, prodaj što imaš i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu. A onda dođi i idi za mnom'. Ali kad je mladić čuo rečeno, otišao je tužan, jer je imao velik imetak. Isus je rekao svojim učenicima: 'Lakše je devi kroz uši iglene nego bogatašu u kraljevstvo Božje'.

Oni podsvjesno osjećaju svoju bezvrijednost i posljedice koje ih čekaju. Stoga grade hramove i samostane, čime se pokušavaju opravdati pred Bogom. Budale! Zaboravili su Sveto pismo. Budući da je rečeno: 'Crkve koje grade lopovi su utočište Sotoni.' Oni ne podižu kuće Božje, grade skloništa za vraga. I ako se nadaju da će dobiti odrješenje, u zabludi su. Bit će im pridodano u grijeh. A ovako ne proklinju samo sebe, već i svoju rodbinu koja koristi njihovo 'bogatstvo'. Uostalom, nisu pitali rodbinu treba li im takva žrtva. Jesu li spremni dijeliti odgovornost za svoje grijeh pred Bogom?

Ispričat ću vam jednu priču koja se davno dogodila, kad je lopov i ubojica upoznao mudraca i u potpunosti promijenio svoj život, te postao veliki čovjek. Nekoć davno živješe razbojnik koji je pljačkao ljude i bez kolebanja ih ubijao ako bi se odupirali. U isto vrijeme živio je i čovjek zvan Narada. Bio je pjesnik i glazbenik. I bio je poznat po svojoj dubokoj mudrosti. Ljudi su ga voljeli zbog njegovih korisnih savjeta, dobre naravi, njegovih šala i privlačne glazbe koju je svirao na svome instrumentu.

Jednom mudrac odluči posjetiti susjedno selo. Njegov je put prolazio baš šumom u kojoj je razbojnik operirao. Ljudi su mudraca

pokušali uvjeriti da ne ide tim putem, jer bilo je odveć opasno. Ali Narada se samo nasmijao:

'Želim vidjeti čovjeka koji je rodio strah u vašim srcima i učinio vas kukavicama. On je samo jedan čovjek, a zaustavio je promet cijelim putem'.

Rekavši to, Narada se okrenu i ode u šumu svirajući svoje glazbalo. Ubrzo je razbojnik začuo glazbu i izašao na stazu. Bio je iznenađen kad je vidio nenaoružanog čovjeka koji se činio sretnim svirajući svoju melodiju. To je bilo prvi put u životu da je iznutra osjećao neodlučnost. Obratio se glazbeniku:

'Zar ne znaš da je opasno ići ovim putem?'

Narada nije prestajalo svirati, skrenuo je s puta i sjeo u blizini razbojnika koji je cijelo vrijeme oštrio svoj mač. Završivši svoju melodiju, upitao je razbojnika:

'Što radiš sam u ovoj šumi?'

Razbojnik je odgovorio:

'Pljačkam ljude. I sad ću uzeti svo tvoje bogatstvo.'

Mudrac reče:

'Moje je bogatstvo drugačije, ono je duhovno. I bio bih sretan kad bih ga mogao podijeliti s tobom.'

'Mene zanima samo materijalno bogatstvo', izjavio je razbojnik.

'Materijalno, kažeš?', upita mudrac i pokupivši šaku zemlje, raspe je. 'Ali to je samo prašina, iluzija koja odmah nestaje. To se ne može usporediti s duhovnim, vječnim vrijednostima. Reci mi, zašto ti t treba?'

Razbojnik je odgovorio:

'Radim to zbog obitelji: svoje majke, žene, djece. Ako im ne donesem novac, gladovat će. I ne znam raditi ništa drugo.'

Mudrac ga je upitao:

'Jesi li ih pitao trebaju li takvu žrtvu? Jesu li spremni dijeliti odgovornost pred Bogom za tvoje grijeh?''

Tad je prvi put u životu čovjek koji je živio od pljačke razmišljao o tome.

'Ne znam. O tome ranije nisam razmišljao.'

'Pa idi i pitaj ih', predložio je mudrac. 'A ja ću te čekati ovdje.'

I opet zasniva svoju prekrasnu melodiju.

Razbojnik je poslušao njegov savjet. Vratio se kući i pitao majku. Starica mu odgovori:

'Zašto bih trebala dijeliti odgovornost za tvoje zločine? Ja sam ti majka i tvoja je dužnost da mi osiguraš hranu.'

Žena mu reče:

'Zašto bih ja bila odgovorna za tvoje grijeh? Ništa nisam učinila i čista sam pred Bogom. Ne znam kako ti dolaziš do svog kruha. To je tvoja stvar.'

Pogledavši lica djece koja su se veselo igrala, razbojnik ih nije ni pitao. Potonulog srca se vratio mudracu:

'Nitko ne želi dijeliti odgovornost sa mnom. Što god učinio za svoju obitelj, ispada da ću biti jedini odgovoran za sve. Izgleda da sam sam. Što da sad radim?'

Snuždeno pogleda mudraca u lice, na što ovaj reče:

'Skinu lopovsku masku i spali je u plamenu dobrih djela. Otkupi zlo koje si učinio. Promijeni se i postani Čovjek.'

Ovaj je zbunjeni čovjek napustio tu tamnu šumu zajedno s Velikim mudracem... Kasnije su ga ljudi počeli zvati Valmiki i postao je poznat tijekom sljedećih stoljeća kao legendarni pjesnik, autor svjetski poznatoga drevnog indijskog epa, pjesme 'Ramayana'.

Sensei je utihnuo. Hodali smo šutke neko vrijeme pod dojmom priče koju smo čuli. A kada smo prolazili pored kafića, Stas

je prekinuo tišinu i predložio da odemo u dućan i popijemo malo mineralne vode. Svi su prihvatili ideju, jer bilo je vruće. Samo je Sensei odbio i rekao da će nas sačekati na klupi. Pokazao je prema klupi u sjeni, gdje je sjedio stari par. Razdvojili smo se.

Nakon što sam brzo ispila svoju čašu kisele vode, izašla sam van dok su dečki natapali svoja atletska tijela dodatnim porcijama pića. Sensei je sjedio pokraj staraca i s njima razgovarao o nečemu. U međuvremenu je Nikolaj Andrejevič izašao iz kafića i zajedno smo došli do Senseja, pozdravili stari par i postali nehotični slušatelji njihova razgovora.

„...njegovim molitvama.“

„Dobar je svećenik otac Vasilij“, složio se Sensei. „Mnogo je učinio za ljude.“

„Život je prošao tako brzo“, uzdahnula je starica. „Gledamo mlade ljude, a i mi smo doskora bili isti takvi. A što je najvažnije, ne osjećamo u duši da su naša tijela stara.“

„Čovjek ne stari u duši“, primijeti Sensei i s dobronamjernim osmijehom doda: „Ne zavidite mladim ljudima. Oni još moraju proći cijeli svoj put. A vi već stojite na pragu i samo trebate pokucati.“

„U tome je problem. Ne čini me smrt tužnom, već rastanak“, tužno izgovori starica nježno brišući suze. „Živjela sam s Vanečkom pedeset tri godine u savršenom skladu, nismo si ružnu riječ izgovorili.“, starac kimne glavom. Starica ga primi za ruku sa zahvalnošću. „I čini se da nam je došlo vrijeme rastanka. To je razlog tuge u mojoj duši.“

„Vaša je tuga bezrazložna. O čemu se radi? Tugujete zbog tijela?“, Sensei je širom raširio ruke i pokazujući mladi par koji je hodao nedaleko od nas, uz osmijeh izgovorio: „Bože moj, razumijem kad si mlad, ali zbog čega sada tugovati?“, Zajedno su se nasmijali. **„A duša... dok ljubav živi u duši, razdvojenost nije moguća. Jer važno je da znaš da voliš tog čovjeka. Kako ga možeš izgubiti ako je doista drag tvojoj duši, ako Sjećanje i Ljubav za njega nastavljaju živjeti u tebi...“**

Dečki su počeli izlaziti iz kafića, Sensei je ustao s klupe i počeo se pozdravljati sa starim parom.

„Hvala vam puno, umirili ste me“, reče starica na kraju kao da želi reći Senseju sve što joj bijaše na duši: „I doista, što nas može razdvojiti? Čak i ako napustim ovaj svijet, voljet ću ga s one strane koliko i ovdje. Što će se izgubiti?“

„Ništa!“, reče Sensei. „Ovdje ste bili skupa na jedan trenutak, a tamo ćete biti zajedno u vječnosti. Trebali biste se radovati što se bliži vječnost. Tu ste u patnji i mukama, a tamo ćete pronaći mir i radost.“

„Bilo je tako ugodno razgovarati s vama“, u suzama reče dirnuta starica.

„Meni je također bilo zadovoljstvo porazgovarati s vama.“

„Ne znam hoćemo li se opet sresti. Svaki dan provodim u čekanju. Naravno, voljela bih još jednom vidjeti oca Vasilija, a i s vama porazgovarati. Toliko ste me smirili. Toliko mi je olakšalo dušu. Jako bih vas voljela opet sresti.“

„Ne brinite“, Sensei je srdačno gledao staricu s nekom nježnošću i toplinom. „Sigurno ćemo se sresti i imati dovoljno vremena za razgovor.“

Kad smo se od ovoga starog para znatno udaljili, prateći dečke prema tržnici, Nikolaj Andrejevič upita Senseja:

„Jesu li to tvoji poznanici?“

„Ne“, rekao je Sensei uz osmijeh. „To su samo dobri ljudi.“

„A je li ta žena bolesna?“

„Da. Malo joj je vremena ostalo.“

„Zar joj nije moguće nekako pomoći?“, pitala sam zabrinuto.

„Moguće je. Ali ta bi pomoć bila samo štetna“, odgovori Sensei. „Čovjek je privremen. Smrt zaustavlja starost i muke, oslobađa od tereta postojanja. Za duše u ljubavi to je nagrada. Jer zapravo ne postajemo drugačiji samo zato što umiremo...“

Napokon smo stigli do krajnjeg odredišta našeg putovanja, a bila je to lokalna tržnica hrane. Pred ulazom su se nalazili stolovi s različitim kineskim sitnicama, poput olovaka, satova i ostale robe široke potrošnje. Sensei je pogledao sav taj raznobojni asortiman i prošaptao s gorčinom:

„Potpuno su izgubili poštovanje. Obasipaju nas raznoraznim smećem kao zemlju trećeg svijeta.“

Momci su počeli gledati svu tu raznovrsnu robu. Stas je uzeo neku kockastu dranguliju u obliku sata, pritisnuo dugme, a ona poče proizvoditi čudne zvukove, treptati i prikazivati mijenjajuće znamenke.

„Koji je ovo klinac?“, Stas je bio iznenađen.

„Izgleda kao Geigerov brojač“, nacerio se Nikolaj Andrejevič koji je stajao kraj njega.

„Šta?“, Ženja se stisnuo između Stasa i liječnika. „Kakav brojač?“

„Geigerov brojač“, ponovio je Nikolaj Andrejevič. „To je indikator čestica ispuštenog plina.“

Ženja je tupo gledao u Nikolaja Andrejeviča. Stas je ironično zakolutao očima i odlučio ubrzati proces razmišljanja svoga prijatelja.

„Jesi li ikada čuo za uređaj zvan dozimetar, seljoberu?“

„Ah, to je uređaj za radijaciju ili što?“, Ženja je još jednom pokušao pogoditi.

„To je uređaj za mjerenje doze zračenja“, Stas reče kroz smijeh.

„Pa to sam i rekao.“

Ženja je složio ozbiljno lice „učenjaka“, uzeo treptajući uređaj od Stasa i počeo ga istraživati.

„To je štoperica“, objasnila je prodavačica. „Samo što je ovaj... Dat ću vam drugi.“

Stas joj je namignuo i veselo rekao pokazujući na Ženju:

„Ne obraćajte pažnju na njega, predugo je učio pa je malo zaostao u razvoju.“

Smijali smo se. A Ženja je odmahnuo glavom i hotimice glasno rekao, posebno za Stasa:

„Obično se ne sjetim ružnih stvari... uglavnom ih zapišem.“, I okrenuvši se prema prodavačici, upita je: „Pošto je?“

Ova je spomenula cijenu i požurila zamijeniti 'pokvarenu stvarčicu' drugom.

„Ne, ne, uzet ću ovaj“, zaustavio ju je Ženja. „Neka barem netko kupi vašu defektnu robu uz 100% popusta...“

Ženja je nastavio razgovarati u šaljivom maniru sitničavog kupca tako da smo skoro umrli od smijeha. Nakon jedne od idućih Ženjkinih šala, čak je i naš psihoterapeut pitao Stasa sa zanimanjem:

„Je li on uvijek takav ili samo sada?“

Stas je odgovorio: „I sada i uvijek.“

„Pa, onda je to 'dijagnoza'#, rekao je liječnik smijući se.

Kad je zadovoljni Ženja dobio popust i kupio ovu sitnicu za male pare, momci su mu se rugali, pa je prišao Senseju, na što je ovaj rekao:

„Zar te nije sram lišiti ljude njihova novca?“

„Pa šta? Oni bi se trebali sramiti prodavati tavu dranguliju za tu cijenu“, i nabacivši svoj atraktivni, holivudski osmijeh, doda: „Znaš Sensei, moja savjest je kristalno čista...“, a odmaknuvši se od njega, doda tiho: „jer je ne koristim.“

„U tome i jest problem“, zaključio je Sensei pod glasnim smijehom ekipe.

Stigli smo na tržnicu i počeli kupovati hranu prema popisu. Ženja nije imao što raditi i došao je do nekog prodavača koji je očito ovamo stigao iz nekih južnih krajeva i upitao ga sumnjičavo:

„Gdje ste uzgojili povrće?“

Činilo se da ga prodavač ne razumije i počeo je hvaliti svoju robu kao što inače čini. Pitanja o mjestu na kraju su se pretvorila u pitanje o cijeni koja je bila znatno viša od prosjeka. To je normalno, jer hrana u primorskim odmaralištima nikad nije jeftina. Ali vjerojatno nije za Ženju. On se postavio kao inspektor (barem kao udruga za zaštitu prava potrošača), izvadio svoj „dozimetar“ i počeo svu robu ispitivati njime. Dozimetar je, naravno, počeo pištati i treptati prikazujući nestvarne brojke na zaslonu. Prodavač je buljio širom otvorenih očiju. Takvo ponašanje ovoga čudnog, sitničavog kupca, koji se pojavio tko zna odakle, ostavio je loš dojam na njega.

„Jesi vidio!“, Ženja je s ogorčenjem podatke s „dozimetra“ pokazao Stasu koji je cijelo vrijeme stajao u blizini i trudio se zadržati ozbiljan izraz lica. „Gle ovo! Pa to je puno gore nego u Černobilu! Na kojem ste području nuklearnih probi ovo uzgojili?“, Ženja se obratio prodavaču pokazujući na podatke s „dozimetra“. „Vidiš, čak i Geigerov brojač prestaje funkcionirati. Nevjerojatno! Uskoro ćemo se najesti nuklearnog otpada...“

Ženjine riječi privukle su pozornost drugih ljudi. Prodavač je zbunjeno pogledao brojač, a zatim povrće, intenzivno pokušavajući shvatiti što nije u redu. Počeo se opravdavati i govoriti da mu je hrana najbolje kvalitete. A kad je Ženja podigao priču na nevjerojatnu razinu, prodavač je pojeo rajčicu ispred rulje, pokušavajući uvjeriti sad već ne Ženju, nego mnoštvo koje se skupilo okolo, da je njegovo povrće u potpunosti sigurno. Ali to je još više izazvalo Ženju koji je prodavaču uzvratilo zastrašujućim pričama kako zračenje utječe na tijelo s detaljnim navođenjem što prestaje prvo funkcionirati (naravno, po njegovu mišljenju). A govorio je takve gluposti i okupio toliku gomilu besposličara oko

sebe da mu je prodavač napokon ponudio povrće po cijeni mnogo nižoj od kupovne, očito kako bi se otarasio ovog širitelja panike.

U međuvremenu mi smo kupili dio hrane. Stas i Ženja su nas pronašli i pokazali nam korpu punu rajčica i krastavaca. Ženjka nije prestajao hvaliti svoja „postignuća“ te je izrazio želju za kupnjom ostatka hrane po nižim cijenama. Sensei je samo odmahnuo glavom izražavajući svoj ukor:

„Eh, ljudi... rekao sam vam sto puta, a vi...“

„Ali Sensei, zašto bismo potrošili više ako možemo kupiti po povoljnijoj cijeni? Tu su svi lupeži! Ja sam pošten građanin i ne mogu im dopustiti takav bezobrazluk. I ja želim dati svoj obol.“ Momci su urlali od smijeha, a Ženja je nastavio dalje pronalaziti izgovore i podlo se smijati: „Ja im ne zavidim. Ali kad vidim bilo kojeg trgovca, iznutra mi se javi osjećaj za pravdu.“

„A-a-a“, nacerio se Sensei. „Ta se osobina sada tako zove?“

„Aha“, kimnuo je Stas smijući se. „Štoviše, taj 'osjećaj za pravdu' pokazuje na dva načina: sebičan i nesebičan. Sebičan je kad 'bi i on htio isto'. A nesebičan je kad 'ne želi to drugima'.“

Sensei je beznadno mahnuo rukom prema Ženji i Stasu, pa izgovorio:

„Radite što hoćete.“

Nikolaj Andrejevič dao im je popis i novac. Naš tim se podijelio. Dio ekipe otišao je sa Ženjkom da bi se zabavili uz njegovu kupovinu. A Sensei, Volođa, liječnik i ja, nakon što smo se prethodno dogovorili s dečkima o mjestu susreta, otišli smo na obalu mora.

Nebo je bilo bez oblaka. Poluuspavani posjetitelji odmarališta lijeno su hodali ulicama skrivajući se od sunca u sjenama stabala. Došli smo na dogovoreno mjesto. I stavivši papirne vrećice s hranom na zemlju, sjeli smo na slobodnu klupu u sjeni velikog stabla. Nikolaj Andrejevič odlučio je ne gubiti vrijeme i počeo razgovarati sa Sensejem.

„Sensei, dotakao si zanimljivu temu dok smo dolazili ovamo... Cijelo vrijeme sam o tome razmišljao... Dakle, nismo u opasnosti da ćemo se obogatiti preko svoje profesije u našoj zemlji“, u šali je rekao liječnik. „Ali ako ćemo ozbiljno, što bi čovjek trebao raditi? Svi kažu da je nešto loše, ali što je dobro? Kako bismo trebali živjeti?“

„Vidiš, **svaki čovjek zapravo ne živi svoj stvarni život. On odabere sliku koja mu se sviđa i igra neku ulogu, a obično i više njih.** Na primjer, ti sada igraš ulogu učenika i pokušavaš, kao na predavanju, postavljati pitanja, razumjeti smisao mojih riječi. Zatim prelaziš na ulogu psihoterapeuta i nastojiš analizirati moje riječi. Ali u stvari je to samo igra, ništa drugo. Jer i sam znaš što ja govorim. Trebaš samo duboko zaviriti u svoju dušu.

Na isti način radi svaki čovjek. Glumi. Jednom se sviđa uloga liječnika, drugi voli ulogu mirnoga vojnika, a treći voli biti mehaničar. Jedan odabire ulogu pijanca, drugi gangstera, netko karijerista, a netko osobe koja je povrijeđena u životu. Međutim, koju god ulogu čovjek odabrao, u stvari je to samo njegova uloga. Ali on se toliko navikao na nju da misli kako je to njegov pravi život. Zapravo je Shakespeare s pravom govorio da je cijeli svijet samo kazalište.

I kao i svaki glumac, čovjek ostaje nezadovoljan svojom ulogom, te sanja o drugoj ulozi u kojoj će biti važniji. Što god čovjek postigne, čini mu se da još nije odigrao najvažniju ulogu svoga života. Igrajući onu koju je sanjao, na primjer siromašnog, bolesnog, bogatog, zdravog mehaničara ili astronauta, nebitno, čovjek sanja o sljedećoj ulozi. Isprobava sliku predsjednika, oligarha, heroja spasitelja, borca za pravdu ili nekog stotog... **A svo to vrijeme ostaje u mašti i tješi se tim bajkama. No nije li puno lakše sve to zaustaviti i odabrati ulogu u životu koja je dostojna Čovjeka?**“

„Misliš na ulogu sveca, lame ili nešto slično?“

„Bilo da je to lama ili svetac ili samo pošten i uljudan čovjek, nazovi ga kako hoćeš. **Ja to jednostavno nazivam ulogom dostojnom Čovjeka. Biti ono što trebaš biti. Tako da kad zaspíš, budeš siguran da ti je savjest čista. Tako da se na samrti ne bi**

stidio svojih misli i djela. Da bi, stojeći čak i pred Bogom ili, kako kršćani kažu, na Božjem Sudu, imao što reći. Da tvoja košarica s dobrim djelima bude puna, a ona s lošim djelima prazna. To znači biti Čovjek. Ali ne samo izvana, nego što je najvažnije, iznutra. Trebaš si u glavi izdati zapovijed. Ne maštati o glupim, lošim i praznim stvarima. Razmišljaj više o Bogu, o svojoj duši. Ako imaš slobodnog vremena, utroši ga korisno za svoju dušu, moli se, meditiraj, bavi se duhovnim stvarima. **Jer život je jako kratak. A dan je kako bi čovjek dokazao Bogu da je dostojan zvati se Čovjekom...**

Sensei je govorio jednostavno i jasno. Riječi su mu bile pune takve iskrenosti, takvoga suosjećanja, snage i dobrote, da je moj „lotosov cvijet“ čak zatitrao, automatski ulijevajući ugodnu toplinu u tijelo. I osjećala sam se tako dobro iznutra kao da su sve navučene maske pale s mene, otkrivajući na trenutak moju pravu Suštinu. I nekako sam u ovom slobodnom stanju zaista shvatila o čemu Sensei govori. Jer ovo razumijevanje nije išlo preko riječi, već preko moje duše.

Neko smo vrijeme sjedili u tišini i piljili u more. U ovom neobičnom stanju do kojeg su dovele Sensejeve riječi, činilo se da nitko ne želi reći išta isprazno. Sve je bilo nevjerovatno jasno i jednostavno. Ovaj spokoj kontemplacije poremetili su momci koji su se vratili s tržnice.

„Pogledajte koliko smo hrane kupili!“, reče zadovoljni Ženja, koji je raširio ruke i predočio nam pune papirnate vrećice koje su donijeli. „A zašto ste tako tužni?“

„Ah, samo gledamo“, rekao je Sensei zureći prema moru.

Iz pristojnosti, Ženja je također pogledao u tom pravcu. U međuvremenu je gliser projurio morem. Za njega je bio vezan konopac, a kraj je čvrsto držala djevojka na skijama za vodu.

„Uu, dobra ženska!“, procijenio je Ženja misleći da smo o tome pričali.

„Točno“, izgovorio je Sensei. „Upravo sam im ispričao vic o njoj, zbog čega su postali ovako tužni.“

Ženja se iznenadio:

„Kakav je to vic ako rastužuje?“

„Dva ribara sjede na obali rijeke. Lijepa djevojka proskija po vodi ispred njih. Jedan kaže drugom: 'Zamisli da padne i počne tonuti. Ja bih zaronio i spasio je. Odvukao bih je na obalu, pravio se da joj dajem umjetno disanje, a ja bih je ljubio, grlio.' Čim je to izustio, djevojka padne i počne tonuti. Momak odmah uđe u vodu, zaroni i izvuče žensko tijelo. Počne joj davati umjetno disanje, ljubiti je i grliti. Zatim dolazi k svom prijatelju i kaže: 'Nešto mi nije jasno. Ona djevojka je bila lijepa, a ova je ružna'. Prijatelj ga pogleda nekako čudno i odgovori, 'U pravu si... Ta djevojka je bila na skijama, a ova ima klizaljke'.“

Naša je skupina urlala od smijeha pod drvetom. Samo se Ženja nasmiješio nekako tromo i zatim zbunjeno upitao:

„Nisam shvatio, kakve klizaljke? Bila je na skijama za vodu.“

Svi smo se odvalili smijati, ovaj put ne zbog šale, nego smo ismijavali Ženju. Lik je pokušao sakriti svoj gaf i brzo promijenio tok smijeha u svoje pustolovine s tržnice. Ostali „očevici“ pridružili su se njegovoj priči i dodali više detalja. Konačno, nakon puno smijanja, svi su došli do zaključka da je sad već opasno pustiti Ženju samog ići na tržnicu. Toliku je zbrku izazvao svojim „dozimetrom“, ako se pojavi još jedanput, čak i bez uređaja, na svojim će kostima osjetiti sve „posljedice“ vlastite šale.

Hranu smo rasporedili u papirnate vrećice na način da svima bude ugodno za nositi. A kad smo trebali krenuti, Ženja se iznenada glasno nasmijao: „

Ahaaa! To znači da je djevojka s klizaljka ležala tamo od zime.“

Bila je to posljednja kap. Naš se smijeh upravo pretvorio u histeriju. Čak su se i prolaznici koji su nas gledali počeli osmjehivati, zaraženi valom dobrog raspoloženja, iako nisu razumjeli što je razlog takvu urlanju od smijeha.

Nakon što smo se natovarili hranom, krenuli smo zaobilaznim putem; bilo je duže, ali ugodnije. A kad smo prolazili

pored jedne od zgrada, Ženja je iznenada zastao i zurio u sve oko sebe. Spustio je papirnate vrećice na asfalt i detaljno pretražio džepove, velikodušno oblikovane od modnih dizajnera, i na majici i na kratkim hlačama.

„Gdje je?“, zbunjeno je progundao.

Dok je Ženja stajao, neki od nas su također stali i pričekali ga.

„Aha, evo ga!“, napokon je uzviknuo od radosti i izvukao zgužvani list papira.

„Čuvaš ga za slučaj nužde?“, nacerio se Volođa promatrajući Ženjine pokušaje ravnjanja zgužvanog papira.

„Točno, za paranormalni slučaj“, šaljivo je odgovorio Ženja.

Uhvativši papirnate vrećice, priključio se Senseju.

„Sensei, pogledaj oglas koji sam našao na tržnici. Pravi hvalospjev Vladaru Univerzuma i cijele Zemlje...“

Frajer pruži papir istovremeno držeći vrećice.

Sensei ga je uzeo, preletio pogledom, nasmiješio se i vratio ga.

„Ima ih okolo koliko hoćeš. Gle, visi i tamo i tamo i tamo...“

Okrenuli smo glave, skupa s Ženjom, u sve pravce koje je pokazao Sensei. I stvarno su svugdje bili nalijepljeni isti oglasi napisani krupnim slovima: „Veliki medij, cijenjeni Majstor međunarodne klase, vidovnjak, moćni mađioničar i čarobnjak čiji je pogled mnoge ljude izliječio, Vitalij Jakovljevič... na brojne zahtjeve dodatno poboljšava zdravlje, jedan i jedinstven u cijelom svijetu. Početak u...“, A nadalje je stajao nadnevak i nevjerojatno visoka cijena ulaznice. Gledajući to zalijepljeno mnoštvo oglasa opet smo se „valjali“ od smijeha. Čak je i na kanti za smeće pored koje smo prošli bio takav papir.

„Fuj!“, Ženja ljutito pljunu. „A ja, kao kreten, u džepu vucaram taj 'teret' s tržnice.“

I ponovo zgužva papir, baci ga, te šutnu nogom kao loptu.

„Zašto bacaš?“, dobrodušno ga je ukorio Sensei. „Čistoća misli počinje od tvoje vanjske kulture i urednosti. Uzmi taj papir i baci ga u smeće.“

Ovog puta, usprkos uobičajenim izgovorima, Ženja se ponio nekako neobično, očito pokušavajući izmijeniti svoj šaljivi stil. Ponovno je odložio vrećice na zemlju i poslušno pojurio prema papiru. Podignuo ga je, pa čak i nekoliko puta rukom „pomeo“ mjesto koje je dodirivalo asfalt. A onda je, poput pravog košarkaša, bacio taj zgužvan papir u kantu za smeće kao loptu u koš. I „postigavši poen“, zadovoljno raširi ruke.

„Koji papir? Uopće nije bilo papira. Učinilo vam se. Sunce prži k'o blesavo. Bijaše to samo fatamorgana.“

„Ma da“, izusti Stas kroz smijeh. „A ti si naš duh iz boce.“

Opet smo se smijali. Ženji se očito svidjela ideja o novom imidžu pa je rekao:

„A što da ne? Zaželite bilo što, a ja ću vam to ispuniti“, i namignuvši, doda veselo: „Naravno, uzimajući u obzir današnje cijene i samoposluživanje.“

„Što misliš pod samoposluživanjem?“, upitao je Stas smiješeći se. „Ispada da ćemo smisliti želju i sami si je ispuniti?“

„Uu, al' si pametan!“, Ženja ga je potapšao po ramenu vraćajući se svojim papirnatim vrećicama. Smijali smo se, a Andrej je rekao:

„Osobno imam samo jednu želju, a to je da budem prevezen u naš kamp sa svom hranom.“

„To je lako.“ odgovorio je Ženja nakon što nas je sustigao s teretom. „Ništa nije nemoguće za moju magiju. Postoje dva načina za ispunjavanje ove želje.“

„Molim vas, priopćite sav svoj opsežan popis, o veliki duše“, predložio je Stas šaljivo.

„Prvi način je da ubrzamo i trčimo s teškim vrećicama u kamp.“

„Oh, ne!“, povikali smo uglas.

„Sad je prevruće.“, promrmlja Andrej.

„A drugi način?“, uz osmijeh upita Stas.

„Drugi način magije moguć je ako mu pametno pristupimo. Što je najvažnije u procesu prijevoza?“

„Volođina peta!“, odgovorio je Andrej smijući se. Svi su vrištali od smijeha prisjećajući se jutrošnje Sensejeve šale.

„Pa, to se za neke ljude podrazumijeva.“, Ženja je nastavio igrati svoju ulogu. „Razmišljajte šire!“

„Kri!a!“ uzviknu Ruslan.

Ženja je kvocnuo jezikom i pompozno rekao:

„To je za krupne zvjerke. Razmislite dublje!“

„Kotači“, reče Stas u šali, ugledavši prolazeći automobil.

„Au, Stas, pa ti si odlepio.“, oponašajući narkomansko otezanje govora, Ženja odmahnu rukom. I veselo doda: „Misliti dublje ne znači sasvim poludjeti. I šta? Nema drugih ideja? Halo! Najvažnije je, kako bi naš dragi Sensei rekao, um zaokupiti korisnim stvarima.“ i pokazujući glavom prema Senseju koji se smijao zajedno s nama, reče: „Jesam li u pravu?“

„U pravu si“, kimnuo je Sensei.

„Vidite, za razliku od vas, ja sam uvso..., ovsu... u-s-v-o-j-i-o“, konačno je momak izgovorio, „lekciju vrlo brzo.“

„Naravno, nema ti ravnog ti si naš endem“, primijeti Stas ironično.

„Tko bi u to posumnjao!“, samozadovoljno reče Ženja, izbacivši prsa. „Kakav-takav, ali sam duh!“

„I što biste nam ovog puta predložili, Abdurahmane Abdurahmanoviču?“, upita Volođa s ironijom u svomu bas-glasu.

No, izgleda da je Ženja izvlačio zadovoljstvo iz ove igre riječi.

„Čekaj prijatelju, samo čekaj. Čime možete zaokupiti svoje umove da bi vrijeme proletjelo brzo i neprimjetno? Humorom! Dakle, poslušajte viceve...“

Nakon sljedeće porcije Ženjinih šala, kad su nas usta i trbusi zaboljeli od smijeha zbog njegove „magije“, Nikolaj Andrejevič je odlučio prekinuti ovaj beskrajni smijeh i vrijeme iskoristiti razumnije. Diskretno je promijenio temu razgovora u vječno pitanje o čovjeku i njegovim putevima za duhovnu potragu. Sensei nas je zagrijao za ovu temu ispričavši nam jednu legendu.

Nekada davno Putnik se izgubio. Našao se sam u pustinji ne mogavši se sjetiti tko je on i kuda je morao ići. Svuda gdje bi se Putnik okrenuo bijahu pijesak i beskrajne pješčane dine. Nije znao gdje im je kraj ni gdje im je početak. Sunce mu je nemilosrdno pržilo kožu. Vjetar je palio vrućim zrakom.

Putnik je već dugo hodao. Odjednom je ugledao suhi trnoviti grm. Putnik je pomislio da je i on grm. Sjeo je kraj njega. Ali iznenadni nalet vjetra odvuкао ga je na pijesak. Lagano se otkotrljao, ostavljajući trag svojim trnjem. Pomislio je da ako se kotrlja, znači da zna kuda će. Ako ostavlja trag, znači da mu pokazuje put. I Putnik ga je slijedio. Ali vjetar se smirio i grm je stao. Novi nalet vjetra vratio ga je nazad. A Putnik je ponovno slijedio njegove tragove. I napokon se našao na istom mjestu odakle je započeo svoj put. I Putnik je shvatio da je grm mrtav, a vjetar se samo igra s njim. Shvatio je da je besmisleno trčati za mrtvim suhim grmom jer on nema život. Sada njime vladaju samo elementi. Uzeo ga je u ruke, ali bolno ga je ubolo. To ga je iznenadilo. Čak i ako je mrtav, nastavlja nanositi bol. I bacio ga je ljutito.

Putnik je krenuo dalje. Dugo je hodao. Mučile su ga glad i žeđ. Ali je nastavio dalje. Nakon što je ugledao veliku pticu u letu, Putnik pomisli da je i on ptica. Slijedio ju je. Vjerovao je da ako ova ptica leti tako visoko, onda vidi dalje nego on. Ona zna put, dakle dovest će ga do mjesta na kojem bi mogao utažiti žeđ i glad, gdje bi konačno pronašao mir i riješio se patnje. Zadovoljni Putnik potrčao je procijenivši putanju leta, veselivši se ispunjenju svojih snova.

Snažna ptica letjela je lijepo i brzo. Putnik je trčao za njom što je brže mogao. Umorio se, ali nastavio je trčati nadajući se boljem. Ptica se spustila na najbližu pješčanu dinu, a Putnik je ubrzao svoj trk. Pretpostavio je da ga samo trenuci dijele od njegova sna. Popevši se na dinu, zastao je užasnut zabludom suočivši se s istinom. Preko pješčane dine jato istih ptica trgalo je mrtvo tijelo i

pohlepno gutalo trulo meso. Nakon što se s gađenjem okrenuo nazad, Putnik je otišao. Shvatio je da je on za pticu samo hrana.

Fragment crteža Anastasije Novih "Continuum"

Putnik je već dugo hodao. Sunce je nemilosrdno pržilo cijelo vrijeme. Vjetar je palio svojim vrućim dahom. Trpio je nepodnošljivu žeđ i glad. Bližio se kraju. Ali okolo bijahu samo beskrajni pijesak i plavo nebo. Iznenada Putnik ugleda zmiju. Kretala se odlučno i bez žurbe, kao da zna unaprijed svoj put i da uživa u svakom trenutku njegova svladavanja. U njoj se osjećao mir. Odisala je svježinom unatoč vrućem vremenu. I Putnik pomisli: „Ako ne brza i odiše

svježinom, onda zna gdje je izvor. Ako je slijedim, naći ću utočište od sunca i utažiti žeđ.“

Putnik je slijedio zmiju. Osjetio se djelomice oporavljeno. I Putnik pomisli: „Možda sam ja zmija?“, Ali u tom se trenutku zmija zaustavila i okrenula prema njemu. Vidio je da zmija ima zube pune otrova. Tijelo mu je zadrhtalo od straha i odbacilo ga u stranu. I stalo je tek kad se srušilo na vrući pijesak. Bio je ljut na sebe jer se nije mogao oduprijeti, samo jedan korak od spasenja. Tijelo ga je izdalo. Ali smatrao je da je njegovo tijelo on sam.

Teško ustavši, Putnik se opet vukao po pustinji. Lutao je pod pržecim sunčevim zrakama prisjećajući se zmijine

Fragment crteža Anastasije Novih "Continuum"

hladnokrvnosti i mira. Bol mu je tištala srce. Odjednom je ugledao sjenu koja je projurila. Mislio je da je to privid, fantomska zmija. Ali sjena je opet bljesnula. Kad se zagledao, Putnik je ugledao guštera. Činilo mu se da i on odiše svježinom. I pomislio je: „Ako odiše svježinom poput zmijske, možda i on zna gdje je izvor.“ I potrčao je za njim nastojeći ne zaostajati. Ali gušter se kretao spretno i brzo. Putnik se u pustinji iscrpio slijedeći ga, a gušter se ukopao u pijesak. Ma koliko snažno Putnik kopao pijesak na tom mjestu, nije ga uspijevao pronaći. Izgubivši guštera, nije se uzrujao. Jer to nije bila zmija, bio je to samo nemirni gušter koji pomalo podsjeća na zmiju. I sva njegova suština bila je samo prazno bacanje uokolo.

Osovivši se na noge, Putnik se besciljno vukao po pustinji. Bio je razočaran svojim susretima, bijesan na svoje neposlušno gladno tijelo. Bio je umoran od uzaludnog lutanja, besmislenih patnji, ohrabrujućih snova, prazne strke i beskrajnog razočaranja, laži, prijevara, te iluzija ove pustinje.

Vrućina je postala nepodnošljiva. Tijelo je stenjalo i patilo od žeđi i gladi. Ali Putnik nije više obraćao pozornost. Nastavio je hodati dok god ima snage. Napokon oslabivši, pao je na vrući pijesak zagrijan suncem te nije mogao pomaknuti ni prst. Samo oči su mu i dalje gledale beskrajno prostranstvo čistog neba bez oblaka koje se spajalo s beskonačnim pješčanim dinama pustinje. Putnik je preusmjerio pogled na razna zrnca pijeska pred svojim licem. Svako zrno pijeska razlikovalo se od drugih. Ali u općoj hrpi pijeska ove su osobitosti bile neprimjetne. Vjetar ih je lako pomicao.

I Putnik pomisli: „Ja sam poput ovih zrnaca pijeska. Ne znam tko sam. Ali ako postojim, znači da me Netko stvorio. A ako me Netko stvorio, onda je to bila Njegova želja. Moja lutanja ovdje su samo dio Njegova plana. A ova pustinja samo je mjesto za oživotvorenje Njegove volje. Događaji koji su me zadesili morali su se zbiti. Jer glavni smisao nije u vanjskom kretanju, već u suštini unutarnjeg razvoja. Ako umrem, što će se promijeniti? Sva ova zrnca pijeska ne trebaju moj život. Ali zašto me onda stvorio? Šteta što sam izgubio zmiju...“

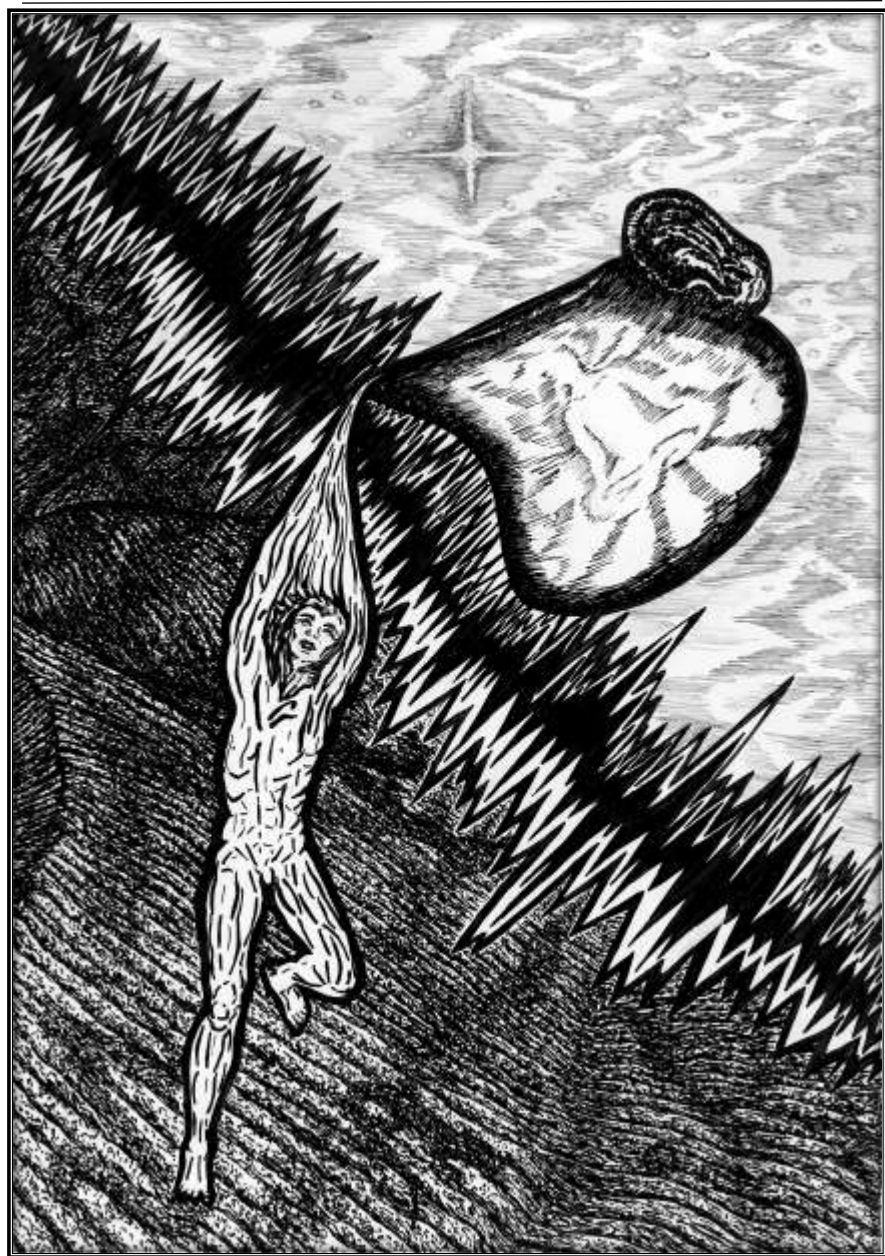
Fragment crteža Anastasije Novih "Continuum"

Putnik se onesvijestio. Probudilo ga jarko svjetlo. Stisnuo je oči i poklopio ih rukom. Učinilo mu se da se svjetlost prigušila. Tada je Putnik maknuo ruku s lica. Vidio je da se već smračilo. Pred njim je plamtjela vatra. Tu se nalazio Skitnica koji je sjedio kraj vatre i kuhao nekakvu hranu. Putnik ga upita:

„Tko si ti?“

„Glavno je pitanje tko si ti“, začuo je odgovor.

„Ne znam“, rekao je Putnik, „hodam toliko dugo da sam zaboravio tko sam.“

Crtež Anastasije Novih "Stvarnost"

Skitnica mu doda vrč pun vode i reče:

„Dugo si patio od vreline pustinje. Utaži žeđ iz mog izvora.“

Putnik je sa zahvalnošću uzeo vrč od Skitnice i počeo pohlepno gutati vodu. Životvorna tekućina proširila se njegovim tijelom. Činilo mu se da nikad u životu nije kušao tako ukusnu vodu. Nakon što je ugasio žeđ, Putnik je vratio vrč Skitnici i upitao:

„Gdje si našao tako hladnu, čistu vodu u pijesku pustinje? Njen okus me podsjeća na kristalno čisto planinsko vrelo.“

Skitnica se nasmiješio i rekao:

„Ne mogu ti riječima ispričati o mjestu tog izvora. Jer za njega možeš znati samo ako si u njemu. Riječi ne mogu prenijeti iskustvo.“

Putnik je promislio o tome i upitao:

„Zašto riječi ne mogu prenijeti iskustvo?“

Skitnica je odgovorio:

„Popio si vodu. Dobio si iskustvo. Jer maloprije, koliko god ti opisivao kako je ova voda ukusna i fina, njen okus si mogao osjetiti i procijeniti tek kad si je kušao. Jedino ti možeš za sebe odrediti koliko je ta voda dobra. Jedino ti za sebe možeš razumjeti i osjetiti okus vode kad ti dodirne usne, kad ti ispuni usta i proteče ti tijelom kroz grlo. To iskustvo pripada samo tebi, budući da svatko pije svoju vodu. Ali koliko god pio, bit ćeš žedan opet i opet. Tek kad postaneš izvor, zauvijek ćeš ugasiti žeđ.“

„Kako mogu postati izvor?“

„Postani ono što jesi, svoja vlastita Suština. Život i smrt su kao jedan tok. Suština se kreće tokom. U pokretu stječe neprolaznost. Nitko ne može istinski procijeniti divlji tok ako nije ušao u njegove vode, jer je to budućnost. Nitko ne može ući u istu vodu dvaput jer je to prošlost. Postoji samo kretanje toka, budući da je to sadašnjost. Svaka voda prije ili kasnije dosegne svoj izvor i postaje on, vraćajući se natrag u svoju izvornu čistoću.“

Fragment crteža Anastasije Novih "Continuum"

Putnik je bio iznenađen tako mudrim odgovorom, te je upitao:

„Otkud znaš sve to o vodi?“

„Bio sam Izvor njezine vlage“, uslijedio je odgovor.

Skitnica mu doda hranu i reče:

„Toliko dugo lutaš pustinjom. Utaži glad, probaj moju hranu.“

Putnik je sa zahvalnošću uzeo hranu od Skitnice i počeo je gutati s užitkom.

Činila mu se tako ukusnom i hranjivom, kao da nikad u životu nije kušao nešto slično.

Pojevši hranu, Putnik upita Skitnicu:

„Zašto je hrana tako ukusna? Nikad u životu nisam pojeo nešto ovakvo.“

„Bio si gladan. Hrana je samo užitak za tijelo. Hrani tijelo, ali ne utažuje žeđ. Oni koji nju smatraju najvećim blagoslovom ne mogu je prestati nakupljati. Ali koliko god je gomilao, istrunut će. Hrana pruža samo privremeni užitak posjedovanja. Korisna je samo za održavanje tijela u kojemu prebiva Duh.“

„Ali zašto sam od tako male količine tvoje hrane dobio puno više snage nego ikad?“

„Zato što snaga zbog koje hrana postaje takva kakva jest, nema granicu ili početak. To je granica bezgraničnosti i kraj beskraj. Ali sama hrana ima svoj kraj, ona je ograničena u sebi.“

Putnik se opet iznenadio:

„Otkud znaš toliko o hrani?“

„Bio sam Kuhar ovoga svijeta.“

Utaživši glad i žeđ, Putnik obrati pažnju na svoju odjeću. Bila je otrcana i rastrgana. A on se osjećao posramljeno zbog svog izgleda.

Skitnica je to primijetio i rekao:

„Ne stidi se svoje odjeće. Odjeća je samo čestica univerzalnog procesa stvaranja i uništavanja. Nema ništa gluplje nego zadovoljavati hirove svoje odjeće. Jer njena suština te zaključava u granicama svog uskog prostora, udaljava te od svijeta, uranja te u oklijevanja i strahove uzrokovane tim otuđenjem. Ona te tjera da postojiš radi njezina oblika i vanjskih iluzija koje stvara za druge, a na taj način te uvaljuje u još veće brige. Jer svaki oblik ima svoja pravila. A pravila su samo skup kontrasta.“

Tvoja odjeća ima granicu. Istroši se. I ne možeš je nositi. Ali nakon što si ishabao jednu odjeću, obučeš drugu. Kakogod, bez uništavanja granica, jurnjava za bezgraničnim je pogubna.“

Putnik je ponovno bio zadivljen:

„Otkud toliko znaš o odjeći?“

„Bio sam Krojač ovoga svijeta“, uslijedio je odgovor.

Putnik je pogledao oko sebe,

„Reci mi, kako sam dospio ovamo?“

„Došao si“, odgovori Skitnica.

„Ali sjećam se samo vrućine i pijeska.“

„I što si vidio?“

Putnik se počeo prisjećati:

„Vidio sam isušeni grm kojeg je kotrljao vjetar. Crtao je po pijesku. Slijedio sam ga misleći da će mi pokazati put. Ali vjetar je promijenio smjer. Vratio sam se. I odlučio sam da je besmisleno trčati za mrtvim i suhim grmom, budući da nije živ. Ali trn me ubode kad sam ga primio. Čak i mrtav, nastavio je stvarati bol.“

„Sreo si se s mrtvim koje nema što drugo pokazati osim svoga trnja. Mrtav brani mrtve. Mrtvo se neće pretvoriti u živo zato što postoji život i živo se neće promijeniti u mrtvo zato što postoji smrt. I smrt i život ovise o nečemu, postoji nešto što ih ujedinjuje“, izgovorio je Skitnica.

Putnik je nastavio pričati:

„Vidio sam veliku pticu. Letjela je visoko na nebu. Potrčao sam za njom misleći da će me odvesti do mjesta gdje ću pronaći mir i riješiti se patnje. Divio sam se njezinu letu, a strah je popustio. Ali dovela me samo do jata istih ptica koje su jele trulo meso.“

A Skitnica je odgovorio:

„Glupo je diviti se nekom tko u tebi vidi samo buduću hranu. Privukla te visina njezina leta. I slijedio si je misleći na

vlastitu korist. Ali ptica u letu teži nečem drugom. Iako leti visoko nebom iznad pustinje, hrani se svojim žrtvama. Ptica koja se hrani lešinama ne pati kad joj se 'jelovnik' promijeni. Jer njena suština je trulež. Prevario si sam sebe. Vidio si stvarnost i tvoje su iluzije nestale. Ali tvoja je stvarnost također iluzija. Velika ptica bila je samo sjena u usporedbi sa suštinom stvari. Stvari imaju svojstvo rađanja u Bezobličnom i vraćanja u Nisko.“

Putnik je rekao:

„Vidio sam zmiju. Osjetio sam mir u njoj. Odisala je svježinom. I mislio sam da zna mjesto izvora. Slijedio sam je. Ali zmija se okrenula prema meni. Vidio sam zube pune otrova. Tijelo mi je drhtalo od straha i odbacilo me u stranu. A mislio sam da sam ja moje tijelo. Izgubio sam zmiju, ali sam cijelo vrijeme razmišljao o njoj.“

„Tko se oslanja na izvanjsko, može samo pretpostavljati. Tko se oslanja na unutarne, ima istinsko znanje“, rekao je Skitnica. „Tvoje je tijelo samo prašina. Njegova je suština pepeo. Mogao si steći Mudrost vječnosti. Trebao si učiniti samo jedan korak. Ali strah od smrti tvoje prašine bila je jača. Trulež je pobjegla. Ostao si u muci jer Duh uvijek teži Vječnosti. Mudrost vječnosti ne možeš spoznati kroz vlast truleži, jer će je ona pretvoriti u glupost. Bježati od straha ne znači spasiti se. Ubiti svoj strah znači steći savršenstvo. Savršenstvo omogućava korak preko ruba. A samo na rubu spoznajesh izvor Mudrosti.“

Putnik se nastavio prisjećati:

„Vidio sam guštera. Mislio sam da mi se priviđa zmija. Činilo mi se da odiše smirenošću. Pokušao sam ga sustići. Ali kretao se spretno i brzo. Ukopao se u pijesak i nisam ga mogao pronaći. Ali nisam se uzrujao zbog toga. Ipak je to bio samo nemirni gušter, a ne zmija.“

Skitnica primijeti:

„Privid Mudrosti samo izgleda kao Mudrost. Prazna strka je začetak zlovolje. Oni koji žele izgledati kao Mudraci da bi se razmetali pred drugima, žalosno jure i sanjaju slavu. Ali njihova je

suština praznina u ljusci Ega. Kad znanje dolazi iz neznanja, rađaju se beskrajna pitanja.“

Fragment crteža Anastasije Novih "Continuum"

A Putnik reče: „Vidio sam sunce, beskrajno nebesko prostranstvo. Vidio sam beskrajne pješčane dine pustinje. Vidio sam mnogo različitih zrnaca pijeska. Ali svi zajedno bili su neprimjetni. Vjetar im određivao smjer.“

Skitnica je na to rekao:

„Nebo i sunce usmjeravaju promjene. Mogu učiniti transformacije tako da sva živa bića slijede svoju prirodu. Nebo i sunce uvećavaju puno i uništavaju prazno. Pustinja ostale navodi na gibanje. Mrtva je, ali može proizvesti fatamorgane kako bi prevarila žive svojim iluzijama. Pustinja uništava pune i ispunjava

prazne. Zrnca pijeska u masi slijede gibanje pijeska, zbog čega elementi određuju njihov smjer.“

A Putnik je priznao:

„Pomislio sam da sam isti kao zrnce pijeska. Pošto ne znam tko sam. Ali ako postojim, znači da me je Netko stvorio. A ako me Netko stvorio, tada je bila Njegova volja da to učini. Onda su moja lutanja samo dio Njegova plana. Ako umrem, što će se promijeniti? Jer ova zrnca pijeska ne trebaju moj život. Zašto me onda stvorio?“

„Da postaneš čovjek.“, glasio je odgovor.

„Da postanem čovjek?!“, putnik se iznenadio. „Ali što je moj život?“

Skitnica je izgovorio: „Kamen pade na pijesak – zašušte pješčana zrnca. / Val dopre do obale - zašušte pješčana zrnca. / Bezglavo trčiš, / noga u pijesku – zašušte pješčana zrnca. / Život je samo korak, / A godine u njemu su šušlava pješčana zrnca.“

Putnik je neko vrijeme razmišljao, a onda opet upitao:

„Ali što to znači?“

„Stigao si na mjesto koje ti je određeno rođenjem“, odgovori Skitnica. „Odrastao si u onome što je godilo tvojoj prirodi. Postigao si zrelost u onome što je postalo tvoja sudbina. I otići ćeš tamo gdje ti smrt odredi. Smrt je samo početak života. Život je samo nasljednik smrti. Ne možeš izbjeći početak života. Ne možeš zaustaviti njegov kraj.“

Putnik je šutio, a zatim rekao s divljenjem:

„Postati Čovjek?! Sjetio sam se! Tražio sam način da postanem Čovjek!“

A Skitnica odgovori:

„Tražio si samo nečije tuđi trag, ali ne i svoj vlastiti put. Tuđa stopa ne izgleda kao tvoja. Stope se javljaju tamo gdje su utisnute. Ali nisu one te koje ih utiskuju. Prativši tuđe stope težio si izvanjskim slikama ne znajući za njihov unutarnji smisao. Ali svatko si utire put koji zadovoljava njegove stvarne težnje. S

vremenom pustinja svojim pijeskom prekrije sve tragove, da novi Putnik ne čini greške iz prošlosti. Zato je tvoje vlastito iskustvo toliko važno. Da bi postao Čovjek, trebaš utrti svoj vlastiti put.

Ljudska stopa zauzima malo prostora u beskrajnu pustinju. No, usprkos tome može biti utisnuta na onim mjestima koja nikad prije nisu posjećena. Koraćanjem tamo gdje nitko nije bio, Čovjek je u stanju otići daleko i dobiti mnogo više. Znanje njegova uma je malo, ali ako se Čovjek uzda u nepoznato, može doći do Onoga koji ga je stvorio.“

Putnik upita:

„A tko je taj koji me stvorio?“

Skitnica reče:

„Može Ga se zapaziti, ali ne i opisati. Može Ga se doseći, ali Ga se ne može spoznati. Može Ga se voljeti, ali ne i shvatiti. Može Ga se razumjeti na Početku, ali Ga se ne može spoznati do Kraja. Jer On je sve stvorio. Jer On je stvarao po svojoj Volji.“

„Otkud ti znaš za Njega?“, Putnik se iznenadio.

„Ja sam Njegov Glas i Sluh“, bio je odgovor.

„Ali tko si ti? Reci mi svoje ime.“

„Ime je samo sjenka odjeće, a ja je imam puno. A suština je jedina - Bodisatva.“

Nakon što nam je Sensei ispričao ovu legendu, nastavili smo put u tišini. Očito nas se sve, kao i mene, jako dojmilo ono što smo čuli i pokušali smo prije svega pogledati u sebe i u vlastiti izbor životnog puta. I kad smo se već približavali kampu, Andrej je upitao Senseja:

„Posjećuju li Bodisatve samo Istok?“

Sensei se nacerio:

„Ne, oni posjećuju sve zemlje, uključujući Rusiju.“

„Stvarno?“, Andrej se iznenadio. „Zaista su posjećivali Rusiju? Jesu li postojali ruski Bodisatve? Nikad nisam čuo za to. Sensei, reci nam, molim te...“

Svi su živnuli, očito želeći čuti pojedinosti. Ali Sensei je, gledajući prema „čuvarima“ našeg kampa koji su nam dolazili ususret, rekao samo sljedeće:

„Kasnije, večeras...“

„Dakle, neka bude večeras.“, pomislila sam i usmjerila pogled prema Tatjani koja mi je mahala.

Ekipi u kampu dojadilo je čekanje. Prazneći papirnate vrećice, ostatku društva smo pričali o našim pustolovinama, a oni nama o svojim. Ispada da su prijatelji također imali puno posla. Tijekom odmora naših „čuvara“, primamljeni galebi drugi su put pokušali organizirati gozbu. Kostja se ukrasio kao Indijanac i odlučio zajedno s Jurom pod svaku cijenu uhvatiti barem jedan primjerak „divljači“ i „kazniti ga kako bi naučio ostale da to više ne čine“. Napravili su odgovarajuću zasjedu u priobalnoj trsci. Ali ova se zamisao pretvorila samo u smiješnu priču o dva gradska dječaka koja su umalo uzrokovala infarkt „plemenite ptice“ svojim iznenadnim pojavljivanjem uz krikove, bijesno vrištanje i lude akrobacije na obali u potjeri za prestrašenim jatom ptica. Dakle,

ovaj „civilizirani obračun“ u divljoj prirodi našim „Indijancima“ nije donio ništa osim perja i ptičjeg izmeta, kako je rekao Kostja..

Poslije ručka otišli smo se zezati u more. Dugo smo igrali vaterpolo. Nakon polusatnog istežanja i zagrijavanja na pijesku, Stas i Ženja odlučili su plivati s akvalunzima. Ali nešto s njima nije bilo u redu, pa su akvalunge ostavili postrance i odlučili roniti na starinski način - s maskom i cijevi, nedaleko od obale. Kostja i Andrej pokušali su otplivati daleko. A ja i Tatjana brčkale smo se po plićaku. Za našu kukavičku žensku prirodu plivanje je bilo dobro samo dok smo mogle osjetiti morsko dno pod nogama.

I u trenutku kad su Andrej i Kostja bili prilično daleko od obale, Slava, koji se sunčao na pijesku, iznenada je počeo vikati prema njima i mahati rukama:

„Ajkule! Ajkule!“

„Zašto tako glasno urlaš?“, Ruslan koji je ležao nedaleko na pijesku u šali je izrazio svoje negodovanje. „Neće nasjesti.“

„Ali stvarno su morski psi, pogledaj sam!“, Slava je vrištao obraćajući mu se.

Slava je doista izgledao prestrašeno. Ja i Tatjana odmah smo ustale i počele istežati vratove gledajući prema moru. Ali nismo vidjele ništa opasno pa skrenusmo poglede prema uzbuđenom Slavi. Volođa i Viktor, koji su se sunčali na pijesku, malo su se pridigli i pogledali namršteno u daljinu.

„Šta je, Slava?“, rekao je Volođa sa smiješkom. „Kakvi morski psi mogu biti u ovom moru? Čak nije ni more, nego bara. Šta bi grabežljivci radili ovdje, kad ne možeš naći ni normalnu ribu?“

„Ali gle, to su morski psi! Zaista, morski psi!“, Slava je nastavio ponavljati kao ploča. „Eno ih! Pogledaj!“

I pogledavši u smjeru koji je Slava pokazao, stvarno sam primijetila dvije crne peraje kako se brzo približavaju obali i s vremena na vrijeme nestanu među valovima. Kretali su se baš prema Andreju i Kostji koji nisu obraćali pažnju na Slavinu dernjavu i mirno su plivali ne primjećujući opasnost. Ali kad smo

ja i Tatjana počele vrištati svojim jasnim ženskim glasovima, Andrej i Kostja zbunjeno su se okrenuli pitajući se o uzroku naše panike. Andrej je prvi primijetio da se peraje kreću prema njima i brzo je zaplivaio prema obali. Kostja nije skužio gdje je opasnost, ali nije htio riskirati i požurio je priključiti se Andreju.

Glasni krikovi uzбудili su cijelu našu grupu. A kad nas je instinkt samoodržanja natjerao da odmah napustimo vodu, Sensei je sa starijim momcima, naprotiv, zanemario unutarnji indikator i počeo brzo ulaziti u vodu gledajući u daljinu. Približili smo im se, da tako kažem, u „sigurnu zonu“ i zaustavili se. Bilo nas je sram potpuno izaći iz vode dok su naši prijatelji još bili tamo.

Sensei nas je sve ostavio za sobom, a onda usporio trčanje. I nasmiješivši se, rekao nam je:

„Baš ste paničari. To su dupini!“

„Dupini?!“, bili smo jako iznenađeni i ponovno pogledali prema približavajućim trokutastim perajama.

Sensei se s osmijehom kretao prema neočekivanim posjetiteljima. Izgleda da su Kostja i Andrej primijetili kako Sensei „žuri prema njima“ pa su još pojačali „veslanje“, proklizili pored njega poput metka, snažno lamatajući rukama i nogama iako je mjesto na kojem su plivali duboko do pojasa. Ustali su tek kad su im ruke i noge počele „veslati“ po pijesku u plicaku. Čini se da se nisu oporavili od šoka, brzo su ustali i potrčali na obalu, kad su začuli naš smijeh u pozadini.

„Zašto stojite tu?!“, upita zbunjeno Andrej brišući vodu s lica i ne shvaćajući zašto još nismo na kopnu.

Tip se još više iznenadio kad je vidio da Sensei ide dublje u vodu.

„Nismo jestivi“, odgovorio je Ženja za sve nas, stavljajući masku za ronjenje. „Imamo povišeni koeficijent smijeha. To čini nas neprobavljivima. Ovakvi poput nas mogu uzrokovati zapetljanje crijeva. To je kao da progutaš morskog ježa i patiš od grčeva cijeli život.“

Crtež Anastasije Novih „Harmonija sfera“

„Nismo ni mi jestivi“, Andrej je došao k sebi prilazeći dečkima. „Pogledaj kako smo koščati“, pokazao je prema drhtajućem Kostji.

„Ma, je li“, prigovorio mu je Ženja. „Vidio sam kojom su vas brzinom gonjali. Što to znači? To znači da se u ovom pitanju gastronomski kriteriji tih grabežljivaca ne podudaraju s vašim mišljenjem o sebi.“

Prasnuli smo u smijeh. Naši „junaci“ su se pridružili grupi i pokušali shvatiti što se promijenilo tijekom njihove utrke. Kad smo im rekli da su to bili dupini, bili su iznenađeni ništa manje od nas.

„Zašto su nas tako progonili?“, upita Kostja još uvijek drhtavim glasom.

„A zašto si bježao od njih?“, nasmijani Viktor uzvratil pitanjem.

„Ganjali su nas pa smo pokušavali pobjeći.“

„Možda su se željeli igrati s vama“, Stas je izrazio svoju „verziju“.

„Kakva lijepa igra. Još uvijek se tresem od straha.“

„Zašto misliš da su plivali na tolikoj udaljenosti od vas?“, upita Volođa dubokim glasom pogledavajući prema Senseju.

Prestali smo se šaliti i usmjerismo poglede prema Senseju. Par crnih dupina s istaknutim crno-bijelim prugama postrance jurili su punom brzinom, ali su iznenada zastali na nekoliko metara od Senseja. I Sensei se ukipio. Sad mu je puta voda bila do prsa. Jedan od dupina na smiješan način izbacil glavu iz vode, poput čovjeka, i smiješno kimaše glavom otvorenih usta, ispuštajući smiješne zvukove, slično cvokotanju pomiješanom sa štekantjem. Drugi, manji dupin je bio sramežljiviji. Stajao je uz bok Senseju ne ispuštajući ga iz vida, kao da ga pomno pregledava. Sensei je neko vrijeme pažljivo pljeskao rukom po vodi. Prvi dupin prestao je ispuštati zvukove i sa zanimanjem se nagnuo njuškom. Činilo se da mu se sviđa, jer je zaronio i izronio na površinu, gotovo na udaljenost ruke od Senseja. Ovaj je polako ispružio ruku i pomilovao čelo životinje. Delfin mu je doplivaol još bliže i postavio

njušku za milovanje. Ali umjesto toga je Sensei lagano rukom izvukao malo vode i razigrano poprskao životinju. Delfin je radosno „zacvokotao“ i zabacio rep zaronivši pod vodu. Nakon nekoliko trenutaka iznenada se rep pojavio iza Senseja, glasno udarao po vodi zapljusnuvši ga poput fontane. Tada su se počeli vijati, stalno izmjenjujući ulogu „hvatača“. Drugi dupin brzo im se pridružio.

Gledajući takvu zabavu na vodi, izgubili smo strah pred tim prijateljskim životinjama. Počeli smo prilaziti bliže Senseju, želeći sudjelovati u igri. Iako smo se isprva bojali približiti tim morskim stvorenjima. Nije šala, imaju tako velika „tijela“. I ne samo „tijela“, jer su to stvorenja s visoko razvijenim umom, ako uzmemo u obzir da je Sensei jednom spomenuo da mozak dupina teži 1800 grama, znači više nego kod nekih ljudi. Slični su izvanzemaljcima koji su istodobno s nama na našem planetu, zar ne? No, gledajući njihov „vječni“ prijateljski osmijeh, škiljeći radostan pogled, teško je vjerovati da bi nam mogli nauditi.

Delfini su kružili oko nas. Iako su bili predstavnici divlje prirode, može čudno izgledati, ali nisu nas se bojali. Čak su dozvoljavali da ih „mazimo“, ali samo dok je Sensei bio u blizini. Ako su nam dopuštali da ih dodirujemo samo tijekom stanki u našoj igri „lovice“, Senseju su rado dopuštali da ih „češka“ po trbuhu, naročito veći dupin. Usput, Nikolaj Andrejevič je bio prvi od nas koji mu je primijetio oguljenu ranu na boku, malo ispod glave. Bijaše to isto mjesto kao kod dupina kojeg smo jutros „sahranili“ u moru.

„Oh! Je li to naš stari prijatelj?“, Nikolaj Andrejevič pogleda Senseja zadivljeno i začuđeno, nakon što je utvrdio „identitet“.

Sensei se samo zagonetno nasmiješio.

„Ne, to je drugi dupin“, rekao je Ruslan oklijevajući. „Može li rana zacijeliti tako brzo?“

„Tko zna?“, psihoterapeut slegne ramenima i s lukavim osmijehom pogleda Senseja.

„Ovo je mjesto posebno... Onaj isto ima davno zarasle ožiljke na tom mjestu. Samo pogledaj...“

Na gornjem dijelu tijela dupina su bile lijepo vidljive bijele pruge, kao da su ostali od golemih zuba u obliku češlja.

„To je sigurno naš dupin!“, Volođa se zadovoljno nasmiješio. „Borac je! I ja sam ove tragove primijetio prošli put.“

„Jesu li to isto bili ribolovci?“, upitala sam Senseja.

„Ne. To su tragovi zuba njegova srodnika. Na ovaj se način odrazio njegov tvrdoglavi karakter dok je bio mlad.“

„Ne, ne može biti, to nije isti dupin“, Ruslan nas je nastavio uvjeravati, ali sebe još više. „Jednostavno, svi dupini izgledaju slično.“

„Ne vrijeđaj ga“, osmjehnuo se Sensei. „Samo nepažljiv čovjek može misliti da delfini, poput novaka, izgledaju slično. Ali u stvari ne postoje dva dupina s istim njuškama, kao što ne postoje dva čovjeka s istim licima. Svaki je poseban i međusobno se razlikuju po izrazu njuške, građom i oblikom peraja.“

„Stvarno?“, Ruslan izgovori i pokuša pažljivije „istražiti“ dupina.

U međuvremenu je netko donio loptu. Razigranim delfinima toliko se svidjela da su vodili borbu za njezin posjed, ponekad s prilično smiješnim situacijama. Ženjka je naročito nadrljao. „Označenom“ dupinu nije se svidio na prvi „telepatski pogled“. I nadalje je konstantno pokušavao priuštiti mu sitne neugodnosti. Ponekad je uspijevaao, kao kad bi „slučajno“ u prolazu pljesnuo repom i zalio ga. Kad je momak doplivaao bliže Senseju, dupin je pokušao „ubosti“ Ženju i odbaciti ga od Senseja. Lik je počeo izražavati svoje ogorčenje:

„Sensei, zašto se narajcao baš na mene?“

„Šta se čudiš?“, nacerio se Nikolaj Andrejevič koji je plivao kraj njega. „Htio si ga živog zakopati u pijesak!“

„Ja?!“ Ženja je složio nevinu facu. „O čemu pričate?! Pa ja volim prirodu...“, U međuvremenu je delfin iskočio nedaleko od Ženje, bućnuo nazad u vodu proizvodeći buku i u potpunosti prekrivši Ženju čitavim valom. Trebalo je vidjeti momkovo lice

nakon takva neočekivanog tuširanja. Izgledao je kao popljuvan od glave do pete i to na vrlo bezobrazan način. Momak je bijesno završio svoj govor vičući na dupina koji je duboko zaronio: „Već sam rekao da volim prirodu!..“, Obrisao si je vodu s lica i dodao: „Skoro da je volim, s izuzetkom nekih njezinih predstavnika.“

Svi su se grohotom nasmijali, a Sensei ga upozorio uz osmijeh:

„Budi oprezan, delfini dugo pamte uvrede, kao slonovi.“

Ali kad je došlo do Ženjina otimanja lopte dupinima u svrhu zadirkivanja, „Označeni“ je zauzeo prijeteću pozu. Dupin je uznemireno kimao glavom s jedne na drugu stranu i širom otvorio usta pokazujući stožaste zube, velike poput tigrovih. Nakon toga čuli smo glasno cvokotanje zuba. Činilo se da ništa dobro nije na vidiku. Tip je odmah ispustio loptu iz ruke ne želeći se igrati sa strpljenjem dupina i brzo otplivao do obale. Slijedila ga je cijela kakofonija zvukova, vrlo slična Ženjinom zlonamjernom smijehu kojeg je neoprezno ispustio u prisustvu dupina. Nismo mogli vjerovati da čujemo tako smiješno „cerekanje“ dupina. Sensei nam je objasnio da su dupini u stanju oponašati različite zvukove. I zaista, dok smo plivali skupa s njima, što sve nismo čuli, od zvuka sličnog škripi vrata do zvukova nalik ljudskom smijehu, pa čak i zujanju komaraca.

Umorni od dugog kupanja, izašli smo za Sensejem iz vode. A delfini su se nastavili igrati jureći za loptom sve dalje i dalje, odnijevši je na pučinu. Odustali smo od nje i odlučili im ostaviti mali poklon za sjećanje. Pa su je odnijeli sa sobom na otvoreno more.

Nije postojao dan u našim životima tako krcat nepredviđenim događajima. Nakon jake „fiskulture“ u vodi utonuli smo u dubok san. Probudili smo se tek za kasnovječernjeg zalaska sunca. Vrućina se konačno povukla. Zavladała je tišina. More bijaše mirno. Baš čisto blaženstvo!

Oni koji su se ranije probudili skupili su drva za večernju logorsku vatru. Nakon što smo zajednički skuhalı večeru i završili sve poslice, ugodno smo se smjestili uz logorsku vatru te pijuckali ukusni čaj. Prve zvijezde pojavıše se na plavom stropu. Uživali smo sjedeći u uskom krugu prijatelja, kao i uvijek čekajući toliko zanimljiv i za naše duše koristan razgovor sa Sensejem. Nakon pričanja o svakodnevnim stvarima, Volođa je prvi razgovor okrenuo na „vječne teme“.

„Sensei, obećao si da ćeš nam pričati o ruskom Bodhiju“, podsjetio je.

„Pa, ako sam obećao...“, odgovorio je Sensei i nakon što je kratko šutio, upita: „Jeste li čuli za sveca po imenu Agapit?!“

Neki su odmahivali glavom.

„Ne“, odgovorio je Viktor za sve.

Iz nekog razloga ime Agapit zvučalo mi je poznato. Počela sam čeprkati po sjećanju pokušavajući se sjetiti gdje sam možda čula to ime, usput, ne tako davno.

„Agapit, Agapit“, zamišljeno je izgovarao Nikolaj Andrejevič, očito se prisjećajući nečega. „Čekaj malo... Je li to možda nekako povezano s drevnom medicinom?“

„S drevnom ruskom medicinom“, precizirao je Sensei. „On je bio ugledni redovnik iz Kijevo-pečerskog samostana i iscjelitelj koji je živio u 11. stoljeću. Slava njegova dara iscjeljivanja teških bolesti

proširila se se i izvan Kijeva. To ipak nije najvažnije u njegovoj biografiji.“

Sensei je ušutio zapalivši cigaretu. Odjednom mi je sinulo gdje sam mogla čuti to ime. Poznanik moga strica pričao je o Agapitu. Bilo je to baš vrijeme kad smo moja mama i ja posjetile strica Viktora u Moskvi, kamo sam otišla u bolnicu na kontrolu.

„Oh, i ja znam tko je on!“, oduševljeno sam izgovorila, na veliko čuđenje mojih prijatelja. „Moj stric poznaje znanstvenika koji je bio član znanstvene skupine koja je izučavala relikvije iz Pečerska. Rekao nam je da su provodili razne biokemijske, rendgenološke, bakteriološke i također... ne sjećam se kako se to naziva u znanosti... U svakom slučaju, nekakva istraživanja koja omogućuju rekonstrukciju izgleda i građe osobe pomoću njenih kostiju...“

„Morfološki i antropometrijski“, spremno je rekao Nikolaj Andrejevič.

„Točno!“, i već se obraćajući izravno njemu da mi pomogne, promrmljam: „I ono... kad znaju tko je od čega bolovao.“

„Etiološki“.

„Tako je“, kimnuh. „Dakle, zahvaljujući tim istraživanjima uspjeli su rekonstruirati pravi izgled nekih pečerskih svetaca iz obližnjih špilja, uključujući Agapita. Usput, ove su relikvije izazvale pravi metež među znanstvenicima. Sve je počelo otkrićem da Agapitove relikvije odašilju neku vrstu nerazumljive pozadine ili polja, općenito, nepoznatu vrstu energije. Zatim su provedeni razni pokusi. Na primjer, voda koja se nalazila u blizini njegovih relikvija promijenila bi strukturu, a biljke bi pojačano rasle, postajući nakon toga još snažnije i zdravije. Zamijećena su neka zaštitna svojstva protiv zračenja. Čak i u prostorijama u kojima su se relikvije nalazile otkrili su nešto što ima snažan bakteriološki učinak na zrak. Obična voda postavljena u blizini Agapitovih relikvija s vremenom bi promijenila svojstva. Daljnja su ispitivanja pokazala iscjeljujući učinak na životinje i ljude. Ljudske rane brže zacijele, a bolesti nestanu. Bolesne su se životinje brzo oporavljale. I što je najvažnije, otkrili su nekakvu čudnu cikličnost 'pozadine' relikvije. U nekim danima bi se to 'polje' naglo pojačavalo, i to mnogostruko.

Općenito, ponašalo se poput živog organizma... Eto, to je sve!“, Nakon što sam dala sve informacije koje su mi u tom trenutku bile poznate, ušutih.

„Au, super!“, Andrej je zazviždao.

„Pa šta hoćete“, rekao je Sensei, „Agapit je bio Bodisatva.“

„Čekaj“, rekao je psihoterapeut, „ali on je pripadao kršćanskoj religiji. A Bodisatva je s budističkog istoka.“

„Objasnio sam ti jednom početno značenje riječi 'Bodisatva', sjećaš se? Ova riječ dolazi iz Šambale. Slično čovjeku, Bodisatva pripada Bogu. Dok su religije i različita učenja jednostavno posao kojeg vode ljudi koji trguju u Božje ime.“

„Dobro. Onda imam još jedno pitanje. Pretpostavimo da je Agapit bio Bodhi s obzirom na njegovu razinu znanja... Mislim, zašto se osnivačem Kijevo-pečerskog samostana, tog prvog duhovnog središta rane Rusije smatra Antonije, a ne Agapit koji je živio u njegovo vrijeme?“

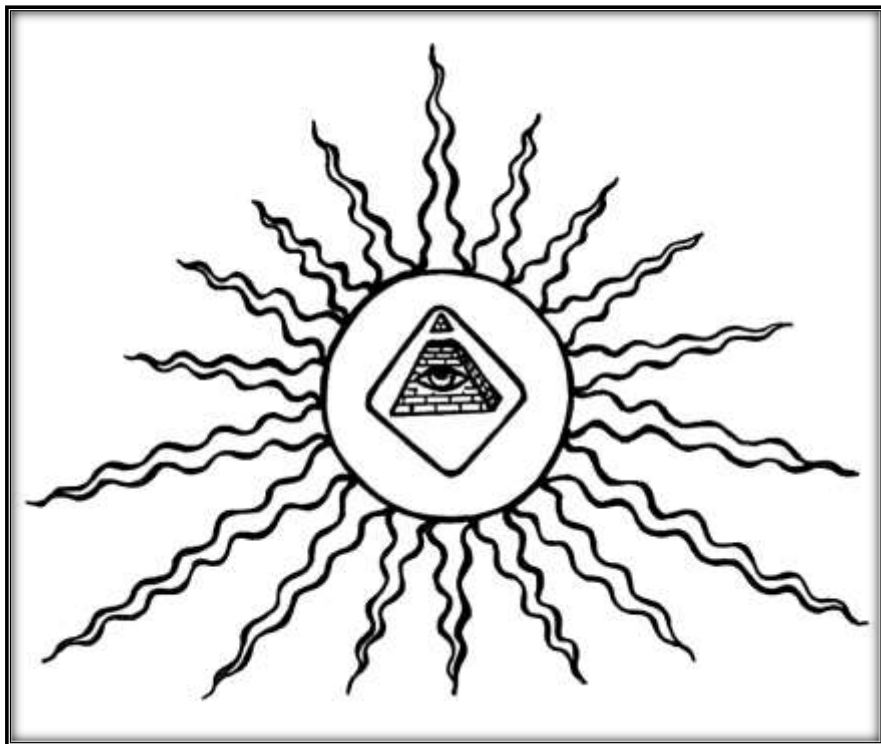
Sensei se nakesio.

„Prije će biti da je Antonije živio u vrijeme Agapita... Što se tiče tvog pitanja, izostavio si mali detalj. Bodisatve rijetko djeluju kao vođe u ljudskom društvu. Naravno, ako nije povezan s određenom misijom, tj. kao što ju je imao Bodhi Issa. Obično bi njihovi šegrta i učenici postajali vođama. A Bodisatve u pravilu ostaju anonimni za široke mase.“

„Zašto?“, pitala se Tatjana.

„Zato što Bodisatva, uzimajući u obzir njegovo nemiješanje u ljudske poslove, može samo savjetovati kako reorganizirati društvo na bolji, duhovni način. Dok je sama reorganizacija stvar volje i djela samih ljudi, to jest, primjerice njihovih šegrta i učenika.“

„Želiš reći da je Antonije bio Agapitov učenik?“, Nikolaju Andrejeviču je sinulo.

Fragment crteža Anastazije Novih "Agapit"

Sensei je kimnuo. Liječnik je na trenutak promislio, a onda zbunjeno upitao:

„Što je s općim mišljenjem da je Agapit bio Antonijev učenik? Ono se na nečemu temelji, zar ne?“

„Njegov 'temelj', kako si rekao, nije ništa drugo do crkvene inačice, izgrađene na temelju knjiga poput *'Knjige očeva'*...“

„*Knjiga očeva?*“, upita Voloda.

„Da. Ili se također naziva *'Kijevo-perčerski Paterikon'*. Ova knjiga napisana u 13. stoljeću govori o životu i djelima svetih otaca iz Pečerska. Temeljila se na zapisima redovnika pečerskog samostana, Nestora Ljetopisca, nazvanim *'Hagiografija'* ili na

primjer, na njegovoj *'Povijesti prošlih vremena'*, koju biste trebali poznavati iz škole.“, Sensei je napravio stanku i gledavši u našu mladu grupu, dobronamjerno primijetio: „Naravno, u slučaju da ste svi učili u školi, a ne samo čamili od zvona do zvona.“

„Naravno, sjećamo se“, pohvalio se Kostja. „Čak sam zapamtio datum kada je napisana.“ I onda izjavi: „1113. do 1115. godine od Kristova rođenja.“

Ekipa se nasmijala.

„Točno!“, napomenuo je Sensei. „To jest, napisana je u vrijeme nakon stvarnih povijesnih događaja, uzimajući u obzir političku situaciju tih dana u zemlji, kao i sklonosti i simpatije višeg svećenstva.“

„Doista!“, reče podrugljivo Viktor. „Teško je otkriti tko je bio u pravu. Kao što smo nekada pričali između sebe: nakon što čuješ dva svjedoka jedne te iste prometne nesreće, izgubiš povjerenje u povjesničare.“

Prasnuli smo u smijeh, a Kostja je dodao još malo zabave:

„Kao kad je netko pitao Bernarda Shawa nakon njegova govora: 'Što će povijest reći o ovome?', a on je odgovorio: 'Povijest, gospodine, lagat će kao i uvijek'.“

„Dobro, nemoj biti tako izravan“, odgovori Sensei na smijeh ekipe. „Pri opisivanju prošlosti svaki čovjek jednostavno biva vođen prije svega svojim osobnim razmatranjima. Ta osobna razmatranja ovise o osobnoj duhovnosti i osobnom interesu, a to je ono što krši objektivnost. Dodijelite zadatak opisati isti događaj deset ljudi i možete se kladiti da će ga svaki priopćiti na svoj način. Na primjer, političar će ga opisati na način koji mu se čini povoljnim s obzirom na trenutne događaje toga vremena. Liječnik će ga opisati s medicinskog stajališta. Dok će običan čovjek izabrati gledište svakodnevice, izdvajajući elemente za koje ima osobni interes. Tako se piše drugačija povijest. Ipak, u svakoj priči može se dohvatiti osnovno značenje tekućih događaja. Treba ići u korijen, kako kažu.“

„Zapravo si u pravu“, složio se Nikolaj Andrejevič. „U mnogim slučajevima naš je pogled na povijest u današnje vrijeme

doista jednostran. Da ne spominjem daleku i gotovo zaboravljenu prošlost...”

„I uzimajući u obzir da se ljudi, nažalost, ne mijenjaju ili bolje rečeno, ne želite se mijenjati...“, izgovorio je Sensei s prizvukom tuge u glasu.

„...povijest se, dakle, ponavlja“, zaključio je Nikolaj Andrejevič.

„To je baš tužno.“

Sensei je zamišljeno gledao u logorsku vatru. Nastala je kraća tišina. Što se nas tiče, nismo se usudili miješati s našim ispitivanjima u dijalog dvojice „mudraca“.

„Dakle, što se stvarno dogodilo prije tisuću godina?“, živahno upita Nikolaj Andrejevič.

„To je baš duga priča...“

„Dobro, pa ne žurimo“, odgovorio je Volođa za sve nas, udobno se smjestivši i pripremvši za slušanje.

„Pa, kad vam se već ne žuri“, odgovori Sensei istim tonom, „onda slušajte... Možda bi pripovijedanje o tom vremenu, kada je Bodisatva Agapit boravio u ruskim zemljama, trebalo započeti pričom o Antoniju. Kasnije ćete shvati zašto...“

Bila je topla ljetna večer. Okolo je vladala savršena tišina. Morski valovi tiho su se slijevali na obalu, odvođeci nas svojom monotonom melodijom zapljuskivanja u vremenski tunel daleke prošlosti koja se, začudo, uopće nije činila tako dalekom.

„...Prije nego što je Antonije primljen među monahe, zvao se Antipa. Rođen je u gradu Ljubeču u Černigivskoj oblasti 983., pet godina prije pokrštavanja Rusije, u vremenima kada je Vladimir I. Svjatoslavič vladao u kijevsjoj prijestolnici.“

„Je li to slučajno onaj kojeg su u ruskim narodnim baladama zvali Crveno Sunce?“, upita Kostja.

„Da, to je on, unuk velike princeze Olge i velikog princa Igora“, precizirao je Sensei i nastavio: „Antipina mladost bijaše u

kaotičnim vremenima. Upravo tada nastala je staroruska država, a istočnoslavenska plemena se ujedinila. Ratovi sa susjednim zemljama vodili su se na jugu i na zapadu. Osim toga, unutarnje napetosti, sukobi između različitih religija izazvali su dodatne uznemirenosti. Istodobno, takoreći dekretom odozgo, poganstvo je zamijenjeno kršćanskim kanonima. Obje strane su pritom djelovale 'ognjem i mačem'. Ukratko, bio je opći kaos ili, kako bi se danas reklo, 'nemiri u vrijeme promjena'."

„Pa, kako kažu, najgorem neprijatelju ne želiš da bude rođen u vremenu promjena“, rekao je Volođa dubokim glasom.

„Točno. Iako je Antipa nekako uspio...“

„Kao i svi mi“, tiho je dodao Viktor.

„Dakle, općenito je Antipina mladost bila prilično živahna. Ono što se događalo oko njega u velikoj mjeri omogućilo mu je da uloži napore u sređivanje svega, ne samo izvana, nego da ponajprije dovede u red samog sebe. I ne samo da se dovede u red, već da se promišljeno dovede u red. Puno ljudi je u to doba vjerovalo u Boga. I osjećali su da postoji Bog. Ali kako to da je bila tolika nesloga? Zašto je Bog dopustio takvo zlo? Odvijala se neka vrsta sukoba, nepotrebno krvoproliće. Narod je patio, djeca su patila; bolesti, siromaštvo i smrt bujali su. Antipa je imao priliku čuti misionare raznih religija. Svi su podučavali vjeru u vlastitog Boga, štovanje Njega i molitve Njemu. Paradoks je bio u tome što je i njima samima nedostajala ta čista vjera o kojoj su govorili i nisu se držali onoga što su tražili od drugih. Antipa nije vjerovao onima koji su došli s mačem propovijedati o Bogu.

A s druge strane mučile su ga misli - zašto, ako postoji Bog ima toliko tuge i toliko je krvi besmisleno proliveno okolo? Zašto Bog dopušta tako veliku patnju?

Bilo je mnogo pitanja, ali kao i obično, u bujici misli nije bilo nijednoga razumnog odgovora. Tek je jednom bio zaintrigiran pričom koju je čuo od stranca koji je prenočio kod njega. Taj stranac mu je pričao o životu Isusa Krista. Antipa je bio zatečen. Jer ispostavilo se da su ljudi ubili čak i samoga Sina Božjeg. Zašto svemogući Bog nije zaustavio te ljude? Zašto nije intervenirao dok je Njegov vlastiti Sin patio zbog bezbožnih ljudi dok je Njegovo tijelo

umiralo na križu? Ali kad je Antipa shvatio da je poanta u ljudskom izboru i u izboru svakog pojedinca pred licem Božjim, shvatio je da uzrok neprestanog kaosa nije u Bogu, već u samim ljudima, uključujući i njega.

Ova je misao tako radikalno promijenila njegove osobne poglede da je počeo drugačije gledati ne samo na davno prošle događaje tisućljetne povijesti, nego i na sadašnjost. Iskreno je zavolio Krista jer mu je bio sličan po patnjama. Doista, Antipa je iskreno i stvarno zavolio Boga i počeo razmišljati o tome tko je on pred Njegovim licem.

Antipa je također bio zadivljen činjenicom da je bilo ljudi koji su se istinski posvetili Bogu. Prvi put je od neznanca čuo za sveto mjesto na planini Atos, smještenoj na grčkom tlu. Saznao je da tamo žive drugačiji ljudi, ne kao ostali. Da su napustili ovozemaljski život i osamili se radi Boga, radi molitve Njemu za spasenje. Oni nose crnu odjeću i daju tri zavjeta - poslušnosti, celibata i siromaštva. A ti ljudi se zovu 'redovnici'.

Dakle, Antipa je osjetio potrebu da postane 'redovnik' i da se neprekidno moli Bogu. Međutim, nije znao ni kako doći na tu planinu u stranoj zemlji Grčkoj, niti kako se pravilno moliti Bogu da bi ga Ovaj čuo. Tada se Antipa počeo obraćati Bogu svojim jednostavnim iskrenim riječima moleći Ga da mu da mudrog mentora koji bi ga naučio istinskoj molitvi, a koja bi ga vodila k spasenju. Imao je tako snažnu želju, tako je uporno razmišljao o tome, tako je vjerno tražio to od Boga tijekom više mjeseci, čak i godina, da bi se na kraju dogodilo sljedeće.

To se dogodilo zimi u zoru 12. veljače po starom (julijanskom) kalendaru, ili 25. veljače po novom (gregorijanskom) kalendaru koji se koristi danas. Te noći opet nije mogao zaspati razmišljajući o Bogu. Toliko se udubio u svoje misli da Mu se počeo obraćati kao ljubljenu sin vlastitom Ocu, moleći Ga, kako god je mogao, molitvom koja spašava dušu. Intuitivno je osjećao da se Boga može tražiti samo duhovne stvari, a ne prolazne zemaljske. A tražio je iskreno i s čistom vjerom u duši. Kad se Antipa opet udubio u svoje misao obraćanje Njemu, neprirodna toplina iznenada mu se razbuktala u prsima. Činilo se da se vreline pojačava svake

sekunde. U konačnici je postala toliko intenzivna, gotovo nepodnošljiva. Antipa se na brzinu odjenuo i izašao napolje.

Bilo je malo bolje vani na hladnoći. Sniježilo je. Vjetar bijaše hladan i prodoran. Antipa je odlučio potražiti zaklon u obližnjem plastu sijena. Gledajući divljajuće stihije iz zaklona, doživljavajući veliku vrućinu u prsima, Antipa se molio Bogu iskrenije. Toliko je utonuo u molitvu da je zaboravio na vremenske prilike, kao i na mjesto i vrijeme u kojem se nalazio. Izvanredan osjećaj blizine Boga prostrujao je njime. Bijaše to blizina vrlo srodnoga Bića, bliskog srcu. Zbog toga mu je duša bila zagrijana i osjećala je olakšanje.

Već je bilo svanulo. Vjetar je iznenada zamro. Snijeg je prestao padati. Prvo svjetlo dopiralo je kroz olovne oblake na obzoru, oživljavajući zasljepljujući bijeli prostor razigranog okoliša. Tada je Antipa ugledao u blizini neobičnoga starijeg muškarca koji je nosio crnu odjeću. Sivkasto-bijela kosa i snježnobijela brada okruživale su mu neobično lice. Jedva primjetan ugodan osmijeh bijaše mu na usnama. A njegove izvanredne oči, koje kao da gledaju pravo u čovjekovu dušu, zračile su dubokom zabrinutošću i bezuvjetnom dobrotom.

Starac se primicao, a noge su mu neprimjetno i tiho koračale preko snijega. Bilo je čudno što je Antipa mogao čuti njegov ljubazan govor, njegov slatkorječiv melodičan glas, iako starac nije micao usnama. Zaustavio se vrlo blizu, a Antipa je mogao osjetiti mirisnu nježnu aromu koja je zračila iz njega. Odjednom su svijetle kuglice plavkasto bijele boje polagano izbijale iz starčevih prsa. Bile su izvanredne čistoće i sjaja, pri čemu nisu zasljepljivale ni iritirale oči. Upravo suprotno, privlačile su pogled svojim mekanim sjajem i očaravajućom igrom plavih nijansi. Sjajno zlatna slova počеше se pojavljivati u ovom protoku čiste svjetlosti, pretvarajući se u tekst. Antipa je prije razumio nego vidio što bijaše napisano, jer mu je u tom trenutku melodičan glas starijeg čovjeka zazvonio u glavi, izgovarajući riječi molitve za spasenje duše:

'Moj istinski oče! Samo se u tebe Jednoga uzdam i molim tebe, Gospodine, samo za spas svoje duše. Neka bude Tvoja sveta volja...', To je bio trenutak kada se Antipa osjetio tako olakšano i spokojno, kao da je kroz ovu molitvu sam Bog usmjerio pažnju na svoje dijete i pružio mu svoju ruku pomoći.

Nakon objave molitve, starac ga uputi da ode u Carigrad...“

„Carigrad?“, plaho je upitao Slava, vjerojatno ne želeći prekinuti Senseja s jedne strane, ali istovremeno goreći od radoznalosti. „Gdje je to?“

„Dakle, danas je to Istanbul u Turskoj, smješten s obje strane Bospora, između Europe i Azije - koji spaja Crno i Mramorno more“, Sensei je dao potpuni odgovor, vjerojatno da ne bude više pitanja iz zemljopisa.

„Izgleda da ga je poslao na dalek put“, ubacio se Kostja. „Zašto su mu trebali Turci?“

„Ma ti si Turčin“, Andrej ga je utišao, nezadovoljan Kostjinim miješanjem i prekidanjem tako fascinantne priče. „Rečeno ti je da je u to vrijeme bio Carigrad.“

„A-ha, je li tamo tada bilo Rusa?“, Kostja nije stao ispitivati, nastojeći doći do korijena.

„Ne. Jednostavno su Rusi tih dana tako nazivali Konstantinopol, glavni grad Bizantskog Carstva“, strpljivo je objasnio Sensei.

„Konstantinopol?“, uzviknuo je Kostja sretno i naizgled se pokušao iskupiti izbrbljavši na brzinu: „Je li slučajno nazvan po caru Konstantinu, osnivaču kršćanstva?“

„Upravo tako. Po rimskom caru Konstantinu.“, ali kad je Kostja htio ziniti za još jedno pitanje, Sensei ga je preduhitrio: „U čast rimskog cara jer ovaj je grad postao glavni grad Rimskog Carstva 330. godine, a zatim i Bizantskog Carstva od 395. do 1453. godine. A općenito je osnovan 659. godine pr.Kr. i bio nazvan Bizant.“

Dobivši tako čist odgovor, Kostja se utišao, pogotovo zato što ga je Andrej lagano trknuo postrance, pružajući mu vrlo jasan signal da umukne.

U međuvremenu Sensei je nastavio pričati svoju priču:

„Dakle, starac ga je uputio u Carigrad, a odatle - na Svetu Goru, gdje bi mu Bog trebao pružiti priliku za upoznati Onoga u kojemu zaista stoluje Sveti Duh. I On će mu biti poput Svjetiljke na putu do Boga. Nakon što je to izrekao, starac nestade. Vjeter se vratio. Nebo se naoblačilo i opet je počelo jako sniježiti. Međutim, Antipa više nije obraćao pažnju na divljajuću stihiju. Bio je sretan i odlučan ispuniti nalog starca, čije se ljubazno lice utisnulo u njegovo sjećanje za cijeli život. Ta je vizija postala ključna za njegovu cjelokupnu daljnju sudbinu. Može se reći da se od ovog trenutka, trenutka Antipinoga osobnog izbora, njegov život promijenio dramatično.

Čitav je tjedan Antipa bio u neobičnom stanju ushićenja, neprestano ponavljajući molitvu koju mu je rekao starac. Činilo se kao da je sam Bog bio tu pored njega i ispunio Antipinu dušu neopisivom radošću svojom prisutnošću. Tih se dana u Antipi probudio novi, nepobjedivi osjećaj prema Bogu. Tad je prvi put Antipa zapravo shvatio što je istinska božanska ljubav. Taj je osjećaj bio neusporediv s bilo kojim Antipinim prijašnjim mislima o Bogu, naivnim usporedbama s ljudskim emocijama koje postoje među ljudima. Ovo je bilo nešto mnogo više, što se ne može opisati ljudskim jezikom. Bila je to Ljubav od koje je njegova duša treperila radošću i nezemaljskim zanosom.

Ali nakon točno sedam dana od nezaboravne vizije, nestao je taj izvanredan osjećaj Prisutnosti. I ostala su samo ugodna sjećanja na taj istinski božanski osjećaj. Antipa nije odugovlačio s opremanjem i kretanjem na svoje dugo putovanje, ne baš svjestan kojim putem krenuti. Ali kao što se kaže: možeš stići bilo kamo ako znaš koristiti jezik. Antipi je njegov pomogao stići do Carigrada. Put mu nije bio stalno sunčan i obasut ružama. Međutim, neprestanim ponavljanjem molitve za spasenje duše koju je čuo od starca, Antipa je osjećao da mu sam Bog pomaže. Bivajući čudima spašavan od opasnosti tijekom svoje pustolovine, istodobno je Antipa imao sreće upoznati dobre suputnike, kao i ljubazne ljude koji su mu davali priloge te privremeni smještaj ili prenoćište.

Kad je napokon stigao do Carigrada, tj. Konstantinopola, Antipa se dugo motao po gradu. Iako je grad bio lijep, sve mu je bilo

strano: strani jezik, strani ljudi, strani običaji. Prošlo je manje od jednog dana prije nego što je upoznao suputnika za Atos.“

U tom se trenutku Volođa pristojno zakašljao i rekao:

„Ja sam čuo za Atos. Ali iskreno, nemam pojma gdje se nalazi“, i rastegnuvši usne u nespretan osmijeh, doda: „Zasigurno se ne radi o vojnom 'žarištu' ovog planeta.“

„To sigurno nije“, s osmijehom se složio Sensei i počeo objašnjavati. „Ako pogledate današnju kartu, vidjet ćete da se Atos nalazi u Grčkoj. To je uzak planinski poluotok, najistočniji krak većega poluotoka Halkidikija u Egejskom moru, da budem precizniji. Završava se na gori Atos, visokoj malo preko dva kilometra. Poluotok je dobio ime po toj planini.“

„Pa, izgleda da svi imamo velike rupe u znanju o zemljopisu“, nasmijehao se Viktor.

„To je u redu. Preskočimo ih, kad su već velike“, rekao je dobrodušno Sensei i nastavio pripovijedanje. „Dok je Antipa stigao na Atos, on je već bio priznat kao neovisna monaška država, formalno podređena bizantskom caru u smislu administrativne podjele. Zapravo, tamo je vlast imao Protos, naširoko ugledni starješina. Svake je godine bio izabiran da vlada manastirima toga mjesta. Tamo su već bili podignuti manastiri kao Velika Lavra, Protaton, Moni-Iviron. Ali Antipu nisu prihvatili ni u jednom od njih.“

Dakle, slijedeći savjet starog redovnika, Antipa se nastanio u jednoj od špilja smještenih na zabačenom mjestu na jugozapadnom dijelu poluotoka. Važno je napomenuti da su te dvije godine koje je proveo u pećini, unatoč oskudnoj hrani, bile među njegovim najboljim godinama na Atosu. Bio je sretan što je napokon stigao do Atosa, kako mu je starac rekao. Bio je sretan što je imao priliku moliti se Bogu molitvom koja mu je dana u viziji, živjeti za to i biti jedan na jedan s Njim usred te veličanstvene prirode. Danju je posjećivao samostanske hramove, učio novi jezik, kao i način života redovnika. Dok se večerima predano molio, često promatrajući zalazak sunca u molitvi i dočekivavši tako rani izlazak sunca. Samo dvije godine kasnije Antipa je prihvaćen od igumana jednog od samostana, priznat je kao redovnik i kršten kao Antonije

u čast prečasnog Antuna Pustinjaka iz Egipta, koji je vodio isposnički život, dugo živeći sam u pećinama.

Antonije je pobrkao igumana ovog samostana sa 'Svjetiljkom' koju mu je starac spomenuo u viziji. Zauzvrat je iguman, kao što treba učiniti netko tko tog duhovnog čina, počeo podučavati Antonija samostanskom životu. U nekoliko godina Antonije je uspio postići takav duhovni napredak, tako se 'posvetio kreposti' da su mnogi ljudi 'imali duhovne koristi od njega'. Čak su i redovnici bili zadivljeni takvim brzim jačanjem njegova duha i volje. Iguman je imao viziju da će Antonije sudjelovati u usponu kršćanstva u Rusiji i da je Antoniju suđeno da pripremi Dom za sam Duh Sveti. Iguman je to smatrao znakom i poslao ga žurno u Rusiju u grad Kijev.

Tada je Antoniju bilo oko trideset. Nakon što je stigao do Kijeva, posjetio je manastire koje su izgradili grčki redovnici koji su došli zajedno s mitropolitom Mihaelom radi pokršćavanja Rusa. Međutim, Antonije nije želio ostati ni u jednom od tih samostana. Nego je šetao planinskim okružjem. Konačno je pronašao malu pećinu koju su u prošlosti prokopali Varjazi i nastanio se u njoj. Ali nije dugo živio tamo. Čim je Svjatopolk došao na vlast nakon Vladimirove smrti, krvoproliće i progoni opet započеше. Antonije se vratio na Atos, gdje je u predanim molitvama dočekao poznu dob.

Iako je Antonije živio u skladu sa samostanskim redom, ipak je imao poseban praznik u svojoj duhovnoj revnosti. Primijetio je da svake godine na dan te pamtljive vizije osebnog starca, od vrlo ranog jutra osjeća neobičan nalet energije. Osjećaj samoga duhovnog uzleta kojeg je doživio nakon vizije iznova mu se vraćao. Zadržao bi se tjedan dana, a zatim opet nestao. Dakle, Antonije je počeo te dane doživljavati kao poseban praznik za svoju dušu. Tijekom tog tjedna nastojao se osamiti, postiti i moliti Boga s još većom predanošću. Rezultat je bio zapanjujući. Taj izvanredni osjećaj nadahnuća mnogostruko se povećavao i jačao iz godine u godinu.

Nakon toga, razumijevajući crkvene zapise, Antonije je češće dolazio do zaključka da je u nezaboravnoj viziji ugledao Arkandela Gabrijela, navjestitelja radosti i spasenja, vjesnika i slugu Božje

svemoći u čudima i Božjih misterija, samo u pomalo (za crkvu) nekonvencionalnom pojmu.

Međutim, glavni događaj u Antonijevu duhovnom životu započeo je kad mu je bilo više od šezdeset. Jednom se među bratstvom pojavila glasina da bi uskoro njihov samostan trebala posjetiti izvjesna tajanstvena persona. A s obzirom na ponašanje staraca, pripremali su se za važan posjet doista duhovnog gosta. Kako je Antonije nakon toga rekao samom Agapitu, mislio je da se može očekivati dolazak nevjerojatno autoritativnoga duhovnog starca. Zato, za njega je bilo šokantno ugledati, umjesto starca, zgodnoga plavokosog mladića. Možda su jedine neobične na njemu bile njegove pronicljive oči, koje su, u neskladu s njegovom dobi, sjale nekom dubokom mudrošću i produhovljenim sjajem. Međutim, Antonija su još više zaprepastili naklonost i duboko poštovanje koje su neki od starješina Atosa pokazivali prema ovom mladiću. Nije mogao shvatiti zašto je njegov boravak na ovom mjestu prekriven nekakvim velom nedokučive misterije. Tko je on da mu se toliko komplimentira i poklanja tolika pažnja? Činilo se da nije monah, iako je vodio takve duhovne razgovore da su čak i njihovi mudri vođe s oduševljenjem slušali. Štoviše, ispostavilo se da je taj momak prilično prosvijetljen čovjek. Savršeno je govorio nekoliko jezika. Osim toga, Antonije je bio ugodno iznenađen što je ovaj ugledni gost Rus po rođenju i, kako se kasnije ispostavilo, dobro je poznavao Kijev i okolicu. A ime tog mladića bilo je Agapit.

Čak i kad ga je Antonije osobno upoznao, nije se mogao naviknuti na jednostavan način na koji mu se njegov kolega obraćao - takva lakoća unatoč svoj važnosti te osobe za Atos i svom dubokom poštovanju kojeg su prema mladiću pokazivali starješine. Ali možda najupečatljivija bila je jednostavnost i lucidnost kojom je Agapit objašnjavao mudrosti svetih otaca. Što se tiče njegova tumačenja Isusova Učenja, Antonije ga je mogao slušati satima, jer je Agapit govorio tako jednostavno i jasno, koristeći takve primjere i tako detaljno, kao da je bio svjedok tih događaja udaljenih cijeli milenij. A te su priče natjerale Antonija na čitanje dostupnih crkvenih spisa iznova i iznova.

Za vrijeme Agapitova boravka na Atosu, Antonije se prijatelji s njim. Unatoč svojoj mladosti, Agapit je imao popriličnu

riznicu znanja, uključujući znanje o medicini. I on je prenio dio toga znanja Antoniju. Agapit je također bio dobar, govoreći našim jezikom, u fizici, kemiji, spoznaji prirodnih pojava, kao i u proučavanju ljudi - filozofiji, politici, religiji. Bilo je zadovoljstvo razgovarati s njim o raznim temama. A ti bi razgovori u duši ostavljali neki neobjašnjivi osjećaj ugođe.

Antonije se sprijateljio s Agapitom usprkos značajnom nerazmjeru u dobi. A u ovom prijateljstvu Antonije je otkrio posve novu izvanrednu Osobnost Agapita kad ga je ovaj počeo uvoditi u tajne velike znanosti 'Umjetnosti Bijelog Lotosa'. Upravo je od Agapita Antonije prvi put saznao o prethodnoj ljudskoj rasi Alt-Landa, o podzemnomu Lotosovom hramu izgrađenom u ono vrijeme na tlu Kijeva i o teretu kojeg je Isus predao Andriji Prvozvanom za ta mjesta. Mnoge tajne i mnoga znanja prenio mu je Agapit.

Nakon nekog vremena razdvojili su se. Agapit je trebao otići u glavni grad Bizant i odatle na Istok. Ali obećao je Antoniju da će ga ponovo vidjeti i 'predskazao' im sastanak na kijevskom tlu, na mjestu označenom u davna vremena Alt-Landa.“

„Postoji li tamo zaista naznačeno mjesto?“, pitao je Kostja, očito želeći čuti nastavak.

„Naravno“, odgovori Sensei. „Ovo se mjesto čak spominje u evanđelju Andrije Prvozvanog...“

„Andrije Prvozvanog?!“, Andrej se trgnuo kao da je za to ime čuo tek sada.

Sensei se nasmiješio gledajući ga i izgovorio:

„Andrija je jedan od najbližih Isusovih učenika. Bio je među prvima koje je Isus prihvatio kao učenika dok je propovijedao u Palestini.“

„Hmm.., postoji evanđelje Andrije Prvozvanog?“, upita iznenađeno Nikolaj Andrejevič. „Čitao sam Bibliju i čuo za Andriju. A što se tiče njegova evanđelja... ne sjećam se. Možda ta knjiga nije bila uvrštena u Bibliju? Sad postoji... koliko? Četiri, pet evanđelja, zar ne?“

Fragment crteža Anastazije Novih "Agapit"

„Četiri“, odgovorio je Sensei i nakon tišine dodao: „Evandjelja po Mateju, Marku, Luki i Ivanu. Iako su ih sve napisali...“, ostavivši to neizgovoreno, nastavio je: „Doista, ne postoji evandjelje Andrije Prvozvanog u Bibliji. Nisu sva evandjelja uključena u Bibliju, već samo ona koja su izabrali car Konstantin i njegovi pomoćnici za izvršavanje zadaća postavljenih pred njih. Preostala evandjelja su jednostavno odbijena jer su tumačila stvari koje im ni na koji način nisu pogodovale ni koristile. Pa čak i ona odabrana su prilično uređena prema situaciji u tim vremenima i nastojanju da kršćanstvo postane državna religija.

Od 364. godine, kada je 'Novi zavjet' odobren kao takav, do datuma kada je Biblija prvi put objavljena, tekst je također više puta uređivan. Plus, netočnosti u prijevodu odigrale su svoju ulogu. Znaite, Biblija je bila napisana na hebrejskom s beznačajnim dijelom na aramejskom, dok je 'Novi zavjet' bio na grčkom. Dakle, između prve tiskane knjige, objavljene 1455., i one koja je uređena 364. godine razlika je ogromna. Plus ispravke koje su uvedene

kasnije. Kao rezultat, sada imamo to što imamo. Ipak, mnogo toga vrijednog i ljudima potrebnog stiglo je do naših vremena“, naglasio je Sensei. „I opet, govoreći o evanđeljima, osim onih koje je crkva kanonizirala, postoje deseci apokrifnih evanđelja.“

Ruslan je namrštio čelo i žustro upitao: „Što je apo... apo... dobro, ta... kritika?“

„Apokrifi su djela koja nisu prihvaćena od crkve ili od svećenstva kao svete knjige. Općenito, riječ 'apokrif' potječe od grčke 'apokryhos', što znači 'misteriozno', 'tajno'. A to je prvenstveno pripisivano djelima kršćanske skupine koja je sebe nazivala gnosticima i koji su pokušavali držati svoja učenja u tajnosti.“

„Točno“, kimnuo je Nikolaj Andrejevič. „Uzgred, pročitao sam da je čitava knjižnica spisa kršćanskih gnostika pronađena 1946. na jugu Egipta.“

„Upravo tako“, potvrdio je Sensei. „Među ostalim literarnim djelima tamo su pronađena evanđelja po Tomi, po Filipu, po Istini, apokrifni Ivanov spis. A još ranije u Egiptu su pronađeni na papirusima sažeci nepoznatih evanđelja pisanih u različitim verzijama...“

„Oh, kakva prilika za svećenike!“, cerekao se Ženja. „Ove knjižice nisu prihvaćene, ali ih nastavljaju pronalaziti. Eto ti problema sa svom tom drevnom papirologijom.“

Sensei i momci su se nasmiješili.

„Problem je što su apokrifi podijeljeni na 'dopuštene' i takozvane 'zabranjene'. 'Zabranjene' se zasigurno nastojalo eliminirati. Usput, prvi službeni popis 'zabranjenih' knjiga izrađen je u Istočnom Rimskom Carstvu u 5. stoljeću. Prirodno, nakon takva 'vandalizma' potomstvo je ostalo samo s nekim naslovima knjiga i citatima navedenih u djelima kršćanskih pisaca 2.-4. stoljeća, koji su se prepirali preko tih knjiga... Iako, sve ide kao i obično“, Sensei slegnu ramenima.

„Da, to je tužno“, promrmlja Nikolaj Andrejevič. „Ali to je povijest čovječanstva. Zašto ih je trebalo uništavati? Knjiga je mogla trajati do današnjih dana. Neka potomci donesu nepristran sud.“

„Vidiš, stvar je u tome što“, poče Sensei objašnjavati, „neke od ovih knjiga su doista bile vrijedne jer su odražavale istinsko Isusovo Učenje u originalnom obliku. Stoga, ravnodušnim nije ostavljalo niti jednu ljudsku dušu, jer je pravo Isusovo Učenje omogućavalo ljudima da se oslobode svih strahova ovog svijeta. Počeli su shvaćati da je tijelo smrtno; duša je besmrtna. Ljudi su prestali biti taoci i robovi materijalnog postojanja. Shvatili su da je samo Bog iznad njih. Shvatili su koliko je život kratak i koliko je privremeno stanje na koje je njihovo sadašnje tijelo ograničeno. Znali su da je ovaj život, koliko god dug izgledao, samo jedan trenutak u kojem boravi njihova duša. Postali su svjesni da je svaka ovozemaljska vlast, bila to politička ili religijska struktura, ograničena samo na vlast nad tijelima. Ti vladari obožavaju vlastitog 'boga', kojem je dana moć na zemlji, na njenoj materiji, ali ne i nad dušom. Jer duša pripada samo istinskomu Jednom Bogu. I prvi sljedbenici Isusa koji su propovijedali Njegovo Učenje, ne religiju, koja je stvorena kasnije, izgubili su strah od ovog života. Počeli su osjećati i shvaćati da im je Bog vrlo blizu, bliži i draži nego itko i da je On vječan... Takva prava sloboda ljudi strašno je plašila vlastodršce. Stoga, potonji počеше sakupljati i pomno revidirati pisane izvore o Isusovom Učenju dostupne u to vrijeme. Mnogo je uništeno nakon odabira podataka potrebnih za stvaranje nove religije koju već propagiraju vlasti, kako bi se reklo, 'od vrha naniže'.

Stoga, mnogi pisani izvori koji sadrže istinite Isusove riječi nisu se uklapali u zbirke 'nove ideologije za mase'. No usprkos svim namjernim propustima, zavjerama i egoističnim ambicijama ljudi na vlasti iz viših religijskih slojeva tijekom različitih vremena, ti pisani izvori postojali su i još uvijek postoje!

Sada, u evanđelju samoga Andrije Prvozvanog zapisano je da su ljudi Poncija Pilata spasili Isusa nakon raspeća i Isus je razgovarao s Poncijem Pilatom. Zahvaljujući zamolbi Poncija Pilata Isus je odlučio otići na Istok. Prije odlaska podijelio je regije među apostolima, kamo su trebali otići i propovijedati Učenje.“

„Je li održana neka vrsta ždrijeba, tko ide kamo?“, primijetio Nikolaj Andrejevič.

„Ne, nije bilo ždrijeba kao takvog. To je nagađanje naroda. Apostoli... Usput, riječ 'apostol' s grčkog se prevodi kao 'glasnik'. Dakle, Isusovi učenici-glasnici bili su vrlo različiti, i naravno, jedan od drugog su se razlikovali po pitanju duhovnog napretka. Isus je glasnici na temelju njihove duhovne zrelosti dodijelio različite regije s pripadajućim narodima i plemenima. Oni koji su bili nešto jači, dobili su teže regije ili one od posebnog značaja za daljnji razvoj duhovnog buđenja čovječanstva. Oni koji su bili ponešto slabiji su dobili manje teške 'oblasti'. Općenito, svakom je dodijeljen teret sukladan njegovoj snazi...“ Sensei se na trenutak zaustavio i zatim izgovorio: „To je bilo previše značajno za mnoge ljudske duše tog vremena i budućnosti da bi širenje ovog Učenja ovisilo o jednostavnom ždrijebu iz ljudskog uma...“

Andriji je dodijelio, kao jednom od jakih učenika, posjet i propovijedanje u Trakiji, Skitiji, Sarmatiji. Ali najvažnije je bilo doseći boristenske planine i položiti blagoslov na one zemlje u koje će se Duh Sveti spustiti za tisuću godina i uspostaviti tamo Njegov Dom. Isus je dao Andriji sjeme lotosa i zamolio ga da položi taj teret u zemlju kao dar za Duha Svetoga. Njegove riječi su postale rebus kojeg je Isus postavio za Andriju, kao i za one koji su poslije naišli na ovaj zapis. Malotko je shvatio zašto mu je Isus dao baš sjeme lotosa, čak i ako je to sjeme bilo samo simbol.“

„A stvarno, zašto?“, upita Andrej iznenađeno.

Ali Sensei se samo zagonetno nasmiješio i izbjegavši izravan odgovor, rekao:

„Svako sjeme je prije svega... dobro, da bi vam bilo jasnije, recimo figurativno: to je 'mikročip' koji ima ogromnu memoriju. Ono može nositi ne samo matricu buduće biljke, nego i ogromnu količinu drugih informacija. Reći ću vam nešto više o tome kasnije. Uz sve to, sjeme se nalazilo u rukama samoga Isusa – Sina Božjeg. Osim toga, riječ je o sjemenu lotosa, čija sposobnost za klijanje traje tisućljećima... Dakle, izvucite svoje zaključke.“

Sensei je utihnuo. A mi smo samo sjedili i gledali ga, pokušavajući dokučiti 'zaključke' o čemu se točno radilo u tom

posebnom događaju. Andrej je, očito pokušavajući povezati stvari, pun nedoumica, upitao:

„Kako je Andrija Prvozvani uspio pronaći mjesto za koje mu je Isus rekao?“

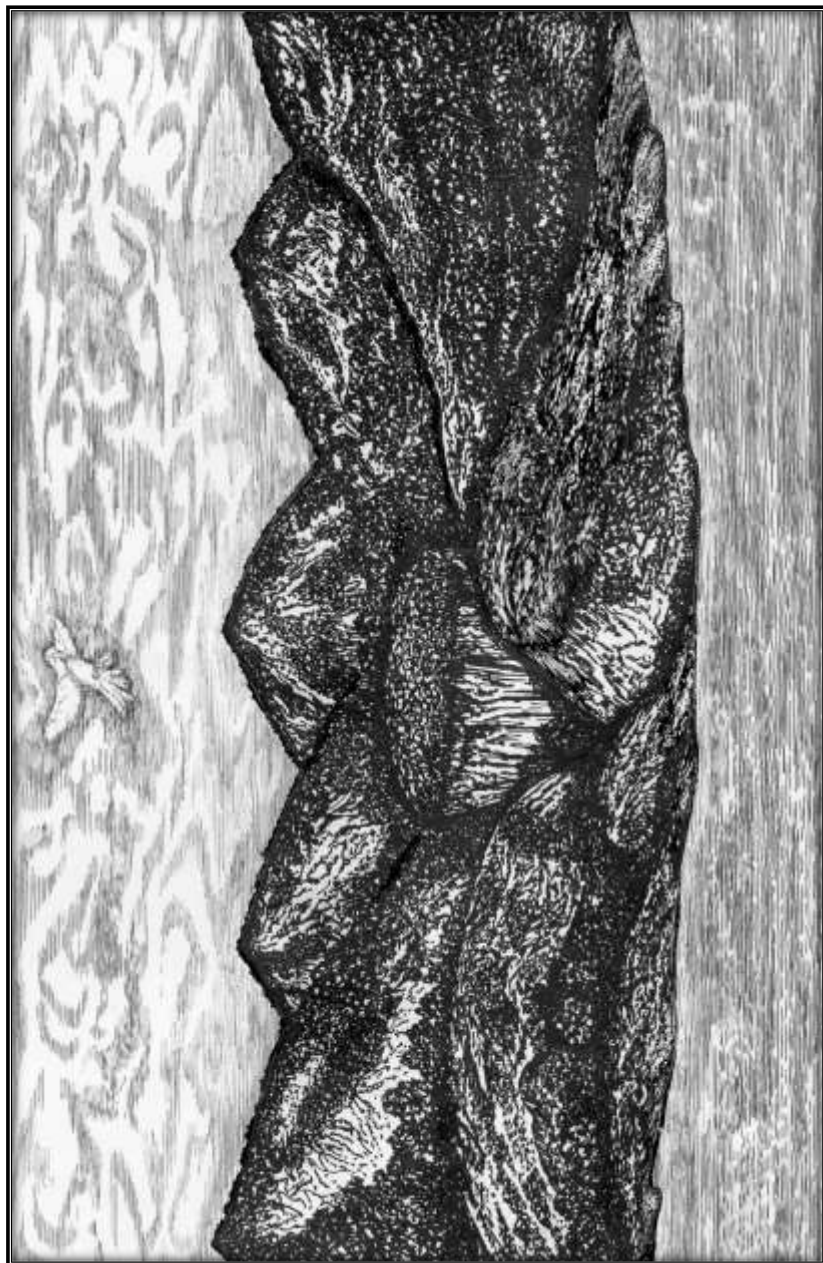
„Lako“, reče Sensei jednostavno. U 'Dobroj vijesti' ili, govoreći grčkim jezikom - u euangelion, Andrija je opisao ne samo pravi Isusov život, nego i putovanje za vrijeme ispunjavanja svoje misije. Tamo spominje da je nakon dostizanja Boristena (rijeka Dnjepar u ono je vrijeme nazivana Boristen) Andrija odmah prepoznao to mjesto. Tako se ispostavilo da ga je Isus opisao s velikom preciznošću. Čini se da je Isus bio itekako svjestan tih planina, iako nikada nije spomenuo da je tamo bio.“

„Je li stvarno bio tamo?“, upita Jura.

„Znaš, on je Sin Božji“, odgovorio je Sensei s osmijehom. „A Bog je svugdje.“ Nakon stanke nastavio je pripovijedati: „Uostalom, evanđelje Andrije Prvozvanog bilo je odbijeno jer ono nipošto ne odgovara novoj religiji. Za to su uglavnom postojala dva razloga. Prvo, evanđelje je bilo previše slobodoumno i točno, jer u njemu su bile prave Isusove riječi, takoreći iz njegovih vlastitih usta. Osim toga, Isusovo prenošenje Učenja bilo je previše jednostavno, mudro i lako razumljivo. Andrija je također opisao mnoge detalje stvarnog života svoga Učitelja, poput onih iz mladosti, dok je Isus bio na Istoku, što se opet nije uklapalo u crkvene dogme. Pored toga, spominjanje lotosova sjemena potpuno je zbunjivalo njihove 'veličanstvene cenzore'. Jer pružalo je dašak religija kao što su budizam i hinduizam. Nitko nije htio miješati tako jasnu stranu simboliku sa svojom religijom. Tako je to postao još jedan kamen spoticanja, razlog za svađe i nesuglasice među onima koji su odlučivali u kojim 'tonovima' održavati religijsku ideologiju. Zato je evanđelje Andrije Prvozvanog, da tako kažem, držano 'daleko od očiju'.

Naravno, postojale su verzije evanđelja Andrije Prvozvanog među raznim ranokršćanskim skupinama, ali uglavnom su to bili zapisi sljedbenika Andrije Prvozvanog o Isusovu učenju.“

„Što se dogodilo s evanđeljem Andrije Prvozvanog? Jesu li ga uništili?“, upita Andrej.

Crtež Anastasije Novih "Mjesto koje je Isus pokazao Andriji Prvozvanom"

„Pa naravno, pokušali su“, nakesio se Sensei prisjećajući se nekog čudnog događaja. „Ali kako se kaže, takve stvari ne mogu se potopiti vodom niti spaliti vatrom, čak ni ako ljudska glupost to jako želi... Ali to su samo sitni detalji života... Mnogo godina nakon što je Andrija Prvozvani ispunio zahtjev svog Učitelja, Isusove riječi su se ostvarile. Na tom mjestu izrastao je grad Kijev - 'majka ruskih gradova', prijestolnica i kolijevka slavenskoga ujedinjenja u Kijevskoj Rusiji. Što se tiče mjesta na kojem je Andrija Prvozvani prosuo sjeme lotosa, sam Duh Sveti spustio se u ljudsko tijelo i tamo uspostavio svoje Prebivalište.“

„Što misliš pod 'Duh Sveti spustio se u ljudsko tijelo'?“, upita Kostja.

„Pa, jednostavno rečeno, Čelnik Šambale je došao u tijelu Agapita.“

„Sam Čelnik Šambale?“, ponovio je začuđeni Andrej.

Sensei se nasmiješio.

„Da. On mora posjetiti ljudski svijet, takoreći po dužnosti, barem jednom u dvanaest tisuća godina. A tijekom značajnih događaja za čovječanstvo još češće, gotovo svakih tisuću godina, posebno u početnim i završnim fazama pojedine civilizacije.“

Kostja je tek otvorio usta da nešto pita, što je Sensei predvidio i odgovorio:

„Misli se na 'civilizaciju' sa stajališta Šambale... Ali možda smo malo odstupili od teme. Vratimo se događajima koji su se zbili tisuću godina poslije Isusa... Nekoliko godina nakon što je Agapit napustio Atos, iguman je primio još jedan savjet od Boga. U njegovu viziju došao je sam Arkandeo Gabrijel i savjetovao ga da pošalje Antonija u Rusiju. Bilo je to 1051. godine.

Pri tadašnjem dolasku Antonije nije posjetio kršćanske samostane, iako bi u bilo kojem od njih rado ponudili utočište uglednom starješini s Atosa. Antonije je namjerno došao na mjesto u kojem je slučajno odsjeo posjećujući Kijev prvi put, kojeg je naznačio Agapit prije odlaska. Smjestio se na brdu u blizini Dnjepra u istoj pećini. I počeo voditi samotnjački život, čekajući Agapita u

neprekidnim molitvama Bogu, osobito onima koje su ga vodile od mladosti. Iako je često bio gladan i svaki dan fizički radio produbljujući špilju, svejedno je bio sretan. Jer je bio jedan na jedan s Bogom, kao nekada u svojoj dalekoj mladosti, dok je živio u pećinama Atosa.

Lokalni seljani ubrzo su saznali za njega. Antonije je među njima postao poznat po onome što ga je Agapit naučio na Atosu – činjenje čuda, dar oštroidnosti, iscjeljivanje molitvama. Ljudi su počeli dolaziti kod njega: jedan na liječenje, drugi po blagoslov, a treći s voljom da ostane s njim i dođe do duhovnih podviga. Dakle, prije Agapitovog dolaska, osim Antonija, u špilji je živjelo nekoliko ljudi, koji su postali redovnici uz pomoć starješine. Do tada su zajedničkim naporima proširili i produbili špilju i napravili si samostanske ćelije.

Antonije je s velikom radošću pozdravio starog prijatelja. Vidjevši takav odnos poštovanja starješine prema Agapitu, ostatak bratstva tretirao ga je na isti način. Agapit je nastavio Antonija iznenađivati svojom tajnovitom i na mnoge načine enigmatičnom osobnošću. Kad je Agapit došao u Kijev, Antonije je nazočio njegovu tajnom sastanku sa samim Jaroslavom Mudrim. Agapit je njegovoj 'knjižnici' dodao četiri vrijedne rukom pisane knjige i tri rukopisa. Tri su knjige bile optočene dragim kamenjem. Dok je četvrta, iako je izgledala skromno, očito bilo vrlo stara. Antonije je bio zapanjen. Svaka je knjiga bila pravo remek-djelo i vrijedila je čitavo bogatstvo. Što se tiče rukopisa... Čak i jedan rukopis je u one dane nevjerojatno cijenjen. Samo osoba 'plave kraljevske krvi' mogla si je priuštiti tako luksuzan i doista kraljevski poklon. Nije samo to zapanjilo Antonija. Iznad svega – to što su Agapit i Jaroslav slobodno razgovarali! Jaroslav je s njim razgovarao kao da je dobro poznavao Agapita, kao da su stari dobri prijatelji, i to unatoč značajnoj razlici u godinama i Jaroslavovom visokom položaju velikog kneza.

Nakon tog nezaboravnog sastanka, zadivljen onim što je vidio, Antonije je požurio predložiti Agapitu da postane glavešina bratstva kojeg je on bio starješina. Međutim, Agapit je htio ostaviti sve kako je i bilo te postati običan redovnik. Zamolio je Antonija da

njegov sastanak s Jaroslavom čuva kao tajnu. I želio je zauzeti rang redovnika, da se ne ističe među ostatkom bratstva.“

„Pazi!“, Kostji je pobjegao usklik. „A bio je Bodisatva! I odabrao je biti običan redovnik?“

Sensei ga je netremice gledao i značajno rekao:

„Bilo kakva vlast za Bodisatvu je samo prazna riječ. Bodisatva služi samo Bogu. Za razliku od ljudi, on zna što je 'ovdje' i što je 'tamo'.“

Kostja se pomalo zbunio i ispričavajući se promrmljao:

„Pa, nisam tako mislio... mislio sam...“, u tom je trenutku očigledno našao prikladan argument: „Mislim, ponekad se treba odmoriti od svog tog posla. Koliko ja znam, obični redovnici su u to vrijeme radili kao konji.“

Sensei mu odgovori:

„Za Bodisatvu nema odmora u ljudskom poimanju. On zna koliko znači vrijeme i u stanju ga je cijeniti. Agapit je bio utjecajna i jaka osobnost, naravno. Međutim, svjesno je pobjegao od vlasti, vođenja bratstva i posvetio svo svoje slobodno vrijeme za stvarnu pomoć ljudima. Usput, kasnije, kad je članstvo bratstva naraslo, Antonije je čelno mjesto prepustio Barlaamu i postao običan redovnik, po uzoru na Agapita.“

„Kakvu je pomoć Agapit pružao ljudima? Liječenje?“, upitao je Voloda.

„Da, osim njegovih drugih odlika, Agapit je bio dobar stručnjak za medicinu. Njegov srdačan, brižan stav prema pacijentima doveo je do neviđene slave i poštovanja u narodu, čak prilično daleko od Kijeva, iako Agapit praktički nikad nije napustio teritorij samostana. Postao je najpoznatiji liječnik 11. stoljeća. Ljudi su ga zvali 'Božjim Iscjeliteljem'. Liječio je od tako teških bolesti koje nitko od tada poznatih liječnika nije htio liječiti. Uzmimo za primjer činjenicu poznatu u povijesti, kad je Agapit izliječio umirućega černigovskog kneza Vladimira Vsevolodoviča Monomaha. Liječnik s nadimkom Armenac, koji je među plemenitašima smatran najboljim liječnikom toga vremena, nije mogao ni na koji način

pomoći knezu. Dok je Agapitu bilo dovoljno nekoliko dana da osovi Vladimira Monomaha na noge 'čudotvornim napitkom' pripremljenim uz molitvu, kojeg je poslao preko kneževog glasnika. Kasnije je knez došao u pečerski samostan kako bi uzvratio ljubaznost Agapitu i donio mu mnogo skupih poklona i puno zlata. Ali Agapit je sve odbio, kako od samog kneza tako i od bojara kojeg je kasnije poslao. To je bilo zato što je Agapit liječio i obične ljude i plemenite s jednakom predanošću i bez naknade. Zato su ga zvali Agapit, Besplatni Iscjelitelj. Prirodno je izazivao ljudsku zavist, granično sa zloćom, među liječnicima poput Armenca. Međutim, što se tiče Armenca, on je u konačnici shvatio *Tko* je zapravo Agapit. I zahvaljujući tome je kasnije postao redovnik pečerskog samostana.“

„Nije uzimao ni novac za liječenje?!“, Kostja se opet iznenadio. „Ali kako je Agapit živio?“

„Skromno. U duhovnim djelima.“ I nasmiješeni Sensei doda: „Čak su se i lopovi sažalili nad njegovom ćelijom. Jedini koliko-toliko dragocjeni predmet tamo je bio sam Agapit, njegovo iskustvo i njegovo znanje.“

„Ali čime se hranio, Svetim Duhom?“

Sensei se nasmijao.

„Ne. Sigurno nije jeo samog sebe.“

„Ne treba dugo za... znaš, otegnuti papke.“

„Pa, prije ili kasnije, svatko od nas će otegnuti papke.“, bilo u šali ili ozbiljno, rekao je Sensei. „Ali nije stvar u tome.“

„Dobro, to shvaćam... Ali taj novac nije ukrao, zaradio ga je pošteno. Osim toga, ljudi su mu ga donosili svojom voljom. Zašto ga nije uzeo?“

„Vidi u čemu je stvar... Agapit je redovnike učio istinski služiti Bogu. Govorio je da su 'zlato' i 'redovnik' nespojivi pojmovi. Nitko ne može istovremeno služiti dvama gospodarima: služiš ili Bogu ili zemaljskom bogatstvu, tj. vragu. Nema treće opcije. Redovnik uistinu očekuje nagradu samo od Boga na onom svijetu, a ne ovdje od ljudi. **Zlato je zaista smeće za dušu i iskušnje za**

misli. To je prljavština za kojom mnogi žude, ali koja je uistinu iluzorna obmana. Istinska vrijednost za redovnika je u iskrenoj molitvi za svoju dušu. Ne treba brinuti za sitost trbuha i zdravlje tijela. Bez obzira na hranu koju jedeš, prije ili kasnije bit ćeš gladan. A bez obzira na zdravlje, prije ili kasnije tijelo će ti umrijeti. Dok je duša vječna. I jedina je vrijedna istinske brige. Kao što je Agapit govorio, redovnik se svim srcem moli za sve ljude, ali cijela poanta redovništva je služiti Bogu i molitvom zaslužiti od Njega spasenje vlastite duše.“

Sensei se zaustavio i zavladao je tišina. Ali uskoro je bila prekinuta Viktorovim zamišljenim glasom:

„To ne može svatko...“

Ali tada je njegovo rasuđivanje prekinuo Kostjin „zaključak“: „Dakle, Agapit je, današnjim jezikom rečeno, bio narodni iscjelitelj?“

Sensei je na to odgovorio s ironičnim osmijehom:

„Pa, ako ćemo današnjim jezikom, tada je Agapit prije bio akademik. Kao što sam već spomenuo, on nije ovladao samo medicinom, već i drugim disciplinama. Znao je nekoliko jezika, lako je čitao originalne traktate starih rimskih autora. Prevodio je knjige na slavenski jezik. Za 'knjižnicu' Jaroslava Mudrog nije prevodio samo knjige s Istoka, nego i staroegipatske rukopise.

Kasnije je Agapit također pomogao... ili bolje rečeno, savjetovao je Svjatoslava koji je sastavljao 'Zbirku godine 1073', u kojem su, pored enciklopedijskih članaka, stajali medicinski detaljno opisani podaci. Konkretno, metode prepoznavanja bolesti, razne preporuke za pripremu i upotrebu ljekovitih biljaka, kao i znanje o ljudskoj fiziologiji i anatomiji. Ova je knjiga još dugo nakon toga korištena kao udžbenik.

Agapit je među monahe usadivao kulturu i žed za znanjem, naravno. Nekima od njih je prenosio medicinsko znanje, dok je drugima u slobodno vrijeme pomagao izučavati knjige. Usput, to je naknadno uvedeno kao samostansko pravilo, a čitanje knjiga u slobodno vrijeme postalo je obavezno za redovnike. Na njegovu

inicijativu stvorena je knjižna zbirka Kijevo-pečerskoga samostana.“

„Knjižna zbirka?“, Ruslan je ponovio riječ koja mu je zvučala zastarjelo.

„Da. Mi bismo rekli 'knjižnica'.“

„A-ha...“

„Dakle, Agapit je pomogao nekim sposobnim redovnicima da steknu vještinu liječenja“, nastavio je Sensei svoju pripovijest. „Podučavanje se temeljilo na posebnim molitvama, izgovorenim u posebnom stanju svijesti, u pravilu nad hranom ili tekućinom. Zahvaljujući tome je, na primjer, ta tekućina bila ispunjena silom, a kasnije korištena kao lijek koji je bolesnicima davan za konzumaciju ili za vanjsku upotrebu. Jednostavno govoreći, Agapitovi učenici nisu naučili samo mijenjati fizičke karakteristike tekućina, nego i njihovu molekulsku strukturu dopunom potrebnim informacijama. Naravno, oni nisu bili svjesni takvih tančina procesa koji se odvijao u molekularnom mikrokozmosu tekućih struktura, kao ni kako je on točno utjecao na cijeli objekt. Ali zapravo nisu ni trebali sve to znati. Redovnici su jednostavno koristili opće postavke znanja koje im je dao Agapit na isti način, na primjer, kako mi danas koristimo struju. Električnu energiju ljudi koriste svaki dan; međutim, za sada nitko zapravo ne zna što je to zapravo.

Na primjer, redovnik Damian, koji je prošao Agapitovu obuku, dobro je uspijevaao liječiti ljude, posebno djecu, uljem za pomazanje.“

„Čime?“, upita Slava koji kao da nije shvatio što je Sensei rekao.

„Uljem za pomazanje.“

„Što je to?“

„To je maslinovo drveno ulje. Kršćani čak imaju čitavu ceremoniju, takozvano bolesničko pomazanje - sakrament kojeg vodi sedam svećenika ili, ako ne postoji takva mogućnost, jedan svećenik, nad oboljelim. Suština toga opet je u izgovaranju

određenih molitvi nad bolesnima i pomazanju te osobe posvećenim uljem. A to se čini sedam puta.“

„Zašto baš sedam svećenika i sedam puta?“, upitao je Andrej.

„To je povezano s duhovnom silom, silom sedam Arkandela koji su posrednici između Boga i ljudi. Jednostavno rečeno, sedam Bodisatvi... Što se tiče upotrebe ulja za pomazanje na takav način, to je zapravo vrlo stari način liječenja bolesnih. On se temelji na znanju kojeg sam vam spomenuo - čovjekovoj sposobnosti utjecaja na okolinu kroz tekućinu. Zato možete pronaći slične običaje u raznim religijama i ritualnim obredima naroda diljem svijeta.“

„Da“, uzdahnuo je Nikolaj Andrejevič. „Ljudi polako gube suštinu, ostavljajući samo njen vanjski oblik.“

„Nažalost“, izgovorio je Sensei. „Nekada su ljudi znali što rade. Danas samo oponašaju vanjski oblik tog znanja. Uzmimo jedan od sedam sakramenata kršćanstva - krštenje, koje označava zajedništvo čovjeka s tom religijom. Danas je to svečana, posebna ceremonija, pri čemu je glavna radnja trostruko uranjanje osobe u posvećenu vodu, kazivanje molitvi, pomazanje uljem. Međutim, čak ni oni koji upravljaju tim obredom ne znaju kakva velika sila stoji iza cijele ove radnje izvana. Čak i vjernici zapravo podcjenjuju i nisu u potpunosti svjesni istinskog učinka ove vode.“ I nakon kraće šutnje doda: „Uzged, obredno pranje novorođenčeta u kršćanstvu se nije pojavilo odmah, već mnogo kasnije, zajedno s razvojem i unapređivanjem kršćanskih ceremonija.“

Podrijetlo krštenja vraća naglasak na pretkršćanske kultove. Takvi vodeni obredi provodili su se u mnogim religijama drevnog svijeta, koje su se pak temeljile na narodnim vjerovanjima predaka o 'pročišćavajućoj' snazi vode. Ali smisao krštenja koje je ljudima dano u početku, nalazi se dublje izvan granica vodenog elementa kojeg ljudi vide izvana.“

„Zanimljivo! Kakva je njegoova svrha, pitam se.“, brzo upita Nikolaj Andrejevič, zaintrigiran temom razgovora koliko i mi.

„Svrha izvorne prakse krštenja je uranjanje čovjeka u dubinu vlastite svijesti, sve do duše. Riječ 'krštenje' na grčkom

zvuči kao 'vaptisis', što znači 'uranjanje'. Sjećate li se, spomenuo sam vam jutros praksu uranjanje jogija zvano 'Pranayama'? Današnjim očima se ove dvije prakse možda čine potpuno različite, između kojih ljudi vide jaz zbog svojih ambicija. Ali činjenica je da su krštenje i Pranayama, kao i niz drugih praksi i obreda koji se odnose na vodu, samo daleki odjek istinskog znanja i praksi koje je usvojila ogromna masa ljudi. Izvorno znanje temeljilo se na praksi koja je čovjeku mijenjala stanje svijesti i dovela ga do određene frekvencije koja mu je omogućavala duhovni rast i dolazak Bogu kao zrelo biće. Drugim riječima, zahvaljujući tim praksama on bi spoznao pravu stvarnost. Znao bi što radi i kuda ide.

Praksa 'uranjanja' davno je dana ljudima, a bila je namijenjena onima koji su već dosegli određeni stupanj duhovnog razvoja. Zahvaljujući ovoj praksi čovjek bi ušao u izmijenjeno stanje svijesti i stekao sposobnost uranjanja u svoje najtajnije dubine, gdje se mogao sjediniti s Bogom. Naravno, nije bilo mjesta za bilo kakvu Životinjsku prirodu, jer se radilo o suštini Duše. I ova je praksa zaista odavala tajne znanja, onog znanja koje se ne može prenijeti riječima, jer je primljeno od Božje čestice - sveznajuće Duše.“

„Da, s vremenom smo izgubili mnogo toga dragocjenog“, Nikolaj Andrejevič je tužno primijetio. „Često uopće ne razumijemo što radimo i zašto to radimo. Sve pripisujemo tradicijama, tješeći se da je to nešto što postoji od davnina, odajemo počast našim precima, navodno.“

Sensei se ironično nasmiješio i rekao:

„Pa, kad razmislim, bolje i to nego ništa i potpun zaborav. Jer prije ili kasnije naći će se oni koji će ići do korijena.“

„Nisam ranije obraćao pozornost na takve detalje“, rekao je Nikolaj Andrejevič. „Ali sada kad si govorio o krštenju, prisjetio sam se razgovora s jednim svojim dugogodišnjim bivšim pacijentom. On je vjernik, takoreći poklonik koji uzima svaku riječ Crkve doslovno. Uglavnom, tijekom jednog od naših razgovora dotakao se ideologije obreda krštenja. I sam sam kršten, iako u djetinjstvu. Ali to je bilo prvi put da čujem takvo što. Prema toj ideologiji, samo onaj tko je primio krštenje, i nitko drugi, očišćen je od izvornog grijeha,

povezanog sa samim činom ljudskog rođenja. Čovjek tek nakon krštenja postaje član Crkve i uživa njene dobrobiti, što znači vječni život. Prije krštenja čovjek navodno nosi đavolji pečat, odnosno nije odvojen od sotonskoga. I nakon obavljanja takvoga sakramenta sotona biva protjeran iz srca i ostaje izvan čovjeka zauvijek. I zahvaljujući krštenju čovjek se može osloboditi svih grijeha i suzdržati se od ponovnog pada u njih u budućnosti. Može li doista biti tako?“

„Ne, naravno da ne. Bez sumnje, krštenje ima snagu. Ali za običnog čovjeka to je samo poticaj njegovu duhovnom buđenju. Međutim, to ga ne spašava od Životinjske prirode, koja je u kršćanstvu nazvana 'sotonom'. Čovjek se nalazi u tijelu Životinje. Um čovjeka - je Životinjski um. I ne postoji način da se on izbaci van ili da ga se riješi u potpunosti. Pretpostavimo da je to ekvivalentno rasuđivanju čovjeka koji vozi automobil i pokušava uvjeriti sebe da se ne vozi u njemu, već da naprosto leti.

Čak su i Bodisatve, kad se rode u ljudskom tijelu, podložni testovima Životinjske prirode i svim ljudskim iskušenjima. Na primjer, uzmimo Isusa, Božjeg Sina rođenog u ljudskom tijelu. Ni On nije toga pošteđen. Četrdeset dana se morao boriti sa 'sotonom', to jest, jednostavno rečeno, dogodio mu se osobni Armagedon. Podvrgnuo je Životinjski um svojoj Duhovnoj prirodi, 'stavio na lanac' svoju Životinjsku prirodu. Čak i unatoč tome, ona je 'lajala' je i 'cvilila' cijelog života, obznanjivala se. Jer iako je Isus bio Velika Duša, ipak je bio u ljudskom tijelu. A tu nema bježanja. Takav je Zakon. Takva je ljudska priroda.“

Kostja je na to izgovorio smiješeći se:

„Sjećam se da sam kršten u srednjoj školi. Svećenik bi nas nešto pitao, a odgovorili bismo svi uglas. Tada bi nam rekao da se okrenemo prema zapadu i pljunemo sotonu svom snagom. Toga se dobro sjećam jer bih sakupio svu slinu i baš se potrudio...“

Smijali smo se, a Sensei je objasnio:

„To je bio jedan od rituala krštenja - odvracanje zlih duhova i odricanje od sotone.“

„Pa, to razumijem“, nasmiješi se Kostja, poveden razmišljanjem Nikolaja Andrejeviča. „Ali čemu pljuvanje?“

„Tim pljuvanjem, kako se vjeruje, kršćanin pokazuje da se ne boji sotone i njegovih spletki, jer Bog pruža tom čovjeku potrebnu zaštitu“, objasnio je Sensei. „Ukratko, čovjek pokazuje svoj potpuni prijezir prema sotoni.“

„Jaka kultura - čist srednji vijek.“ nasmijao se Kostja.

„Kultura s tim nema nikakve veze. Ljudi se ne mijenjaju. Kakvi su bili, takvi su i ostali.“

„A zašto smo se okretali prema zapadu?“

„Stvar je u tome što je Pravoslavna crkva uvijek zapad povezivala sa silama koje se protive Bogu. Kad se čovjek za vrijeme tog obreda okrene na zapad, kako crkveni ljudi vjeruju, krštenik se odriče sotone izravno, izjavljujući mu takoreći u 'facu'. Nakon toga čovjek se okreće na istok prema oltaru. Za ovu se stranu svijeta smatra da povezuje čovjeka i Boga.“

„Pa, uzimajući u obzir da se Šambala nalazi negdje tamo, možda su u pravu“, primijetio je Volođa i nakon stanke rekao basom: „A što se tiče zapada, možda isto tako.“

„Sjećam se da je svećenik molio na crkvenoslavenskom jeziku“, Kostja je pročeprkao po sjećanju. „Iako, polovica onoga što bi rekao zvučalo bi nejasno. Zatim bi nas pošćropio vodom, namazao nas nećim. A! Također bi odrezao pramenove s naše kose pa bismo ih zamotali u voštane kolaćice i namočili ih u vodu. Čemu uopće takve komplikacije?“

„Shvatit ćeš kad odrasteš“, doda Viktor.

Sensei se nasmiješio s nijansom tuge i izgovorio:

„Vidite, čak je i takav obred za jedne šou, a za druge životno preispitivanje.“

Kostja je nakon tih rijeći zašutio, a Nikolaj Andrejević iskoristio priliku da se obrati Senseju s pričom o svom pacijentu.

„Dakle, tijekom tog razgovora spomenuo je da će samo krštena osoba otići na nebo, dok nekrštena nikad neće tamo stići. Da ostali sakramenti ne utječu na nekrštene. Za takvu se osobu, navodno, ne smije moliti niti mu se održati komemoracija tijekom života, kao ni poslije smrti. Ne smije mu se održati rekvijem. A nakon krštenja, navodno, sve se to može učiniti. Izgleda da nekrštena osoba za Crkvu uopće ne postoji!“

Sensei je pozorno slušao Nikolaja Andrejeviča i tiho odgovorio:

„Kako bih rekao... Za crkvu ove konkretne religije možda i ne postoje. Ali za Boga - svi ljudi su Njegova djeca! Osmog dana od rođenja, kad se duša naseli u ljudskom tijelu, postaje Njegovo 'dijete', čovjek s malim 'č'. Ali ovisi o samom čovjeku - njegovoj volji i njegovu izboru - hoće li postati Čovjek s velikim početnim slovom i Bogu doći kao zrelo stvorenje.“

„Duša se u ljudsko tijelo naseli osmog dana?“, upita Ruslan.

„Da.“

„A prije toga... Što je dijete prije toga?“

„Samo živi organizam, poput bilo koje druge male životinje“, odgovori Sensei. „I ovdje se susrećemo s pitanjem o izgubljenom znanju i kako su samo puke tradicije ostale od davnina. Usput, odjeci spoznaje da duša dolazi osmog dana od rođenja u Rusiji su se zadržali do danas. Djetetu je ime često bilo davano u zavisnosti od sveca koji se slavi osmog dana djetetovog života. I, usput, ranije se nije slavio rođendan, nego imendan - dan sjećanja na sveca u čast koga je čovjek imenovana, da čovjek ne bi veličao svoj ponos nego se sjetila zašto ljudi dolaze na ovaj svijet i čije ime nosi... Općenito, tradicija davanja imena djetetu seže u starozavjetna vremena...“

„Izgleda da u današnje vrijeme slavimo rođenje svoje Životinjske prirode?!“, Ženja je došao do otkrića. „Sad shvaćam zašto ljudi toliko žderu i loču na svoje rođendane, kao prasci. I žele poklone, velike i skupe! Tu se razotkriva naša svinjska suština!“

Svi su se nasmijali.

„Ne, trebamo prekinuti s tim glupostima“, momak je nastavio. „To je to, Stas, sljedeći rođendan doći ću ti tjedan dana kasnije, bez ikakvih darova, samo s jednom svijećom. Jer pokloni samo štete tvojoj duši dok hraniš svoju Životinju sve više i više, iz godine u godinu budeći apetit velike svinje...“

Stas se nije ustručavao odgovoriti konstruktivnijim prijedlogom vezanim za Ženjin rođendan. Njegov prijatelj odmah mu je uzvratilo šalom. A njihova otkačenost nasmijala je cijelu ekipu. Kasnije, kad su se svi smirili, Nikolaj Andrejevič nastavio je svoja razmišljanja naglas.

„Zapravo, postoje puke formalnosti, a znanja nigdje na vidiku. To je to, naš takozvani 'napredak'... Sad razumijem, na primjer s psihološkog stajališta, da krštenje - ako se krsti odrasla osoba - pomaže u stjecanju samopouzdanja u određenom smislu se potvrđuje, štiti se barem od vlastitog straha. Okreće se dobru, obvezuje se živjeti u skladu s univerzalnim moralnim kriterijima. To je sve razumljivo. Ali zašto tako strogo razdvajaju one koji su kršteni i one koji nisu? Što ako se osoba rodi u obitelji koja pripada različitoj religiji? Oni zapravo guraju čovjeka u unutarnji sukob tim ograničenjima i kategoričkim okvirima.“

„Pa šta si mislio? Vjerski vođe su također ljudi... Kao što izreka kaže, čovjek ne može doći do neba u jednoj religiji, a da u ostalima ne odeš u pakao.“

„Mda...“, razvukao je Nikolaj Andrejevič. „Svatko želi jesti, kako kažu.“

„Točno“, rekao je Voloda bas glasom. „Svi žele dovesti tuđu ovcu u svoje stado.“

Svi su se nasmijali. A Sensei izgovori:

„Dakle, šalu na stranu. Unatoč svim religijskim bezvezarijama, obredi posvećenja vodom su prilično važni za običnog čovjeka, jer ga potiču na prvi korak prema Bogu. Svi ti obredi svojim izgledom, zbrkanošću i nerazumljivošću dovode čovjeka u svojevrstni trans. Usput, čovjek koji vodi ceremoniju i sudionici zapravo podjednako ulaze u to stanje. A ako misli svih koji su tamo stvarno budu koncentrirane na molitve Bogu - a ne na

promišljanje materijalnih problema - stvorit će se duhovna snaga koju će svaki sudionik primiti u obliku unutarnjeg naleta svog agatodemonu. To je sjajno za obične ljude! Barem će im skrenuti pažnju na činjenicu da materijalno biće nije jedino postojeće i da u stvari nisu rođeni da bi postali doživotni robovi vlastitog Ega.

Drugim riječima, kroz obred čovjek pronalazi nadu, što mu daje poticaj prema vjeri. Dok glavni sakrament proizlazi iz njegove vlastite vjere. Vidite li razliku? Ako je snaga vjere i volje dovoljna za duhovnog čovjeka da promijeni svoje stanje svijesti i da radi na duhovnim praksama, običnom čovjeku nedostaje elementarna vjera u vlastitu snagu. Njemu treba spektakularna, masovna uključenost da ga udalji od materijalnog bića i uvjeri ga na samo pet minuta da postoje više vrijednosti.“

„Zašto na pet minuta?“, upita Ruslan.

„Jer nakon svih tih dojmova i pozitivnih upliva dolazi kući, a tamo su razne vrste svakodnevnih problema. Tako se njegova svijest vraća u svoj uobičajeni tok. Kad bi samo bio dovoljno pametan da se promijeni nabolje uz pomoć vlastite volje. Ali nažalost, on prebacuje sve svoje unutarnje probleme na vanjske.“

„Znači li to da čisto znanje ne ostavlja dojam na ljude?!“, Nikolaj Andrejevič izvukao je neočekivan zaključak.

„Upravo tako, koliko god paradoksalno možda zvučalo“, složio se Sensei. „Čisto znanje ne impresionira ljude. Previše im ga je teško razumjeti zbog njegove jednostavnosti. Nema vizualnih prikaza, jarkih dojmova, emocionalno-stresnih iskustava. A čemu ljudi teže prije svega? Kruhu i igrama, jer to najviše odgovara ljudskoj procjeni slasti života.“

Ljudi sami zakompliciraju svoj život. I to je istina, ne samo za obične ljude koji žive sa svojim ovozemaljskim brigama. Postoje pojedinci koji pokušaju ići duhovnim putem, naprave prve korake u pronalaženju početnih znanja. Ali umjesto da ozbiljno rade na sebi i prakticiraju to znanje u težnji da nauče suštinu i krenu dalje, provode godine promatrajući vanjsku formu i pridajući važnost tome što joj se podvrgavaju“.

„Kako to misliš?“, Jura nije razumio.

„Pa, to ti je kao npr. čovjek koji jede čokoladu; umjesto da je jednostavno pojede, ode u Ameriku na pet godina naučiti kako je prvo odmotati. Zatim odlazi u Japan i opet više godina proučava odmotavanje folije. Zatim otputuje na sjever kod Čukčija naučiti kako pravilno zagristi čokoladu. Nakon toga provodi pet godina u Engleskoj i Francuskoj, učeći kako pravilno procijeniti okus čokolade u ustima. Na kraju dođe kući, uzme čokoladu i pojede je u dvije minute. A onda shvati da to nije baš ono što je očekivao i za što se pripremao s takvom pompoznošću. Može li biti tako - pojesti čokoladu u dvije minute i to je sve? Je li moguće da je proveo godine svog života samo da bi došao do tako jednostavne stvari? Takva je reakcija prirodna, jer je zaista samo gubio vrijeme. Ali ne mora se ići daleko da bi se steklo znanje. Samo pogledajte u sebe i shvatite tko ste i što želite u ovom životu.“

Sensei je ušutio i vratio ispalu žar štapom u vatru. Ponovno je nastala kratka stanka.

„Također sam te htio pitati“, odjednom se prisjetio Nikolaj Andrejevič, „o Duhu Svetomu. Koliko sam razumio iz priče svog pacijenta, sve u ceremoniji krštenja temelji se na Duhu Svetom koji silazi u čovjekovu dušu. Na primjer, prilikom posvećenja vode svećenik traži da voda u krstionici bude posvećena silom, djelovanjem i nadahnućem Duha Svetoga. Njega se također priziva za pomazanja kao i za krštenja. Pri pomazanju dijelova tijela svećenik također izgovara: 'Pečat dara Duha Svetoga!' Svaki dio tijela simbolizira nešto. Lice za posvećenje misli, noge da bi kršteni čovjek hodao Kristovim putem, ruke - da bi činio milosrdna djela. Je li to puka tradicija ili postoji neki smisao?“

„Dijelom si sam odgovorio na svoje pitanje. Posrijedi je, simbolika, naravno, ali sakrament Svetog Duha također. One koji se obraćaju s vjerom čeka zasluga. Uopće, čovjek može doći do spoznaje Boga samo preko Duha Svetoga, jer je On prvi pomagač i posrednik između Boga i čovjeka. On je brojčan u svojoj manifestaciji, ali njegova je Bit jedna. Ne postoji religija, sakrament, buđenje Ljubavi i vjera u Boga u čovjeku koja se može dogoditi bez nadahnuća Duha Svetoga. Jer za ljude On je Božja sila, Njegovo uho i Njegov glas“, Sensei je napravio stanku, a zatim se vratio na priču o Agapitu.

Usput, udaljili smo se od priče o Agapitovim učenicima. Damian je liječio ljude molitvom, pomazivao bolesnike posvećenim uljem. Ipak, na primjer drugi Agapitov učenik Alipij, koristio je boju umjesto ulja. Bio je slikar ikona. Već u mladosti pomogao je Grcima oslikati Katedralu uzašašća pečerskog samostana. Tada je ikone počeo slikati solo. Agapit ga je naučio kako liječiti kožne bolesti, na primjer čireve i gnojne rane uz pomoć molitve i boja.“

„Kako se mogu izliječiti bojama?“, pitao se Kostja.

„Dakle, kako? Boje imaju tekuću osnovu, znate. To su ulja koja se miješaju s pigmentima. Plus, boje same imaju dodatna terapijska svojstva koja prirodno povećavaju opći učinak na zdravlje. U ono vrijeme su se koristila prirodna bojila, a ne suvremena kemijska. Neke boje imaju dobra antibakterijska svojstva kao što su indikan, indigo boja dobivena od biljke indigofere. Pored nje u to doba korištene su također crvena i žuta boja. Zahvaljujući svojim organskim sastojcima imale su antiseptički, protuupalni, zacjeljujući učinak.“

„Hoćeš reći da je Alipij bio i slikar i liječnik?“, Nikolaj Andrejevič donio je zaključak.

„Upravo tako. Želio je ljudima pružiti najbolje.“, potvrdio je Sensei. „Usput, Agapit je Alipiju odao mnoge tajne o njegovoj prvoj 'profesiji'. Pričao je Alipiju o kombinacijama paleta boja, njihovu utjecaju na stanje ljudskog uma, o sustavu prikaza prostornog i vremenskog odnosa...“

„Ne shvaćam.“ Nikolaj Andrejevič bio je u čudu. „U jedanaestom stoljeću Agapit je pričao Alipiju o suptilnosti psihologije percepcije boja i sustava prikazivanja prostornih i vremenskih odnosa?“

„Pretpostavljam da bi se i Alipij iznenadio da je znao kako će ta jednostavna istina postati znanost tek za tisuću godina“, Sensei se nacerio. „Međutim, sva takva percepcija boja nije bitna. Glavno na što je Agapit usmjerio pažnju bilo je kako proizvesti nevidljivi efekt iz slike. Agapit je tvrdio da ikona ne bi trebala idealizirati sliku, da se ne bi stvorio idol za slijepo štovanje. Ikona bi trebala biti duhovna. Nije važno kako je ikona napravljena i od kojeg materijala, bilo da je riječ o komadu drveta ili o zidu, nego duhovno

stanje slikara - to je važno. Jer kad se čovjek koji se nalazi u posebnom stanju svijesti oslobodi od Životinjske prirode i očituje Duhovnu do krajnjih granica, u ikonu ulazi posebna snaga. Može uvesti promatrača u posebno stanje svijesti, pobuditi osjećaj stvarne božanske prisutnosti i proizvesti duhovni nalet u njegovoj duši. Govoreći suvremenim jezikom, učiniti 'napajanje'. Osim toga, što su čistije slikareve misli i težnje Bogu, tim je jači učinak za, zahvaljujući njegovu pozitivnom naboju, duhovni preobražaj čovjeka, da ne govorimo o normalizaciji njegova fizičkog zdravlja. Fizičko zdravlje prvenstveno ovisi o duhovnom. Usput, takav nalet sile proizveden od slikareve Vjere, trajat će tisućama godina.“

„Tisućama godina? Kako to?“, pitala se Tatjana.

„Zato što za istinsku duhovnu silu ne postoje prostor i vrijeme.“

„Odnosi li se to samo na ikone?“, znatiželjno je pitao Kostja.

„To se odnosi na svako umjetničko djelo. Jer nije stvar u drvenoj plohi prekrivenoj bojama, kao što je Agapit rekao, niti u platnu, knjizi ili skulpturi, nego sama unutarinja sila ubačena u umjetničko djelo.“

„Da, nevjerojatan učinak“, rekao je Nikolaj Andrejevič. „Jednom sam imao sreću posjetiti Ermitaž u Lenjingradu. Tamo se nalazi bogata zbirka kulturnog nasljeđa drevnoga Bliskog istoka, egipatske, azijske, grčke kulture i mnogih drugih čudesnih stvari. A tamo su i artefakti ruske kulture od 8. do 19. stoljeća. Baš divne slike!“

Sensei je kimnuo složivši se.

„Ako ste primijetio, tamo ljudi mogu satima stajati u blizini nekih slika, diviti im se, iako sama slika možda nije ništa posebno. A pred ostalim slikama unatoč možda puno bolje prikazanim detaljima, ljudi ne ostaju predugo. To je zato što slike također imaju memoriju i slikar koji stvara sliku u nju unosi svoje emocije, osjećaje i misli. I čovjek ih, gledajući takvu sliku, osjeća intuitivno.“

„A što je s fotografijom? Ima li ona isti učinak?“, upita zainteresirani Stas.

„Nesumnjivo. Dapače, fotografija održava trajnu povezanost s objektom, to jest čovjekom. Po njoj je lako znati je li objekt živ, gdje se trenutno nalazi, kao i njegovo emocionalno stanje. Također se kroz fotografiju može utjecati na njegovu psihoemocionalnu sferu, njegovo fizičko zdravlje i tako dalje. Čak i ako se mnogostruko umnoži, ova fotografija zadržava vezu s objektom, praktički bez smanjenja. Što se tiče slika, njihov je učinak drugačiji. Čak i ako se slika fotografira, informacija stavljena u nju sačuvana je u izvornom obliku. Gotovo ju je nemoguće izmijeniti ili utjecati na nju, jer su te informacije u njoj trajno.“

„Koliko sam shvatio, ljudi mogu, takoreći, slike ispuniti svojom vlastitom vjerom“, primijetio je Nikolaj Andrejevič.

„Potpuno si u pravu. Unutarnja vjera puno znači. Na primjer, vratimo se na naš razgovor o Agapitu. On je stvarno radio čuda u iscjeljivanju. To je u velikoj mjeri bilo povezano s unutarnjom vjerom i pozitivnim težnjama ljudi koji su mu dolazili. Ljude koji su vjerovali liječio bi brzo, ma koliko teške njihove bolesti bile. Ali oni koji su došli ozlojeđeni, bez vjere u svojim dušama – srećom, bilo ih je vrlo malo - Agapit ih jednostavno nije pristao liječiti iako su njihove bolesti bile lako izlječive. Vjera nije prazna riječ. Čak i sam Isus, kad je došao u svoju domovinu '...nije učinio mnogo čuda zbog njihove nevjere'.“

„Je li to bila sugestija?“, upita Nikolaj Andrejevič zamišljeno. I slegnuvši ramenima, dodao je: „Ali sama sugestija nije dovoljna za liječenje teške bolesti. To je činjenica.“

„Sugestija nema nikakve veze s tim“, odgovorio je Sensei. „Razlog zašto Agapit i Isus nisu pristajali na taj način liječiti ljude nije to što nisu mogli. Cijela poanta leži u fenomenu vjere. Ako je čovjek otvoren za svjetlost, on prima svjetlost. Ako je čovjek zatvoren, tj. u njemu nema vjere, to je ekvivalent njegovu silasku u podrum uz čvrsto zatvaranje vrata i čekanje u potpunom mraku da ga netko izliječi dnevnom svjetlošću. Takva su očekivanja, naravno, uzaludna. Ljudski mozak djeluje slično računalu, a vjera je određeni program. Ako se instalira na računalo, može se aktivno koristiti i može se postići odgovarajući rezultat. Ako čovjeku nedostaje vjere, to je ekvivalentno nepostojanju odgovarajućeg

programa na računalo. Naravno, ne možeš raditi na odgovarajući način dok se na tvoje računalo ne instalira potreban program.

U čemu je fenomen uspješnog liječenja Agapita? Vidite, on nije znao liječiti samo biljem ili rukama, što se danas naziva kiropraktikom, ili uz pomoć riječi. Često bi davao nešto jestivo od svoga obroka ili malo vode svom pacijentu za konzumaciju. Ali sva ta hrana zasigurno je bila začarana njegovim molitvama. Pacijent bi se kasnije osjećao puno bolje i zapravo bi se brzo oporavio. Zašto je bilo tako? Zato što je Agapit istinskom vjerom liječio svoje pacijente. I to je zaista velika, stvarna sila. Prava vjera nikako nije fanatizam koji prelazi u apsurdnu krajnost. To nije 'busanje u prsa' u sporovima i demagogijama. Prava vjera je mjerilo čistoće tvoje osobne duhovne sile. A Agapit je imao veliku duhovnu silu. Kad blagoslovi hranu ili vodu za pacijenta, to je izgledalo kao da na nju baca čaroliju, a u stvarnosti Agapit je umetao određeni program u tekućinu pomoću svoje osobne duhovne sile. Naknadno je ta tekućina ugrađena u pacijentov organizam, gdje je djelovala. Drugim riječima, instaliran je novi program koji se može pokrenuti uz pomoć pacijentove vjere.

Usput, Agapit je uvijek pružao molitvu za blagoslov hrane ispred sebe, a druge je učio da čine isto. Općenito je jeo samo biljnu hranu. Čak i gorka vlat trave, kad bi Agapit na nju bacio čaroliju, pretvorila bi se u slatki lijek za pacijenta.“

„Pa, možda ako se gleda u figurativnom smislu“, rekao je Kostja s malim tonom skepticizma, „onda da, moglo bi se progutati bilo što kao lijek i brzo se oporaviti, čak i ako je gorko i bez okusa.“

„Zašto u figurativnom smislu?“, Sensei je upitao s iskrenom zbunjenošću. „Mislio sam doslovno.“

Kostja je nepovjerljivo pogledao Senseja, a zatim se zamislio, pokušavajući shvatiti što je Sensei upravo rekao. Tijekom tog mozganja 'velikog Cezara', kako je volio govoriti o sebi, bacio je pogled na suhe grančice koje smo sakupili tijekom dana za logorsku vatru. Ležale su na tlu tik uz njega. Između ostalih travki, tamo bijaše i mladica pelina. Vidjevši ih, tip je nekako oživio, naizgled razmišljajući o 'pravilu suprotnosti' koje je upravo iskusio.

„Kako to misliš, u doslovnom smislu?“ Kostja je proturječio sa sumnjom. „A što ako je to, na primjer, pelin?“, pokazao je na mladicu, „gorak je kao ništa na svijetu! Uvijek je bio smrdljivi korov. Kako on može pružiti slatku gozbu?“

Sensei baci pogled na Kostju, veselo zakoluta očima i kaže:

„Daj ga ovamo.“

Kostja je s gađenjem uzeo mladicu, držeći je samo dvama prstima, dodao je Senseju i pažljivo otresao ruku nakon toga. Ženja, koji je žvakao kreker, nije se propustio narugati Kostjinim opreznim gestama:

„Hej, družo, sad se postavlja pitanje tko je zapravo smrdljivi korov.“

Svi su se nasmijali. Sensei je pažljivo uzeo biljku i otresao prašinu. Zatim ju je stavio na dlan i nježno milovao kao da je živa.

„Kako je možeš nazivati korovom? To je ljekovita biljka. Znae, sadrži eterična ulja i alkalioide. To je prilično vrijedna kolekcija tvari za lijek. A što se tiče okusa...“

Sensei se tajanstveno nasmiješio. Zatim je počeo ponovno milovati mladicu i šaptati joj nešto vrlo tiho. Svi smo ušutjeli i dogodio se trenutak apsolutne tišine. Čak je i Ženja prestao žvakati svoj kreker kojeg je pohlepno hrskao. Iako sam sjedila blizu Senseja i pokušavala razabrati što izgovara, nisam mogla čuti ni riječ njegova šaputanja. Tada je Sensei zašutio, pogledao Kostju i pružio mu mladicu.

„Evo, probaj.“

Isprva je Kostja instinktivno ispružio ruku, ali zatim, očito misleći da se radi o šali, vratio je i izjavio uz smijeh:

„Jesam ja luđak da jedem pelin?“

Nikolaj Andrejevič ustao je sa zanimanjem i krenuo oko sjedeće ekipe prema Senseju. Dok je prolazio pored Kostje, Nikolaj Andrejevič ga je potapšao po ramenu i primijetio, uz smijeh ostatka grupe:

„Svi su ljudi, Kostja. Nitko nije zdrav. Postoje samo nedovoljno pregledani...“, liječnik posegne za mladicom: „Mogu li?“

„Dapače“, odgovori Sensei osmjehujući se.

Nikolaj Andrejevič je uzeo mladicu iz Sensejevih ruku i prvo je pomirisao. Zatim je pažljivo odgrizao mali komad s vrha i okusio ga. Čekali smo njegovu reakciju s neskrivenom znatizeljnom, ali lice našeg psihoterapeuta zadržalo je svoj bezizražajan izgled.

„Ne shvaćam“, jedva je izgovorio i ponovno okusio, odgrizavši veći komad biljke.

Njegovo tajnovito „ne shvaćam“ nas je još više zaintrigiralo pa su najnestrpljiviji od nas, uključujući mene, skočili na noge i skupili se oko Nikolaja Andrejeviča.

„Dobro“, na brzinu dokrajčivši još jedan kreker, Ženja pruži ruku prema mladici. „Ajmo probat... Čovječe! Slatko je kao melasa.“

Nakon takve „reklame“ počeli smo užurbano grickati i kušati male komadiće mladice. Ja sam također dobila komad biljke. Okus je bio zaista neobičan, više nalik oporo-slatkom. Kostja je još uvijek oklijevao okusiti Sensejevu „deliciju“. Ponos mu nije dopuštao, iako su mu oči odavale da je htio.

Gledajući naše komešanje izjavio je sa svojim uobičajenim sarkazmom:

„Ljudi, vi ste pelinski manijaci ili tako nešto. Da vam naberem nekih gljiva?“

„Gljive ne rastu u blizini“, odgovorio je Andrej na komičan način nudeći mu zadnju „porciju“.

„Evo, probaj. Stvarno je slatko.“

Kostja je najprije demonstrativno okrenuo nos. Ali kad je Andrej izjavio:

„Dobro, kako želiš“, kaneći pojesti posljednji komad stabljike, Kostja se brzo predomislio. „Hej, hej, žderonjo, daj mi to odmah!“

Kostja je oduzeo Andreju ostatak biljke uz smijeh. Onda se nagnuo nad njim i počeo ga temeljito istraživati. Zatim ga je njušio, a na kraju odlučio kušati.

„Kako je?“, veselo upita Sensei gledajući zbunjenog Kostju.

Kostja se blesavo nasmiješio i učinio bespomoćnu gestu:

„Što da kažem...? Kao što je Goethe govorio u mojoj interpretaciji: „Ono što ne razumijem, ne posjedujem.“

„Ali stvarno, Sensei, kako si uspio?“, upita Viktor sa zanimanjem.

„Jednostavno. Imaj vjere i uspjeh ćeš. Ništa teško. Vjera i čistoća misli - to je glavni uzrok. Što se tiče utjecaja na biljnu tekuću strukturu, to je takoreći, tehnička stvar.“

„Zašto baš tekuću?“, Nikolaj Andrejevič zapeo je za riječ. „To sam čuo već nekoliko puta ove večeri.“

„Zato što svaki vodeni medij ima osebujne stanice u svojoj molekularnoj strukturi, svojevrsna mini računala. Usprkos njihovim mikro dimenzijama, u stanju su pohraniti globalnu memoriju. I sadrže gotovo sve podatke o materiji. Ako se na strukturu tekućine utječe mehaničkim, kemijskim, elektromagnetskim sredstvima ili...“, Sensei je zastao tražeći odgovarajuće riječi „ili jednostavno rečeno, energijom misli, moguće je preoblikovati molekulu vode u potrebnu kombinaciju. Jer voda pamti sve tvari s kojima je ikada bila u kontaktu, bilo izravno ili kroz energijska stanja., npr. čak i jednostavna kao što su elektromagnetske oscilacije. Uzmite u obzir da je voda najrasprostranjenija supstanca u prirodi koja kontaktira na ovaj ili onaj način sa svakom drugom supstancom ovoga materijalnog svijeta, čuvajući primljene informacije u svojim molekulama, a tu je i međudjelovanje vodenih molekula - onda možete zamisliti koliki memorijski kapacitet ima voda.“

„Misliš, pelin se može učiniti ne samo slatkim nego i pretvoriti u nešto što bih ja želio?“, zaključio je Ruslan.

„Naravno da može, ako znaš molekularnu strukturu i energijski sastav tog 'nečeg'“, nasmiješio se Sensei.

„Čak i u bubu?!“, začudio se Ruslan.

„Zašto ne? Na Zemlji nema živog organizma koje se može kretati bez vode. Na našem planetu voda je osnovni dio svakog živog bića, njezin omjer varira od 45% do 98%, uključujući i ljudsko tijelo gdje voda iznosi 80% njegove mase. Voda je široko rasprostranjena sastavnica prirode. Njeni elementi prisutni su čak i u vatri kao molekule vodika i kisika, uslijed kojih dolazi do gorenja. Čak i kamenje sadrži vodu.“

„Kamenje?“, Slava se iznenadio.

„Da, kamenje. Pod visokim pritiskom svaki kamen ispušta vodu, iako u malim količinama. Osim toga, koliko god vam možda paradoksalno zvučalo danas, čak i u središtu Zemlje, unutarinja jezgra je ogromne gustoće i mase, a sadrži i vodu.“

Zapravo, Zemlja je živi organizam koji se također sastoji uglavnom od vode. Ne mislim samo na površinu na kojoj je 70% oceana, a 30% različite su modifikacije tvari koje uključuju vodu, nego mislim i na unutarnju tekućinu. A mi ljudi, slični smo.“

„Ima li Zemlja i um?“, Kostja nije mogao dokučiti.

„Bez sumnje. I čovjek je povezan s njim, jer je taj um smješten u memoriji tekuće strukture. Ovaj um skuplja informacije o svemu, tako i o svakom od nas. Kao što sam već spomenuo, budući da se naša tijela sastoje većinom od vode. Svi podaci o nama, uključujući naše misli, emocije, zdravlje i DNK matricu, pohranjeni su u ovoj memoriji.“

„Koliko dugo ostaju pohranjeni?“

„Prilično dugo.“

„Dakle, ispada da je moguće saznati o bilo kojem čovjeku koji je ikad živio na ovom planetu. O Napoleonu, Džingis-kanu...“ maštao je Kostja.

„Uh, našao si o kome saznati“, zadirkivao ga je Andrej. „Definitivno postoje zanimljivije ličnosti.“

„Bubnuo sam“, Kostja se brže-bolje opravdao i pogledao Senseja.

„To je puno ozbiljnije nego što mislite“, odgovorio je Sensei. „Samo nekoliko ljudi od cijelog čovječanstva to može.“

„Postoji li viši um od onog Zemljinog?“, Kostja se nije mogao smiriti.

„Naravno. Postoje veće informacijske strukture, sve do globalne. Ali sve ih kontrolira Jedan. Onaj kojeg nazivamo Bogom.“

„Pitam se, tko su tih nekoliko ljudi koji znaju čitati informacije iz vode?“, lukavo je upitao Ženja.

„Pa, na primjer, istinski sveci. Kako su oni radili 'čuda'? Čistoćom svoje vjere. Čini se nevjerojatno za druge ljude, ali uistinu su ih mogli činiti. Čistoća misli i vjera - to je ono najvažnije. U stvari, nema ničega natprirodnog u 'čudima' kao takvim. To je stvar temeljnog znanja, uključujući znanost o vodi, o kojoj trenutna ljudska civilizacija, srećom, zna manje od jedan posto.“

„Zašto srećom?“, pitao je Kostja.

„Kad bi ljudi imali takvo znanje, pretvorili bi čak i lubenicu u nuklearnu bombu. Ne možete zamisliti snagu koju voda ima. Čovjek sa znanjem o tome bio bi u stanju uništiti cijeli planet kapljicom vode.“

„Kako misliš 'uništiti'?“, Ženja nije razumio. „Zatvaranje sklopke gumba nuklearne bombe kapljicom vode ili nešto slično?“

„Zašto, nuklearna energija zapravo nije ništa u usporedbi s istinskom snagom ljudske misli.“

Ženja je uzeo svoju šalicu s ostatkom čaja u njoj, pogledao Senseja i ambiciozno izjavio svojim blještavim holivudskim osmijehom:

„Sve mogu shvatiti, ali jednom kapljicom..?!“

Gledao je Senseja s iščekivanjem, provocirajući ga na prezentaciju. Na što mu Sensei odgovori:

„U redu, Nevjerni Tomo. Idi i donesi mi šalicu mora.“

Ženja se u početku zabrinuo, ali ubrzo je pitao sa šaljivim prizvukom:

„Šalicu mora? Misliš na morsku vodu?“

„Baš nju“, osmjehnuo se Sensei.

Ženja je lijeno pogledao prema moru.

„Zimi mi snijeg ne smeta... Ima ga dosta okolo... Ali ovo zahtijeva prevelik podvig - ustati, hodati, ući u vodu i nepotrebno smočiti noge.“, Pogleda u svoju šalicu i predloži: „Možemo li s čajem?“

„Ma daj, hajde“, Sensei ga požuri sa smiješkom. „Takve su ti šetnje dobre za mozak.“

Ženja je nevoljko ustao, stenjući poput starca i krenuo prema moru.

Nikolaj Andrejevič pratio ga je očima i rekao:

„Hrabro, Ženja! Tako je lijepo vrijeme, nema ništa loše u šetnjici.“

Večer je doista bila divna. More bijaše mirno, a nebo obasuto zvijezdama. Mjesec je blistao. Tišina i spokoj, pravi raj.

Ženja je zgrabio malo vode i odgegao se nazad nastojeći je ne proliti. Ali, očito osjećajući naše fiksirane poglede, razveselio se. I došavši do Senseja, Ženja mu je ponudio šalicu naklonivši se poput konobara.

„Evo vaše narudžbe, gospodine. To je poklon od firme 'Neptun'. Svaka stota šalica sa svim bakterijama, bacilima, mikrobima i izlučevinama obližnjeg grada, potpuno je besplatna!“

„Velika vam hvala“, odgovorio je Sensei jednako veselim tonom.

Dok se ekipa smijala razvijajući temu, Sensei je šalicu stavio preda se, prekrpio je rukama i koncentrirao se. Nitko zapravo nije

obraćao pažnju na njega, jer se Ženja potpuno uživio u ulogu šaljivog konobara i počeo nam pričati smiješne anegdote, pa su se svi smijali. I ja sam se smijala, ali odjednom sam se osjetila loše. U početku sam osjetila čudnu neugodu u tijelu. Zatim se taj osjećaj krenuo širiti valovito. Uopće nisam shvaćala što se događalo. Osjećala sam se bolesno, uz vrtoglavicu. Osjećala sam slabost po cijelom tijelu, boljele su me kosti. Prvo što mi je palo na pamet je da sam imala probleme s probavom zbog sunčanoga i vrućeg vremena. Ali simptomi su bili prilično čudni i to me zbunjivalo. Kao da nisam samo pokvarila probavu, nego i previše vremena provela na klackalici. Štoviše, neprirodan strah dolazio je iz dubine moje svijesti. Odmah me obuzela panika koja me navodila na trčanje koliko me noge nose, iako nije postojao jasan razlog za takav strah, barem vidljivi.

Tada je Sensei vratio šalicu Ženji, koji je još uvijek iveseljavao društvo svojim šalama.

„Evo, prolij to natrag u more.“

Ženja pogleda u šalicu, očito očekujući da će vidjeti nešto neobično, i upita:

„Je li to to?! Dakle, kao i obično! Najzanimljivija stvar prošla je pored moje jedine ravne vijuge.“

Ruslan, koji je sjedio u blizini, istegnuo je vrat pokušavajući vidjeti što je u šalici.

Ženja je odmah reagirao:

„Zašto zuriš pogledom svojim, dijete? Tu ne rastu vodene biljke, a bakterije ne plutaju naopačke.“ Navukao je Ruslanovu šiltericu preko očiju i pojačao opći smijeh ekipe: „Dakle, možeš ugasiti svjetlo, nema ništa od filma.“

Naš obilan smijeh pratio je cijeli Ženin put prema moru i njegov uspješan povratak s praznom šalicom. Što se mene tiče, iskreno govoreći, nije mi bilo do smijeha. Strah unutar mene je rastao. Utroba mi se okretala. Već sam se zadnjim snagama držala bojeći se pomaknuti. Čak mi se činilo da ću se sljedećeg trenutka onesvijestiti. Ali odjednom je s mora puhnuo svježiji povjetarac, a

meni je laknulo barem malo. I tako, pridigla sam se i okrenula prema povjetarcu, naivno pretpostavljajući da ću se uskoro oporaviti. Ali ništa od toga.

Vjetar je pojačao. More postade bučno. U sjaju staze obasjane mjesecom, užasnua me pogled na morske valove tjerane jakim vjetrom, koji su počeli bivati veći i jači. Ekpa je utihnula i počela gledati okolo.

Udar vjetra gadno nam je zavijorio šatore. U trenu su lagane plastične vrećice poletjele u zrak i zavrtjele se po obali u svoj divlji ples. Vjetar je jačao svakom sekundom. Šatori nisu samo vijorili. Činilo se da ih netko pokušava iščupati iz tla sa svim njihovim željeznim klinovima u jednom udaru. Novi nalet orkanskoj vjetra razbuktao je vatru. Salvete koje su ležale u blizini vatra je zahvatila u sekundi. Gorući komadi odlepršali su prema automobilima. U međuvremenu se velika vatra poput bijesne zvijeri bacila na suhu trsku, proždirući joj stabljike.

Užasnuti, skočili smo na noge. Stariji momci zajedno s Nikolajem Andrejevičem, pohitali su ugasiti zapaljene salvete. Volođa, Stas i Andrej krenuli su gasiti „dvostruku vatru“. Tatjana i ja smo u strahu počele skupljati nečiju odjeću, posteljinu i ručnike; uopće, što god nam palo pod ruku u blizini vatre, i počele gore-dolje trčati sa stvarima ne znajući što da radimo. Prvi put sam doživjela pravi životinjski strah pred pobješnjelom stihijom.

Vjetar je postao toliko jak da se čulo samo njegovo zavijanje koje je ledilo krv u žilama, te buka mora. Događalo se nešto neshvatljivo. Voda se ubrzano valjala, sada uz veliku buku obrušavala se na kopno, droбивši njegove sve veće i veće dijelove. Na hladnoj mjeseci se činilo da more ključa. Bilo je spremno svojim olujnim čeljustima progutati bilo koga tko mu stoji na putu. Divovski vodeni „jezici“, uz strašno siktanje, približavali su se mjestu naše maloprijašnje „sjedeljke“.

Nikolaj Andrejevič, dokazujući svoj nadimak našega „Zdravog razuma“, otrčao je do automobila, pokušao upaliti motor i povikao u bijegu:

„Ostavite sve! Bit će poplava! Kasnije nećemo moći pobjeći.“

Svi su počeli jurcati okolo. Što se mene tiče, bila sam apsolutno „zabezeknuta“. Noge su mi skoro otkazale. A onda, u toj svoj strci ugledala sam Senseja. Pogrešno sam pretpostavljala da gasi vatru ili da je negdje u blizini automobila. Ali čini se da je spokojno sjedio na svom mjestu, čak ni ne promijenivši pozu, gledajući našu jurnjavu kao akcijski film u kinu. Malo je reći da sam bila šokirana.

U međuvremenu je Ženja dotrčao do Senseja i povikao, pokušavajući nadglasati uragan i naraslo more:

„Sensei! Odnijet će nam šatore! Što da radimo? Vrijeme je za bježaniju! Voda dolazi...“

Sensei je odgovorio na moje i, sudeći po Ženjinom licu, ne samo na moje veliko iznenađenje:

„Donesi mi šalicu mora!“

„Šta da radim?!“, Ženja nije razumio, isprva misleći da je pogrešno čuo Senseja.

„Rekao sam da mi doneseš šalicu mora!“, opet je povikao Sensei.

Ženja nije mogao vjerovati svojim ušima i bio je zburjen. Zurio je u Senseja.

„Šalicu mora??? Odnijet će me zajedno s tom šalicom... Zajedno s tobom! Gle koliki su valovi!“

Valovi su doista bili vrlo visoki i svaki novi val se približavao mjestu gdje je Sensei sjedio. Udarali su u obalu i bučno prskali okolo. Nošene vjetrom, velike hladne kapi snažno su nas tukle po licima, poput tuče. Ali, Sensei se, skroz mokar, uopće nije okrenuo pogledati doista zastrašujuće crne valove. Samo se nasmiješio kao odgovor na Ženjinu bujicu riječi, poput majstora zadovoljnog svojim radom. Što se tiče momka, shvativši besmislenost svojih pokušaja, kao i beskorisnost prijetnji i svađe, samo je uskliknuo:

„O, Mamma mia!“

Očito se odupirući se svojoj vrištećoj logici, počeo je tražiti šalicu u onom potpunom kaosu. Ostali su hitali okolo u panici, neki su pokušavali spasiti šatore, neki su trčali sa stvarima, neki su petljali oko auta trpajući nešto u prtljažnik. Ženja je počeo ispitivati je li netko vidio šalicu. Činilo se da dečki nisu mogli razumjeti što ih je pitao. Kad je Ženja pitao Stasa o šalici, umjesto da odgovori, potonji ga je dobro protresao vičući mu gotovo izravno u uho:

„Ženja! Jesi poludio?! Kakva šalica?! Odnijet će nas voda!“, i ne puštajući Ženju da ode, okrenuo se Nikolaju Andrejeviću. „Doktore, trebam li ga onesvijestiti i staviti u prtljažnik? Izgleda da je poludio!“

„Prestanite s glupostima!“, „Zdrav razum“ zagrmio je odgovor. „Sve će poplaviti! Požuri i uđi u auto dok se još može proći.“

A Ženja, istrgnuvši se iz ruku svog upornog prijatelja, viknu:

„Možda ti...! Ja sam u redu! Sensei je taj koji je prolupao!“

Riječ „Sensei“ bila je poput bacanja hladne vode na Stasa. Umjesto da otrči do automobila, kako je Nikolaj Andrejevič rekao, Stas kao da se ukopao na mjestu, začuđeno se zagledavši u Senseja. U tom sam trenutku primijetila da ja držim tu nesretnu šalicu u rukama, zajedno s ostalim stvarima. Osjećala sam se kao da me stresla struja.

„Imam šalicu, evo je!“, Viknula sam iz sveg glasa, bacila ostalo „smeće“ u stranu i otrčala prema Ženjki.

Tip je zgrabio šalicu kao da sam mu predala štafetu i pojurio prema moru koje je već bilo blizu Senseja. Moru se očito nije svidjela ideja da mu se uzme voda. Pljusnulo je jedan val, pa drugi, oborivši nepozvanog gosta s nogu. Nakon pada, Ženja se ipak brzo uspravio i spretno izvukao malo vode iz bježećeg vala, iako s nešto pijeska i drugog taloga iz oluje. Ali čim je Ženja uspio obaviti svoj zadatak i umaći sljedećem valu, na moj užas, daleko na mjesecini vidjela sam ogroman val kako nam se neumoljivo približava. Htjela sam kriknuti da i drugi čuju, ali u trenu mi se grlo sasušilo. Umjesto vriska bila sam u stanju proizvesti samo neke promukle nerazumljive zvukove i mlitavo gestikulirati rukom prema moru. Za trenutak je Ženja dotrčao do Senseja i pružio mu šalicu, dršćući na

sve strane poput lista jasike, ili od hladnoće ili od straha. Budući da sam bila u krajnjoj zbrci, pogledala sam opet prema velikom valu. Uporno se približavao svojom razornom snagom proždrljivog predatora koji je namjeravao progutati cijeli obalni plijen odjednom. Očito su i dečki zapazili njegovu zastrašujuću crninu, jer su počeli bjesomučno vikati nešto Senseju. Bilo je grozno pomišljati što se može dogoditi.

U međuvremenu, Sensei je smireno uzeo šalicu. Ne obraćajući pažnju na druge, prekrpio ju je rukama i koncentrirao se nekoliko sekundi. Te su sekunde za mene izgledale kao vječnost. Val se naprasito približavao, a Sensei je bio miran. Ostali su u blizini automobila neprestano nešto izvikivali. Odjednom sam osjetila da moja slabost počinje nestajati sumnjivom brzinom. Istodobno, Nikolaj Andrejevič, Viktor i Voloda, očito shvativši da ih se nije čulo, potrčali su do Senseja.

Ali onda je Sensei otvorio oči i dao šalicu Ženji na isti smireni način, rekavši:

„Ulij to u more.“

Kad je Ženja uzeo šalicu, nije trebao trčati prema moru, jer je ono već bilo blizu njegovih nogu. S ravnodušnošću je izlio vodu u val koji se povlačio, zureći zapanjeno u nadolazeći visoki val.

„Moramo pobjeći, Sensei“, Stas je dotrčao, također fiksiravši pogled na tamnu višetonsku masu vode.

Umjesto Senseja, čuli smo Ženjin izgubljeni glas:

„Već je kasno. Svakako će nas dohvatiti.“

Ostali, koji su upravo otrčali gore, čuvši Ženjine riječi zastali su, shvaćajući svu besmislenost svojih radnji. Tek tada se Sensei okrenuo prema moru. Međutim, za razliku od nas, on nije samo gledao - divio se zastrašujućoj stihiji.

U tom sam trenutku osjetila kako se u meni sve smiruje i dolazi do reda. Bolest i vrtoglavica prestali su. Moj organizam se vratio u normalu. Čak je i strah nestao. U mojoj svijesti pojavila se neobična bistrina. Osjećala sam se tako dobro i nadahnuto, kao da su to najbolje minute mog života, iako je stvarna slika govorila nešto

drugo. Čak i onaj visoki val, umjesto da u meni potakne užas i paniku, zapravo me počeo impresionirati svojim prikazom nepobjedive snage prirode.

Odjednom se vjetar smirio. Valovi su postajali sve manji i manji, kao da je divovsko glačalo pritisnulo crnu plahu mora uz stazu mjesečine ravnajući joj nabore. Veliki val zastao je samo nekoliko stotina metara od obale i kršeći sve zakone fizike, počeo se brzo smanjivati. Njegove su vode stigle do obale tek kao odjek laganog zapljuskivanja. Voda je nevoljko napuštala osvojenu obalu, vraćajući se u svoje uobičajene granice. Vjetar je zamro; i ponovno se pojavila mirnoća, već neobična našim ušima.

Preusmjerila sam pogled na Senseja. I sinulo mi je. Iznenada sam shvatila što je uzrokovalo tu neočekivanu oluju. Nikako nije riječ o prirodnoj anomaliji, kako je bio moj um teoretizirao u panici. Nego je nesumnjivo učinjena ljudskom mišlju! I premda mi se um i dalje opirao takvoj pretpostavci, nešto duboko u meni, što je znalo mnogo više o svijetu oko mene nego što je moj materijalni mozak mogao izraziti, upravo to dalo mi je mogućnost razumjeti pravi uzrok onoga što se događalo. Bila sam zapanjena stvarnom snagom volje Čovjeka, posjedovanjem znanja kojem su se čak i stihije podčinile! Kakve je sjajne sposobnosti Bog položio u svakoga od nas. Ali možemo li uopće cijeniti Njegov dar u cijelosti ako sami odabiremo život crva u tami vlastitog egocentrizma? Možemo li shvatiti Njegovu istinsku Ljubav prema nama ako ne primjećujemo nikoga osim sebe samih? Totalna vanjska predstava, totalna zabluda i cijeli život prođe u njoj. Crv je doista crv. Živio je, a sada ga više nema. Čak nema potreba za pobješnjelim stihijama, sam život će ga zgaziti svojom petom kao od šale.

Priroda se smirila. Ipak se nitko nije mrdnuo; očito su svi bili duboko zadivljeni iskustvom. Mjesec je svojom hladnom svjetlošću obasjavao kaos koji je stihija ostavila na obali.

U ovoj tišini koja se činila nestvarnom, odjednom smo čuli Sensejev glas:

„Bilo bi lijepo zapaliti vatru i malo se zagrijati...“

Te jednostavne svakodnevne riječi trgnule su nas iz šoka. Zapanjeno smo se okrenuli prema Senseju. U međuvremenu je

Sensei svukao svoju skroz mokru majicu i počeo je zavrtati, cijedeći morsku vodu iz nje.

„Kažem da bi bilo lijepo zapaliti vatru i malo se osušiti.“, ponovio je Sensei promatrajući naša zadivljena lica.

Ova nas je rečenica napokon osvijestila. Stariji momci tiho su izvadili svjetiljke iz rezervnih šatora i lutali plažom tražeći suha drva za ogrjev, jer je sva naša zaliha bila mokra ili spaljena. Ostali su se natiskali u Sensejevu blizinu kao da je to najsigurnije mjesto na obali.

„Možda ne bismo trebali paliti vatru?“, Nikolaj Andrejevič oprezno je iznio svoje mišljenje. „Možda bismo bili sigurniji u gradu? Vjerojatno je negdje u blizini olujna fronta, a vidjeli smo njen prvi udar. Moguće je da se ponovi.“

Sensei mu je dobronamjerno odgovorio:

„Opusti se, doktore. Skuhat ćemo čaj i malo se osušiti. Onda ćemo vidjeti.“

„Dobro, ti znaš bolje“, rekao je Nikolaj Andrejevič s nijansom nepovjerenja u glasu.

Uskoro je naša mokra odjeća visjela na žicama naših žurno popravljenih šatora. Obukli smo suhu odjeću i sjeli oko novog mjesta, dalje od mora, grijući se i čekajući da voda u čajniku proključa. Zanimljivo, unatoč okolnostima, raspoloženje mi je bilo jako dobro. Osjećala sam se kao da sam dobila novi zamah. Obuzelo me novo nadahnuće, zahvaljujući kojem mi je bilo tako dobro i smireno da mi je duša pjevala.

Čim je voda prokuhala, Tatjana i ja napravile smo aromatični čaj od matičnjaka. Naš je liječnik inzistirao da izvadimo bijeli med iz naše rezervne zalihe kao sredstvo za prevenciju prehlade. I napravili smo malu večeru s ovim osvježanjima ili, bolje reći, „noćni piknik“.

Kad su prve kapi blagotvornog čaja prožele naše organizme topline, Nikolaj Andrejevič opušteno je rekao:

„Kakav uragan! Kakva stihija! Evo! Ah, ljudska psihologija je tako čudesna u ekstremnim situacijama. Teorija je jedna stvar, ali praksa je nešto sasvim drugo, posebno vlastita.“

„O, da“, nasmiješi se Sensei. „Razmišljati – ne djelovati.“

„I kako se brzo mijenjaju vrijednosti“, nastavio je psihoterapeut uzbuđeno. „Samo dok vidiš tu najmanju šansu da spasiš sebe i druge, život je jedina vrijednost. Ali u posljednjim trenucima, čim prijetnja postane neizbježna... to je čudno, ali vrijednost života nestaje, kao i vrijednost ovog tijela! A unutra... to je zadivljujuće... osjetiš bistrinu i apsolutnu smirenost. Neka vrsta izvanrednog, nevjerojatnog osjećaja širenja svijesti...“

Sensei se veselo osmjehnuo i prekinuo govor Nikolaja Andrejeviča na najuzbudljivijem dijelu za mene. Ispalo je da nisam jedina doživjela takve senzacije, nespojive s ekstremnom situacijom.

„Pusti introspekciju, doktore. Neka ti se duša prožme ovim trenutkom, 'ovdje i sada'.“

Nikolaj Andrejevič uputio mu je duži pogled i kimnuo glavom sa smiješkom, kao da je razumio nešto neizrecivo.

Sjedili smo u tišini, produžujući gušt ispijanja vrućeg čaja. Još uvijek sam u sebi imala taj neobjašnjivi osjećaj radosti u tišini same sebe. Doista, zahvalnost za taj fantastični osjećaj „rajskog“ spokoja dolazi tek nakon što se provede neko vrijeme u samom „paklu“. Prekinuta rasprava je, kako se naše društvo vraćalo u svoje uobičajeno stanje svijesti, ponovno pokrenuta.

„Tetke mi! Kakva oluja, koji užas!“, Viktor se nije mogao smiriti.

U tom je trenutku Sensei, ispijajući čaj, rekao kao usput:

„Bila je to samo kap vode.“

Te riječi ljudima nisu odmah sjele. Prvi koji su „progledali“ bili su Nikolaj Andrejevič i Volođa, koji su zaprepašteno zurili u Senseja. Malo kasnije njihovo značenje je stiglo i do nas.

„Kako to misliš... kap?“, zbunjeno je upitao Viktor. „Jesam li dobro shvatio? Misliš na kap u Ženjinoj šalici?“

Sensei kimne zadovoljno. U međuvremenu se Ženja umalo ugušio čajem, zablenuo se u Senseja istovremeno pokušavajući shvatiti je li se šalio ili ne.

„To je provokacija, protestiram!“, naš se Nevjerni Toma za svaki slučaj šaljivo naljutio, pošto mu je dobra polovica naše ekipe upućivala dvosmislene poglede. „To je bila puka slučajnost. Uragan je bio čista slučajnost...“

„Slučajnost?“, začudio se nasmiješeni Sensei podižući obrve. „Mogu ponoviti.“

„Ne ne!“ Stas je predvidio Ženjin odgovor. „Nemoj se gnjaviti ustajanjem, Sensei. Ubit ću ga sam.“

Tim je riječima optužio Ženju za sve nedaće, u šali ga zgrabio za vrat i počeo tresti. Ženja je komično plakao i dohvativši bijelu salvetu koja je ležala u blizini, krenuo mahati njome kao zastavom, traživši primirje.

„Ok, ok! Predajem se! Vjerujem!..“

„Samo se usudi!“, „prijetio“ je Stas puštajući ga.

Društvo se nasmijalo dok je Ženja trljao vrat i bojažljivo upitao Senseja:

„Je li se to stvarno dogodilo zbog šalice morske vode?“

„Moje strpljenje je isteklo“, Stas je odlučno ustao, ali prije nego što je stigao baciti se na svog prijatelja, ovaj je nestao. Ženja je skočio u stranu i počeo užurbano objašnjavati, režući zrak smirujućim gestama.

„Ne, nisam tako mislio! Htio sam reći: 'čovječe, kakva sila!'“

„Onda tako kaži“, promrmlja Stas vraćajući se na svoje mjesto uz naš smijeh.

Kad su prestale brojne šale, Sensei je razjasnio:

„Čovjekova misao i to može. I razaranje i stvaranje su unutar njene moći. Ljudi jednostavno nemaju stvarno znanje o toj sili. A to im se znanje neće dati dok se ne promijene nabolje. Inače će ljudi ostati ovisni, kao i svaka druga životinja, o čudljivosti stihija. Znaite, i Zemlja je živo biće. I neće podnijeti prezasićenost ljudskom Životinjskom prirodom kao dominantnom. Manifestacija masovne ljudske negativnosti za planet je poput otvorene rane na tijelu. Stoga, oko nje se skupljaju dodatne sile poput leukocita u krvi, koji su u stanju apsorbarati bakterije i druga strana tijela. A onda se jednostavno događa postupak čišćenja i to je sve... Čovječanstvo u cjelini, kao i svaki pojedinac, nesvjesno čini promjene u pamćenju vode svojim vlastitim mislima. I onda, oprostite, dobijemo ono što smo zaslužili.“

„To znači da se voda može programirati na određeni način“, rezimirao je Nikolaj Andrejevič. „A s tim je programom moguće ne samo uništavati, već i stvarati.“

„Upravo tako. Ono što ste vidjeli je zapravo mala sitnica. Zamislite sada kakvu je moć imao Agapit ako je sam Sveti Duh prebivao u njemu. Gabriel, Rigden, Džibril, nazovite to Stvorenje kako hoćete, ima mnogo imena. Zamislite koju snagu je imala njegova stvaralačka misao, ako se čak i nakon njegove smrti u blizini njegove relikvije ljudi nastavljaju iscjeljivati, fizički i duhovno, posebno u danima takozvane 'pozadinske' superaktivnosti“, Sensei me pogledao sa smiješkom koristeći moj ne baš stručan rječnik.

Tijekom života Agapita su posjećivali mnogi ljudi, bez obzira na njihovu vjersku pripadnost. Pored kršćana, bilo je budista, muslimana i ljudi drugih religija. Dolazili su k njemu ne samo zato što je bio iscjelitelj, nego i zato što je bio mudrac, čovjek koji zna pravi put do Boga. Mnogi vjerski vođe nisu gajili naročite simpatije prema njemu zbog takvih hodočašća, a i zbog toga što nije ljude pozivao na promjenu religije kao što su to oni činili da bi proširili svoju moć. Povezao je istinite Isusove riječi s ljudima, da je Bog jedan i da postoji mnogo načina do Njega. Nisam odviše iznenađen činjenicom da su svi zapisi o hodočašću prema Agapitu temeljito uklonjeni iz anala. Bilo je to zato što je Agapit ljudima pričao

istinsko Isusovo Učenje, koje je do tada pretvoreno u religiju. Pričao je o slobodi izbora, o vječnosti duše.

Iako je Agapit liječio ljude spašavajući ih od raznih tjelesnih i duhovnih oboljenja, također ih je podučavao: **'Ne valja uznemiravati Boga ni zbog čega drugog osim radi spasenja vlastite duše. Ne pitajte za svoje tijelo niti za zdravlje; ne trebate se brinuti za svoj trbuh - sve je to prazno propadanje, nezasitno u željama. Jer nema dostojnije molbe od molbe za spasenje vlastite duše'**. Puno ljudi zapravo je povjerovalo u Boga zahvaljujući Agapitu, jer on je uvijek bio primjer istinskog služenja Bogu u duhovnoj čistoći. Toliko je bio moćan u svom unutarnjem duhu da mu ništa nije bilo nemoguće učiniti. Agapit je to dokazivao riječima i djelima uvijek iznova.

Duhovni ljudi su žudjeli za njim, dok su ga se oni gladni zlata bojali. Agapit je ljude učio misli održavati čistima, jer svaka loša misao izaziva sumnju. A u sumnji ne može postojati čista vjera. Sumnja može sve upropastiti. Agapit je često govorio: **'Vjerujte i bit će vam uzvrćeno prema vašoj vjeri. To je jednostavno, ali teško za shvatiti. Čitava poteškoća je u jednostavnosti'**.

Dat ću vam primjer Agapitove duhovne sile iz njegova života. Jednom je ratnik kneza Izjaslava, Ratimir, doveden u Agapitovu samostansku ćeliju. Bio je gadno ranjen, pri čemu su mu obje noge bile slomljene. Svi su smatrali da neće dugo ostati na ovom svijetu. Međutim, u roku od sat vremena ratnik je izašao iz ćelije u pratnji Agapita. Ovaj je događaj tada zapanjio mnoge ljude.“

„Rekao si da je ratnik imao prijelome!?,“ Rekao je Viktor u čudu. „Kako je Agapit uspio tako brzo sastaviti kosti, ako je ratnik mogao sam hodati?“

„Oh, to je vrlo jednostavno. Agapit mu je dao da popije uvarak.“

„Uvarak?!“, Nikolaj Andrejevič začudio se čak više nego Viktor. „Shvatio bih da je u pitanju anestezija... Ali on je sastavio kosti, zar ne?“, upita liječnik sumnjičavo. „Sensei, oprost, molim te, ali bez obzira koliko je bilje dobro, kosti ne mogu tako brzo zacijeliti.“

*Crtež Anastasije Novih "Agapit".
Rađen tehnikom pointilizma*

„Zašto misliš da bilje ima nešto s tim? Bilje je bilje, a kosti su kosti. Usput doktore, one se sastoje i od vode“, naglasio je Sensei uz osmijeh.

„Kako mogu tako brzo zarasti?“, Nikolaj Andrejevič upita nepovjerljivo.

Sensei se iz nekog razloga nacerio i rekao:

„Uz pomoć takve iscjeliteljske sile kakvu je imao Agapit, njegova znanja o pravim svojstvima vode, svaka kost može zarasti mnogo brže nego što misliš.“

„Stvarno? Kako to?“, pitao se Viktor.

U tom trenutku je Slava koji se, izgleda, odlučio smjestiti u ugodniji položaj uz zvuk krckanja slomio trsku spaljenih rubova. Nije ni opazio. Ali Sensei, primijetivši to, zatraži:

„Daj mi tu slomljenu trsku.“

Slava isprva nije razumio što se od njega traži, pa je počeo okretati glavu gledajući oko sebe. Napokon, njegove oči pronađoše slomljenu trsku. Brzo ju je pokupio i dao Senseju.

„Na primjer, uzmimo običnu trsku. Uz pomoć te iste vode i snage vjere moguće je učiniti ne samo da zaraste, nego i da postane mnogo čvršća od bilo kojeg čelika...“

Očito je Sensei bio dobro raspoložen i spreman za razgovor, kao i za demonstraciju neobičnih eksperimenata. Vjerojatno nikad nismo proveli toliko čudesnih trenutaka sa Sensejem kao tog dana.

Sensei je pružio šalicu Ženji i rekao smiješeći se:

„Hoćeš li biti tako ljubazan da usipaš malo morske vode u šalicu?“, Svi su se uzvrpoljili razmjenjujući poglede, a Ženja je čak poskočio kao od vatre.

„O, ne, Sensei, nema šanse. Imam nesretnu ruku“, rekao je sakrivši ruke iza leđa i žurno dodao s nervoznim smiješkom: „Mislim, obje ruke! I štoviše, od djetinjstva imam invalidnost svih dijelova tijela.“

„Opusti se, to je šala“, Sensei ga smiri smijući se. „Mineralna voda će biti dovoljna.“

Uzdahnuli smo od olakšanja. Ženja je također glumio olakšanje, iako je netremice motrio Sensejeve ruke. Sensei si natoči malo mineralne vode u šalicu i pokrije ju dlanovima. Ovi pokreti uzrokovali su nevoljnu napetost kod svih, kao i strah od pomicanja ili izricanja ikakvih prigovora. Nakon onog „pročišćavajućeg“ uragana - u prvom redu za naše umove - sve sumnje u Sensejeve sposobnosti odlepršale su s vjetrom. Dakle, društvo je promatralo njegove postupke zadržavajući dah.

U međuvremenu se Sensei usredotočio na uobičajenih nekoliko sekundi. Tada je u potpunosti slomio štap na dvije polovice. Umočio je jedan slomljeni kraj u vodu i učinio isto s drugom polovicom. Potom ih je spojio u jedan štap. Na naše čuđenje, štap je postao potpuno čvrst. Na kraju je Sensei uzeo šaku vode i navlažio cijeli štap. Zadovoljan rezultatom, ponudio nam ga je da testiramo izdržljivost.

Začudo, unatoč svoj lakoći trske, ispostavilo se da je čvrsta kao čelik. U početku su se momci pomno trudili slomiti je na pola. Ali nikako je nisu uspijevali ni saviti. To ih je samo još više uznemirilo. Davali su sve od sebe da pokidaju trsku. Ali svi napori su bili uzaludni. Što sve nisu pokušali učiniti s trskom! Pokušavali su je slomiti rukama. Skakali su na nju. Udarali su je o obližnji panj. Usput, zvuk je bio sličan onom superizdržljive plastike ili nekog posebnog metala. Na kraju su Stas i Volođa uzeli trsku za krajeve kao vodoravnu šipku, a Ženja herkulske građe visio je na njoj i trzao se svom snagom, pokušavajući je slomiti svojom težinom. Ali i to je bilo uzalud. Nakon što su utrošili poprilično vremena na trsku, gotovo svi su izgubili nadu da će je slomiti, smirili su se i sjeli, čudeći se još jednoj zapanjujućoj činjenici koja je dovela u pitanje njihovu nesretnu logiku. Samo je Ženja, kao Nevjerni Toma, tvrdoglavo ustrajavao u svom eksperimentu. Sjedio je kraj vatre i kuburio s trskom.

„Kvragu!“, uzviknuo je živčano Ženja, zureći u nepokolebljivi štap.

Ali čim je to izgovorio, trska se raspala na dvije polovice, sama od sebe. Svi su sjedili mirno. Ženja se prenerazio, zureći malo u stabljiku, malo u Senseja. A Sensei se samo nasmiješio. Tada se Ženja ohrabrio, uzeo jednu od polovica i pokidao je na dva dijela.

„Ups!“, reče grešničkim tonom savivši vrat.

„Eto vidite“, reče Sensei s blagom ironijom. „Pravi primjer kako jedna žlica katrana može pokvariti bačvu meda. Zato je Agapit učio čistoći misli. Jer jedna loša misao može sve pokvariti.“

Nakon tih riječi, izgovorenih s neskrivenim osmijehom, Sensei je nastavio pripovijedati priču o ruskom Bodisatvi.

„Agapit je općenito činio mnoga čuda. I usput, imao je izvrstan smisao za humor. Nekada je zadirkivao one kojima su očito dominirali poroci. Jednom je plemenitaški kijevski trgovac iscrpljen bolešću doveden Agapitu. Trgovac je počeo obećavati Agapitu svoje najveće dragocjenosti, samo da ga riješi bolesti. A za to vrijeme je tresao dvjema kesama sa zlatnim novčićima, kao da sugerira da ničega neće žaliti. Zlatni novčići bili su predmeti velikog luksuza u to vrijeme. S jedne su strane imali sliku princa Vladimira Svjatoslaviča, a pradavni znak dinastije Rjurik, oblikovan poput trozuba s natpisom: 'Vladimir, a ovo je njegovo zlato' s druge strane. Ti zlatnici bili su ponos trgovca, oznaka njegovih bliskih veza s onima koji su stajali na 'upravljačkim polugama' stare ruske države. Nije se svatko mogao pohvaliti takvim dragocjenostima. Ali sve gubi smisao kad bolest nadvlada. Trgovac je bio spreman odreći se tog novca u zamjenu za zdravlje.

Agapit je izliječio trgovca. Potonji je javno obećao da će se odužiti Agapitu, ali pohlepa ga je obuzela. Trgovac je tako odlučio prevariti Sveca. Nitko nije vidio što je bilo u tim kesama, pa je trgovac u njih stavio jeftine srebrne kovanice umjesto obećanog novca i dodao samo jedan zlatni novčić, zbog savjesti. Bilo mu je drago da može i ozdraviti i sačuvati tolike dragocjenosti uz pomoć smicalice. Ponovno je došao do Agapita sa svojom pratnjom. Agapit se samo smiješio gledavši ga kako ponosno pruža kese s novcem i rekao: 'Nisam ni od koga uzeo naknadu, niti ću je uzeti od tebe. Ali drži se svoje riječi. Izađi i podaj svo ovo zlato prosjacima'. Trgovac se još više obradovao i otišao, pratnja također, izvršiti zahtjev

Sveca. Ali kad je otvorio jednu kesu da izvadi novac, ispalo je da su svi novčići zlatni, osim jednog.

Trgovac se zabrinuo pomislivši da je zamijenio kese. Ali održao je obećanje dano ispred pratnje. Kada je, međutim, došao kući, bio je užasnut zbog toga što mu se svo zlato i nakit pretvorilo u jeftine srebrnjake. U toj hrpi čudnog novca uspio je pronaći samo jedan zlatnik.“

„Hm, čini se da su takvi lupeži postojali još tada“, duboko je izgovorio Voloda.

„Uvijek ih je bilo dosta“, rekao je Sensei s tužnim smiješkom. „Pohlepa je omiljeni porok ljudskih zvijeri. Ne samo među laicima, nego, nažalost i među redovnicima. Čak i za vrijeme Agapita mnogi članovi monaške zajednice, tamo gdje je živio, imali su više ljubavi za zlato nego za Boga i iskorištavali su svoj samostanski položaj kako bi izvukli novac od naivaca...“

Tijekom života Agapita mnogi su ga se plašili iako Agapit nikada nikoga nije osuđivao. Nakon njegove smrti prikriveni zlatoljupci su odahnuli, jer Onaj tko njihovoj savjesti nije dozvoljavao minutu odmora, nije bio više pored njih. Kasnije su, pišući o samostanskom životu, skrili mnoga Agapitova istinska djela. U nastojanju da podignu svoju samovažnost, njegova su čuda pripisali sebi. Tako su i prikrili Učenje Agapita, koji je iznosio istinite Isusove riječi: zato što je bilo u suprotnosti s njihovom žudnjom za novcem i moći. Što se tiče javnog ugleda samostana, stečenog zahvaljujući Agapitu i njegovim učenicima, oni su ga koristili za vlastito bogaćenje, izmišljajući još više novih načina za zaradu i ostvarivanje svojih političkih ciljeva.

Ali u tim nakazama, koje su lažno prisvajale tuđa dostignuća, nije bilo više svetosti nego u škrtom trgovcu na pijaci.“, Sensei uzdahne i doda: „Ljudi ostaju ljudi, kakvu god odjeću navukli na se... Među onima kojima je ljudski um pripisao svetost, Agapit je bio istinski svet, jer je sam Duh Sveti prebivao u njemu.“

Nastala je kratka tišina.

„Kad je Agapit umro?“, pitala je Tatjana.

„U listopadu 1095.“

„A Antonije?“, upita Viktor.

„1073. Uzgred, prije nego što je Antonije umro, dogodio se prilično zanimljiv razgovor između Antonija na samrti i Agapita. O tome je svjedočio mladi novak koji se brinuo o Antoniju. Mladić je taj događaj ostavio u svojim memoarima nakon što je otišao na Atos. Tako, kad je Agapit ušao, Antonije je ležao napola u deliriju i šaputao jednu te istu molitvu iznova i iznova. Samo neke od njegovih riječi dolazile su do ušiju novaka. Agapit pogleda Antonija, nasmiješi se i doda svoje riječi: '...i molim Te za spas duše svoje. Neka bude Tvoja sveta volja...' Na ove riječi Antonije otvori oči. Njegov se pogled susreo s Agapitovim, a lice mu se ozarilo. Počeo je ponavljati promuklo: 'Gabriel! Gabriel!' I ispruži ruke prema Agapitu. Suze su mu potekle niz staračke obraze. Agapit mu je prišao i uhvatio ga za ruke. U međuvremenu je Antonije ushićeno rekao: 'Bože, Agapit, to si Ti! Kako nisam uočio? Kako sam slijep bio u blještavilu Tvojih zraka!', počeo je užurbano mrmljati, kao da se bojavao da nema dovoljno vremena za izreći sve što je osjećao u duši. Govorio je o svojoj mladosti i starcu koji mu je dao molitvu i da Ga je čekao cijelog života, a ispalo je da je On u blizini. I sad, prije nego što su se imali vremena upoznati, moraju se rastati. Agapit mu odgovori: **'Bio si sa mnom čitav svoj život ovdje. Zar zaista misliš da ću te ostaviti tamo? Tebe, u neprekidnoj Ljubavi prema Bogu, sada lišiti rajskog voća stvorenog tvojom vlastitom vjerom i srcem? Tvoja se vjera nikad nije smanjivala tijekom zemaljskih trenutaka, tvoj um nikad nije popuštao pod iskušenjima raspadljivoga - uz dobrotu za kojom je tvoja savjest žudjela. Do sada si Ga molio ne za bilo što, nego za spas svoje duše, izgovarajući riječi molitve iz duše. Široko si otvorio dušu svoju prema Bogu i sada Bog pred tobom otvara svoja vrata. Dakle, uživaj u Božjoj milosti. Zaista ti kažem, u ovom si životu dosegao vječno blago - Kraljevstvo Božje, kamo ću te odvesti.'**

Agapit i Antonije su zatvorili oči. Dok je Agapit šaptao molitvu, Antonije izdahnu s blaženim osmijehom na licu. I njegova je duša otišla u rajski vrt, jer se i sam Arkandeo Gabrijel za njega molio u tom trenutku.

Sensei se zamislio, a zatim rekao slegnuvši ramenima:

„Iako ne razumijem zašto su podijelili cjelinu na dijelove... Ah, nema veze“, Sensei lagano mahne rukom, „Oni će živjeti s tim...“ Nakon toga, kao da se osvijestio, Sensei je nastavio priču: „Sad kada je Antonije umro, tijelo mu je ostalo u ćeliji na Agapitovo inzistiranje. I dok je Agapit bio živ, Antonijevo tijelo ležalo je kao da je živo, a čak se i neobična aroma širila iz njega.

Ipak, još nevjerojatnija priča dogodila se nakon Agapitove smrti. Kao što rekoh, mnogi su u to vrijeme zavidjeli Agapitu zbog njegove popularnosti među ljudima. A kada je Agapit predskazao dan svoje smrti...“

„Predskazao dan svoje smrti?“, ponovio je začuđeni Ruslan. „Je li to stvarno moguće?“

„Naravno da jest, pogotovo za Agapita... Agapit je bio Bodisatva. Smrt za njega nije bila problem kao za običnog čovjeka koji izmjenjuje inkarnacije. Kao Bodhi, Agapit je mogao napustiti svoje tijelo bilo kad. Međutim, prema pravilima boravka među ljudima, Bodisatva mora proživjeti svoj život u ljudskom tijelu do kraja, bez obzira na njegovu duljinu, manju ili veću. A njemu zasigurno nije bilo osobito teško izračunati vrijeme isteka Prane iz tijela...“

„A-haa...“, razvukao je Ruslan.

„Dakle, kad je Agapit predvidio datum svoje smrti, nisu samo njegovi učenici osluškivali njegove posljednje duhovne upute, jer su se i oni počeli pripremati za taj dan, nego i njegovi neprijatelji. Odlučili su iznijeti tijelo Sveca nakon njegove smrti iz samostana i zakopati ga na nekom opskurnom mjestu, tako da ga nitko ne može pronaći. Ipak, nisu odmah uspjeli ostvariti svoj plan, jer ugled Agapita nije uvenuo nakon njegove smrti, kako su očekivali. Naprotiv, mnogostruko je narastao. Započelo je masovno hodočašće prema njegovu tijelu. Prošla su četiri mjeseca, a Agapitovo tijelo je ležalo neraspadnuto, kao da je jučer umro. Rijeka ljudi nije se prestajala slijevati. Dakle, neprijatelji progutani od vlastite zavisti i ogromne mržnje prema Svecu, odlučili su ukrasti Agapitovo tijelo.

Pazljivo su se pripremili za taj događaj i osmislili plan s odanim sudionicima od kojih su dva bila redovnici. Odlučujućeg dana, 24. veljače po novom računanju, njihovi ljudi su cijeli dan

palili vatre, unatoč oštrom mrazu, i iskopali grob u odabranom kutku nedaleko od duboke jame. U noći 25. veljače napokon su uspjeli izvršiti ono što su planirali. Ali kad su izvršioeci te uistinu barbarske zapovijedi dovršili svoju mračnu rabotu i vratili se ujutro u samostan, naišli su na pravu zbrku. No, svu gungulu nije uzrokovao nestanak Agapitovog tijela, kako su pretpostavljali. Ispostavilo se da je jedan redovnik iz zajednice našao... Agapitovo tijelo, ali ne u ležećem, nego u sjedećem položaju u njegovoj ćeliji u neobičnoj pozi. Ispred tijela se nalazio list pergamenta na kojem je stajao neobičan zapis, točno ispisan svježom tintom i Agapitovim rukopisom.

Oni koji su ne tako davno zakopali Agapitovo tijelo bili su posebno prestravljeni. Njih trojica. Od toga dvojica redovnika koji su zapravo te noći ukrali Agapitovo tijelo po zapovijedi iz najviših redova. Bacili su ga u grob i zakopali, te zamaskirali mjesto. Evo što im se u tom trenutku točno dogodilo. Ugledavši sjedećeg Agapita, jedan od redovnika je poludio. Drugi je zauvijek izgubio san. Više nikad nije oka sklopio, marljivo se iskupljujući molitvama za svoj grijeh. Taj redovnik nakon toga postao je najvatreniji sljedbenik Agapita i najodaniji čuvar njegova tijela. Treći suučesnik, koji je bio laik, požurio je obavijestiti one koji su naručili realizaciju ovog podmuklog plana. Zajedno s naručiteljima vratio se na mjesto gdje je Agapitov leš skriven. Otvaranjem groba vidjeli su da je doista prazan. Na okolnom snijegu nije bilo čudnih tragova. Tijelo je jednostavno nestalo iz groba i neobjašnjivo se pojavilo u ćeliji. Nakon tog incidenta nitko se nije usudio pipnuti Agapitovo tijelo.“

„A što je napisano na tom pergamentu?“, pitao je znatizeljni Kostja.

Sensei se samo zagonetno nasmiješio i izbjegavši odgovor rekao:

„Usput, ovaj list pergamenta imao je izvanrednu snagu, a prije nego što je 'zaplijenjen' već dugo je u tajnosti korišten. Kada je pergament stavljen iza ikone, iz nje je počela curiti sveta mast, a ljudi bi se čudesno izliječili od nje. A kada...“

„Zašto u tajnosti?“, Ruslan je svojim pitanjem prekinuo Sensejevo pripovijedanje.

„Željeli su od ljudi sakriti ono što je Agapit napisao na pergament.“

„A tko je i zašto 'zaplijenio' taj list?“, Upita Stas.

„To je sasvim druga priča i ona nije povezana s ovom temom. Mogu samo reći da je ta privremena 'zapljena' od ljudskog okruženja bila povezana s prijetnjom potpunog gubitka pergamenta zbog ljudske zavisti i gluposti.“

„Ipak se čudim, što je tako posebno na njemu napisano?“, Kostja je tvrdoglavo nastavio ispitivati.

„Istina“, odgovorio je Sensei i nastavio govoriti o neobičnoj duhovnoj snazi Agapitovog pergamenta.

U tom mi je u trenutku došla „genijalna ideja“, kako bi rekao Kostja. Bilo bi sjajno naslikati portret Agapita (tim više što je prijatelj mog strica surađivao na obnavljanju stvarnog izgleda Sveca) i staviti list pergamenta iza portreta. Naravno, ako ga se uspije pronaći. Portret bi stekao izvanrednu silu. Zatim ga predati Lavri. Neka bude dostupan za svakog na svijetu! Koliko bi ljudi tada moglo ozdraviti, pronaći nadu i ojačati svoju vjeru! Tek nedavno sam prošla tu strašnu unutarnju zbrku. Kad ti život visi o niti, a ne možeš se ni spasiti ni shvatiti za što si živio na ovome svijetu. Razumijem one koji pate i traže istinske vrijednosti za svoje duhovno spasenje u ovom životu. Bolest tjera ljude na razmišljanje o vlastitoj smrti, a smrt - o Bogu. A težnja za Bogom spaja s neočekivanim ljudima i okolnostima, koji vam drastično mijenjaju život i otvaraju posve nepoznatu stranu stvarnosti.

Te misli su me toliko nadahnule da sam počela razmišljati kako bi bilo sjajno realizirati ih. Iako ne bi bilo problema s Agapitovim izgledom (stric bi mi pomogao), ali s listom Agapitovog pergamenta... Gdje ga tražiti ako je „zaplijenjen iz čovjekove okoline“? Odjednom je Sensei, koji je nastavio pripovijedati priču tijekom moga bujnog promišljanja, utihnuo i usmjerio pogled prema meni. A onda je izgovorio s ljubaznošću u glasu:

„...Ne postoji ništa nemoguće za dušu koja čezne.“

Nisam shvatila o čemu se radi. Ili je Sensei odgovarao na moje misli, sudeći po njegovu pogledu; ili je završio priču koju sam, nažalost, propustila zbog svoga mozganja. Bilo kako bilo, nisam se usudila javno ga upitati o njegovim riječima.

Tim više što se u tom trenutku Nikolaj Andrejevič zapitao: „Kažu da pečerske špilje imaju posebnu mikroklimu, tako da relikvije ostaju nepropadljive. Je li to osebujno obilježje lokacije?“

„Osebujno, dabome“, Sensei je naglasio sa zagonetnom intonacijom. „Ali trik je u tome što nisu sve mošti špilja u Lavri bile nepropadljive. Ima puno ostataka koji su se raspali kao obični leševi.“

„Što znači 'mošti'?“, Ruslan je iznenada postavio svoje prilično zakašnjelo pitanje.

„Oh, probudio si se!“, Ženja mu reče.

Smijali smo se, ali Sensei je odgovorio ozbiljno.

„Riječ 'mošti' potječe iz staroruskog jezika, gdje je označavala kosti. Ali tada su postojala dva koncepta: 'tijelo' i 'mošti'. Na primjer, ljudi su govorili o nekim Svecima da 'leže u moštima', a o drugima da 'leže u tijelu'. Ranije su se u staroj Rusiji 'nepropadljivim moštima' nazivale obične neraspadnute kosti. Također je bilo slučajeva prirodne mumifikacije. Crkva je tek u moderno doba kosti i mumificirana tijela svetaca počela nazivati 'moštima'.“

„A zašto?“, Ruslan nije mogao prestati ispitivati.

„Ah, zašto... Na primjer, treba li svećenik koji drži visoko mjesto u religijskoj strukturi biti proglašen svecem nakon smrti? A pretpostavimo da mu je tijelo jednostavno istrunulo, premda je pokopano u... na primjer, špiljama u Lavri koje imaju, kako si rekao, posebnu mikroklimu“, Sensei je privukao pažnju Nikolaja Andrejeviča. „Hoće li jednostavno povući svoje riječi ako je svetost već javno proglašena? Dakle, izmotavali su se kako su mogli i opravdavali neke trenutke iz povijesti da ne bi došlo do razdora među pastvom. Kao što se dogodilo, primjerice, s Teodozijem.“

„A tko je Teodozije?“, upita Ruslan još hrabrije.

„I što se dogodilo?“, i mi ostali smo se pridružili.

„Teodozije? Oh, to je najveća sprdačina u povijesti veličanja ruskih svetaca. Teodozija Pečerskog nazivaju ocem ruskog monaštva“, reče Sensei s osmijehom. „Predstavljen je kao ideal samostanskog života, a svi ruski redovnici smatraju se njegovom djecom. Ali za ovo lažno veličanje nisu krivi današnji pastiri, jer se oni oslanjaju na u mnogočemu nepouzdanu 'povijesne dokumente' preživjele do njihovih vremena. Ne mislim na činjenicu postojanja tih dokumenata, već na informacije koje oni sadrže. Korijeni takvih zamjena sežu puno dublje, upravo do vremena Agapita.

Slava Agapitovih djela, čuda te iscjeljenja raširila se prilično brzo u tim vremenima. Govorkanja su uvijek bila: 'kako je Agapit podučavao', 'kako je Agapit rekao', 'kako je Agapit činio'. Dakle, tko je među onim visokopozicioniranim propovjednicima 'stada' htio da običan redovnik bude cijenjen više nego njihove izrazito duhovne veličine? Zato su neki od viših crkvenjaka gajili zavist prema Agapitu još za njegova života. Međutim, plašili su se poduzeti bilo što protiv njega, kao što sam već spomenuo. Jer propali su im čak i pokušaji trovanja Sveca. Agapitu to ni na koji način nije naškodilo. Dakle, njegova snažna osobnost, visoka reputacija, neuobičajena snaga koju je posjedovao i slobodno razmišljanje zastrašili su vlastodršce. Nakon što nisu uspjeli uništiti Agapita ni fizički ni moralno, počeli su postupati drugačije. Odlučili su nametnuti svoga kandidata za javno štovanje i ako je moguće, obaviti njegovu službenu kanonizaciju. Ždrijeb je pao na već pokojnog igumana Teodozija koji, usput, nije bio prvi iguman samostana i bio je daleko od idealnog kandidata za kanonizaciju. Međutim, njegova je slika bila najpodesnija za zlatoljupce koje je Agapit ometao u zarađivanju novca od imena Božjeg.

Da bi ispunili taj projekt, hitno su stvoreni '*Zbirka ljetopisa Žitije*'. Dakle, već 1077. - 1088. pojavili su se tekstovi '*Žitija velečasnog Teodozija Pečerskog*', gdje je zapravo bilo vrlo malo istinitih informacija o stvarnom Teodozijevom životu i pregršt lažnih dodataka. Isto je bilo i sa zapisom Nikona 'Velikog', koji se pojavio 1077. - 1088., kad je Ilarije primljen u njegovo monaštvo i koji je lišen položaja mitropolita u katedrali Svete Sofije zbog svoje gramzivosti. On se također nije mogao pomiriti s Agapitovom

slavom. Naknadno je, 1093. te zapise dopunio iguman Ivan. A temeljili su se na zapisima na kojima su napisani 'Paterikon' i 'Povijest prošlih vremena' iz 1113. godine. Znači 18 godina nakon Agapitove smrti. Međutim, kasnije je sama 'Povijest' uređena, a i daljnje izmjene učinjene su na njoj.

Dakle, 1116. iguman Silvester iz manastira u Vidubici je takoreći temeljito 'prepravio' tekst 'Povijesti'. Usput, on je protumačio zapis o Andriji Prvozvanom. Prilikom prepravki materijala, gdje je zapisano kako je Andrija Prvozvani došao položiti sjeme u te zemlje - Kristov teret; Silvester je 'teret' protumačio kao križ, a 'sjeme' kao vjeru. A budući da su upravo Silvestrovi zapisi ostali potomcima, prema njima ispada da je Andrija Prvozvani podigao križ na brdu u kijevskim zemljama, blagoslivljajući ih i naviještajući da će Božja milost blistati nad njima.“

„A do tih potomaka je došlo kao u dječjoj igri pokvarenog telefona“, podrugljivo će Ženja. „umjesto 'sjeme', dobili 'pleme', a umjesto 'teret' - 'šekret'.“

„Jašta“, uzdahnuo je Sensei. „Dakle, odlučili su ekshumirati Teodozijevo tijelo 1091. godine i izložiti ga u Uspenski katedralu za štovanje. Ali kad su otvorili Teodozijevu čeliju u Dalekim pećinama, otkrili su da su mu mošti već istrunule. Datum svečanog prijenosa Teodozijevih mošti u Katedralu već je bio najavljen. Da bi prikriili incident, žurno su počeli otvarati druge grobove u špilji. I opet, tko je sudjelovao u ovom sjenovitom poduhvatu? Marko, kasnije zbog toga imenovan Grobokopač, jedan pomoćni redovnik i Nestor, kasnije imenovan Ljetopiscem, koji je u stvari bio imenovan za vođu 'vesele družine'. Srećom po njih, konačno su pronašli dobro očuvano mumificirano tijelo pustinjaka, nekadašnjega Agapitovog učenika. Već sutradan njegovi posmrtni ostaci ponosno su predstavljani kao Teodozijevi. Ti ljudi nisu znali čiji su to ostaci. A ostaci su doista bili neobični. Osoba koju su uzeli jednom je otišla u Nirvanu ili, govoreći kršćanskim jezikom, dosegla je Nebo. Jer još za života je bila u stanju pobijediti smrt i napustiti ciklus reinkarnacija. Ime redovnika bilo je Dobroslav ili, kako su ga Agapit i njegovi učenici prijateljski nazivali - Dobrinja.“

„Jesu li ti ostaci još uvijek u Katedrali?“

Sensei se nakesio.

„Ne, naravno da nisu. Na kraju je pravda pobijedila. Dobrinja je pošteđen od podsmijeha 1240. Za vrijeme Batu Khanove invazije njegove posmrtno ostatke pokupili su Mežani i odnijeli ga na dostojnije mjesto.“

„Mežani? Tko su oni?“, pitao je Kostja sa znatiželjom.

„To su ljudi koji imaju pristup Šambali i mogu komunicirati izravno s Bodisatvama iz Šambale.“

„A što je s 'pustinjacima'? Što su oni?“, Andrej se pitao.

„Pustinjak je bio redovnik koji se nastanio u maloj pećinskoj ćeliji svojom slobodnom voljom i sredio je na takav način da ćelija s podzemnim hodnikom komunicira samo kroz uski prozor. Taj je prozor služio kasnije u svrhu dodavanja neke skromne hrane. Pustinjak bi se često ograničio na malo vode i kruha, pa čak i ne svaki dan. Tamo bi živio i molio se do svoje smrti.“

„Moram pitati!“, pobjeglo je s Kostjinih usana. „U potpunom mraku i samoći?“

„Jasno. U potpunom odricanju od svega zemaljskog.“

„A zašto?“, momak se iskreno pitao.

„To je jedan od načina da se dođe do Nirvane.“

„Ma, ja to ne bih izdržao“, naš „Filozof“ je negativno odmahnuo glavom.

„Ja bih pokušao“, rekao je Andrej.

„Misliš da je tako jednostavno?“, upita Sensei. „Prije poduzimanja tehnike pustinjaštva čovjek bi trebao naučiti barem osnove - kontrolirati svoje misli... Čovjek se nije tek tako osamio u tamnoj špilji moleći Boga. Isprva bi naučio posebnu tehniku disanja, potom bi naučio kontrolirati svoje misli, dovodeći ih u stabilno stanje agatodemonu, to jest pozitivnih misli. Tek tada bi se taj čovjek mogao povući u osamu, radeći uzastopno niz meditacija koje ga dovode do određene razine, od jednostavne do složene. Konačno, čovjek svjesno doseže Nirvanu, Boga, to jest oslobađa se

lanca reinkarnacija. To nije tako jednostavno. Iako, slegnuo je ramenima i zamislio se: s duhovnog stajališta taj je način isuviše lagan i jednostavan. Prikladan način za lijeve. Vrlo se lako povući iz ljudskog svijeta i postati pustinjač-redovnik. Međutim, živjeti na ovom svijetu i doći k Bogu čineći dobro ljudima - je sasvim druga priča. To je prava stvar! Teško je, ali doista vrijedi. Potom se vratio temi: „A tehnika pustinjaštva prilično je stara. Prakticirana je od davnina. Agapit ju je prenio svojim učenicima kao tajno znanje. Iako je ova tehnika kasnije izgubljena, jer posljednja osoba koja ga je uistinu posjedovala, jednostavno nije našla nikoga tko bi zaslužio da mu to znanje povjeri.

Oponašajući Agapitove učenike, mnogi su se pokušali osamiti ne znajući apsolutno ništa o samoj praksi. Kao rezultat, ili nisu izdržali osamljenost ili su poludjeli. To je prirodno. Ako čovjek ne može upravljati svojim strahovima, negativnim mislima, pod stalnom je dominacijom kakodemonu, sve će se mnogostruko povećati u osamljenosti. Gotovo je nemoguće izdržati pustinjaštvo nepripremljenim osobama.“

Nastala je kratka tišina.

„Dakle, znači da je Nestor bio pomalo neiskren?“, Viktor upita.

„Samo je napisao ono što su od njega zahtijevali dostojanstvenici. Trebao je pripremiti knjigu Teodozija *'Žitije'* i kanonizaciju. Jednostavnim riječima, trebao je stvoriti sliku za štovanje. To je značilo da se o Teodoziju trebalo pisati u skladu s tim, do detalja. I Nestor je to učinio. Uzeo je samo neke činjenice iz Teodozijeva stvarnog života, a ostatak njegove 'svetosti' od riječi do riječi je kopirao iz drugih izvora. Vidite, autor nije bio svjedok stvarnih događanja. Kad je Teodozije 1056. došao u Antonijevu špilju, Nestor je još uvijek pjevao u pelenama, kako bi se reklo. Zbog toga je Nestor angažiran za pisanje djela i zbog toga je nekoliko sljedbenika Teodozija među starijim redovnicima, koji su živjeli u razdoblju dok je ovaj bio iguman, dodijeljeno njemu, takoreći kao pomagači kako bi povijest bila 'vjerodostojnija'.“

„I sad ti vjeruj 'povijesti'!“, Ženja se narugao.

„Šta si očekiv'o? Ima toga više nego što se čini. U to je vrijeme Crkvi bila potrebna slika života prvog sveca u Rusiji. Tako su izabrali igumana Teodozija zbog njegovog 'izvanrednog služenja'. Nisu mogli odabrati Agapita, je li tako?!“, Sensei se nasmijao. „Tko je bio poželjan? Iguman. Dakle, Nestor je dao sve od sebe. Uzeo je ponešto od stvarnoga Teodozijevoeg života, koji se odnosi na njegovo djetinjstvo i mladost u samostanu, a ostatak pokrao iz hagiografija raznih grčkih i palestinskih svetaca, na koje su mu ukazali 'očevi'. U Rusiji su već postojali mnogi prijevodi drevnih paterikona, isposničkih te poučnih traktata kao i isposničkih hagiografija. Najčitanije i najdraže su im hagiografije Svetog Antonija, Teodora Studita, Teodora iz Edesse, Ivana Zlatoustog. Bilo je i manje popularnih, ali u punoj verziji *'Žitija'* palestinskih svetaca iz šestog stoljeća, o čemu je pisao Ćiril od Skitopolisa. Npr. hagiografije Eutimija Velikog, Save Posvećenog, Teodozija Kenobijara, Ivana Tihog. Ukratko, imalo se između čega birati za stvaranje nove slike.

Nestorovu su maštu, na primjer, obuzele hagiografije svetog Eutimija i Save. Zato je nova slika Teodozija u mnogim pogledima slična Savi. U tekstu su se ponekad koristili čak i doslovni ulomci. Duhovni razvitak kopirao je iz orijentalnog isposništva, a zatim dodao neke elemente iz hagiografija svetaca i eto ti slika velikog Teodozija, oca ruskog monaštva.

Međutim, Teodozije je zapravo bio daleko od onoga kako je predstavljen. Istina je da je imao teško djetinjstvo u bogatoj obitelji. Otac mu je umro kad je Teodozije navršio 13 godina. Majka ga je često tukla. Dečkovu stanje uma je bilo prilično neuravnoteženo. Ukratko, uvijek je bio slab momak koji je želio ugoditi jačima. Pa, kad je došao k Antoniju u Kijev nakon što je ponovno pobjegao od majke, Antonije ga je prihvatio iz dobrote u nadi da će steći novo obrazovanje. U to vrijeme je u špilji živjela mala zajednica zajedno s Antonijem. Agapit je bio među njima. Ovaj je upozorio Antonija glade 'krotkog' kolege: 'Griješ zmiju u njedrima'. Ali Antonije je momka iz sažaljenja pustio da ostane. Usput, Nestor je opisao ovu epizodu Teodozijevoeg dolaska Antoniju i navodno odbijanje Antonija da ga prihvati iz svoje perspektive, točno kopirajući hagiografiju Svetog Save, iako to nije imalo nikakve veze s onim što se dogodilo u stvarnosti.

Što se tiče Teodozija, iako sramežljiv unutar bratstva, u njemu je ležao ključajući kotao misli koje su bile daleko od dobrih. Teodozije je osjetio da Agapit može vidjeti kroz njega i da je znao za njegove skrivene misli. Dakle, potrudio se da više ne ugleda oči Sveca. I nakon toga, tijekom cijeloga svog života imao je unutarnji strah od Agapita, jer Teodozije je vršio djela nespojiva s duhovnim životom.

Ono što je Agapit predvidio Antoniju glede ovog tipa, dogodilo se. Kasnije, kad se Varlaam, Ivanov sin koji je bio prvi bojar kneza Izjaslava, pridružio monaštvu, izbio je skandal s vlastodršcima. Od cijelog bratstva, Teodozije je zbog svoga mlitavog duha postao Izjaslavova krtica. Kasnije je više puta iznevjerio Antonija. Kad je kasnije Varlaam, kao prvi iguman, došao Izjaslavu tražeći zemlju iznad pećina, Izjaslav je pristao dati je, određivši da na čelu bratstva bude duhovno lice koje njemu odgovara. Varlaam nije imao drugog izbora nego pristati. Iste godine Izjaslav je premjestio Varlaama (kojeg je Antonije svojevremeno postavio na čelo zajednice, kada je i sam postao običan redovnik) u samostan Dimitrievski; a njegovo mjesto preuzeo je 'insajder' - Teodozije. Međutim, Nestor je događaj predstavio na način da je samo bratstvo izabralo Teodozija da postane njihov iguman, zbog njegovih 'redovničkih zasluga'.

„Da, 'zasluga'“, podsmjehnuo se Volođa, „Čovjek bi za takve 'zasluge' zasigurno dobio dobre batine kad bi bio jedan od nas.“

„Od tog je trenutka u pećerskom samostanu postojalo prešutno razjedinjenje“, nastavio je Sensei. „Sljedbenici Agapita težili su duhovnom životu. Dok su Teodozije i njegovi sljedbenici, uključujući istaknutog Nikona koji je Teodozija učinio redovnikom i komu je Teodozije pružao osebnju ljubav“, nasmiješio se Sensei, „iskorištavali svoj položaj za vlastito bogaćenje. Dobivši što je želio, Teodozije je povećao i učvrstio svoju moć, toliko da je čak i Izjaslavov život učinio ne tako slatkim.“

„Da“, zamišljeno je rekao Nikolaj Andrejevič. „Ne treba očekivati išta dobro od čovjeka kakav je Teodozije kad mu se da vlast. Stalno depresivno stanje u adolescenciji često dovodi do ozbiljnih oštećenja uma i nenormalne psihopatologije. Takav se adolescent slabo prilagođava životu među vršnjacima, vrlo često

gubi osjećaj za stvarnost u okolnom svijetu. A to, pak, može dovesti do osjećaja manje vrijednosti, samo-nedostatnosti i slabog samopoštovanja, čitavog kompleksa strahova. U pravilu su takvi ljudi stidljivi, strašljivi, skloni povlačenju u sebe. Ali čim dobiju šansu imati stvarnu moć nad ljudima, pokazuju priličan broj mentalnih bolesti...”

Ženja je slušao riječi našeg psihoterapeuta i rekao:

„Baš Čikatilov portret... On je bio sav stidljiv i skroman u pred drugima.“

„Pa odakle misliš da dolaze manijaci?“, ozbiljno je rekao psihoterapeut. „Megalomanija je učinila i groznije stvari za ljude.“

„Upravo tako“, složio se Sensei. „Teodozije je u prvom redu služio vlastitu megalomaniju. Što se tiče duhovnog, bio je strašno lijen. Sve njegove molitve bile su samo vanjska predstava. Gledajući duhovno djelo Agapita i njegovih učenika, učio je ostale redovnike da bdiju i mole se noću. U međuvremenu je spavao i to tako čvrsto da ga se ujutro moralo buditi. Kasnije je to predstavljeno kao tajnost njegova isposništva. Isus je jednom rekao o takvima kao što je Teodozije: 'Oni vežu bremena teška i nesnosna i među ih ljudima na pleća; a sami neće da ih prihvate prstom svojim'.

Teodozije je u hvalospjevima oslikan kao 'bibliofil i prosvjetljena osoba'. To je čisti vic, uzimajući u obzir njegovo slabo znanje gramatike. Ali opet, volio je podučavati druge na svakom koraku da se uzvisi kako bi mu se drugi klanjali, ljubili mu ruke i nazivali ga 'svetim ocem'. Prikazivanje sebe gotovo kao Gospodina Boga bilo je sastavni dio njegove prirode. Ali znate, Isus je rekao: 'I ocem svojim ne zovite nikoga na zemlji, jer je jedan otac vaš koji je na nebesima!'

Teodozije je volio poučavati ne samo svoje 'stado', već također obične laike, prikazujući se žestokim i nepomirljivim pristalicom kršćanstva, tupeći im da 'onaj koji hvali drugu vjeru, hoda na rubu hereze'. Koristio je Agapitove riječi: 'Bog je jedan i vjera u Njega je jedna'. Ali dok je Agapit govorio o jednoj unutarnjoj vjeri svojstvenoj svakom čovjeku koji teži Bogu, isto kao što je Isus učio, Teodozije je s druge strane iskrivio te riječi s religijskog gledišta, kao i gledišta svoje Životinjske prirode, govoreći: 'istina je

samo moja vjera, a drugi su bezvrijedni'. Posebno je volio poučavati imućne ljude, redovito posjećujući njihove gozbe. Vjerovao je da je njegova dužnost bila poučavati knezove dok je njihova dužnost bila slušati njegove upute. Odnosno, usmjeravati moćnike. Takvi ljudi, 'farizeji', spomenuti su čak i u Evanđelju, kanonima koje je Teodozije pokušavao slaviti: 'Sva djela svoja čine da ih vide ljudi. Tako raširuju svoje molitvene zapise i produljuju rese na haljinama svojim'; 'Vole počasna mjesta na gozbama i prve stolice u sinagogama'; 'Hoće da budu pozdravljani na javnim trgovima i da ih ljudi zovu učiteljima'; 'Ali vi se ne zovite učiteljima, jer je jedan vaš učitelj, a vi ste svi braća!'; 'I ne dajte da vas zovu učiteljima; jer je jedan učitelj vaš, Krist'."

A onda je Tatjana, uvrijeđena riječima o jednoj vjeri, rekla:

„Nekako ne vidim razliku između Teodozijevih i Agapitovih riječi o jednoj vjeri. Ja mislim da je Teodozije bio u pravu. Kako je moja baka govorila, treba vjerovati samo u kršćanstvo, jer je to jedina religija koja vodi k Bogu.“

„Eto vidiš, tvoja baka je tako razmišljala jer je bila odgajana u kršćanskom okruženju. A nečija baka koja živi na Bliskom istoku rekla bi svojoj unuci da je islam jedina prava religija. Kineska baka rekla bi da je prava religija budizam i tako dalje. Ali sve su to samo izvanjske tradicije koje u konačnici vode, pod uvjetom da se čovjek u potpunosti ugodi na pozitivan val, to jest dominaciju svoga agatodemonu (i da ne podržava agresivni fanatizam kakodemonu), sve to vodi do jednog te istog unutarnjeg rezultata. Čovjek često ne sluti koji se procesi u njemu odvijaju. On tek počinje shvaćati što je prava vjera u Boga, osjećati neobičan nalet duhovne sile. Odnosno, svi koji iskreno vjeruju u Boga, bez obzira na to kako Mu se obraćaju, u konačnici dolaze do istih vrata i prelaze preko jednog te istog praga. Rečeno je da mnogi putevi vode k Bogu, ali uska su Vrata.“

„Meni je nekako sve jasno“, Kostja je započeo rasuđivanje. „Ali, da budem iskren, općenito je teško vjerovati u sve to... Uzmimo tog Agapita za primjer, da Duh Sveti prebiva u njemu... Kako taj Sveti Duh uopće izgleda? I je li to stvarno bilo toliko važno za staru Rusiju? A zašto do sada nisam nikad čuo ni čitao o tome? Zašto su samo, kako kažete, iskrivljene priče došle do nas? Kome uopće

trebamo vjerovati? I ako postoji Bog, zašto je dopustio da svece muče, Isusa razapnu, a istinu o Agapitu sakriju?“

Sensei je umorno uzdahnuo i rekao:

„Ne pokušavaj razumjeti djela Božja koja su dobro skrivena od ljudi. To je kao da mrav pokušava progutati slona. Ljudski mozak je vrlo ograničen. Čovjek ne može razumjeti elementarne stvari: kako čuje, kako vidi, kako razmišlja, kako živi i tko je istinski on. On uglavnom ne zna ni što je smrt, a da ne spominjem njegovu sposobnost shvatiti svojim ograničenim mozgom što je beskonačnost Svemira. Jedino što čovjek može je vjerovati ili ne vjerovati.“

„Kako to, vjerovati ili ne vjerovati?“, Kostja je uzvratilo uživajući u prepirci. „Ali svaka vjera treba dokaze, čak i vjera u Boga!“

„Dokaze, kažeš?!“, Sensejev glas se izmijenio. „Idi do ogledala i pažljivo se pogledaj. Ako vjeruješ da si slučajni spoj aminokiselina koji je doveo do mutacije majmuna, što je rezultiralo da postane mudar, zašto onda trebaš tražiti Boga? Idi na tržnicu, kupi bananu i uživaj u svom životu! Ali ako se ne slažeš s tim i ako vjeruješ da si divno Božje stvorenje, kako možeš zahtijevati od Boga dokaze Njegova postojanja?! Tko si ti i tko je Bog?“

Sensei je govorio s takvom snagom u glasu i pogledu da se Kostja, zatečen nespreman, skupio i oborio pogled. Činilo se da želi propasti u zemlju. Nastala je kratka tišina.

„Da“, Nikolaj Andrejevič prekinuo je tišinu. „Ispada da je Teodozije služio Cezaru, a Agapit Bogu.“

„Upravo tako“, odgovorio je Sensei uobičajenim tonom. „Od tog vremena došlo je do razjedinjenja u Lavri. Dok su neki redovnici vršili istinske duhovne podvige, uključujući život u osami, ostali su istodobno uživali u samovolji, razvratu, egoizmu i ljubavi prema zlatu, perušajući laike i pokazujući im mjesta na kojima su istinski redovnici koji su težili Bogu izvršavali svoje podvige... Dakle, kao i uvijek među ljudima, takva sveta mjesta su oskrvnuli svojom gramzivošću, sve su iskrivili i uzburkali. A moglo je biti sasvim

drugačije, znate. Jer je sam Duh Sveti ondje stvorio sebi prebivalište. Eh, ljudi, ljudi...“

Sensei je neko vrijeme šutio, a zatim zamišljeno rekao:

„Sve u svemu, Agapit je snažno utjecao na staru Rusiju i ne samo na nju... I premda je taj utjecaj bio neizravan, promijenio je budući svijet. Iako to zapravo nije bio zadatak Agapita kao Bodisatve u to vrijeme. Više je bila njegova vlastita inicijativa. Ukratko, Bodhi je Bodhi.

Agapit je osnovao duhovno prebivalište u kojem za svo vrijeme postojanja još nitko nije izbrojao koliko je ljudi izliječeno od smrtonosnih bolesti i hvala Bogu, još uvijek se liječe. Ali to nije toliko bitno. Najvažnija je da bi mnogi mogli ondje postići duhovno zdravlje, koje je važnije od fizičkog. U velikom opsegu ime pečerskog samostana odjekivalo je stoljećima zahvaljujući Agapitu, kao i njegovim moštima u kojima još uvijek ostaje ljekovita snaga Duha Svetoga.

Čak i danas mnogi ljudi iz raznih država i različitih religija, čak i oni koji sebe smatraju 'ateistima', zadržavaju se više vremena u blizini Agapitovih relikvija kada pohode pečerske špilje. Zašto? Zato što ljudi intuitivno osjećaju istinsku Svetost, jer dušu ne možeš prevariti. Ali kad bi ljudi znali da imaju mogućnosti tražiti ne samo izlječenje svojih tijela, nego, što je još važnije, spas svojih duša - posebno u danima kada Duh Sveti prebiva u relikvijama, počevši svakog 25. veljače i traje čitav tjedan, to bi im donijelo neusporedivo više dobra za njihove duše. **Jer nema svetijeg mjesta na Zemlji tijekom tih dana, gdje bilo koji čovjek može biti, bez obzira na svoju religiju, tako blizu Božjeg uha sa svojom molbom. A takvu priliku ima svaki čovjek tijekom sedam dana u godini. Budući da mu sljedeća godina možda neće doći. Kratki su ljudski dani na raskrižju vremena. Žalosna su njihova djela pred licem Božjim. Svaki ljudski trenutak već je na vagi. A za dušu nema važnije brige od žudnje za pronalaženjem spasa. Nije u vanjskoj vjeri, već je u unutarnjoj vjeri ključ od Vrata. Samo slijepac, zaslijepljen prašinom, to ne može vidjeti.**

Sve što je čovjek u stanju dati Bogu su njegova vjera i iskrena molitva. Ništa drugo ne može dati Bogu. Jer sve oko čovjeka je Božja kreacija. Ne priliči Gospodaru nuditi Njegovo vlasništvo. Bog ne treba ništa od ljudi, osim njegove Vjere i Ljubavi! Što može malo dijete dati svom Roditelju da razveseli Njegovo srce? Samo Ljubav i Poštovanje.“

Sensei se zaustavio i fiksirao pogled prema vatri. Ona je rekao zamišljeno, a činilo se da govori svima odreda:

„Dok si živ čovjek, imaš priliku izmoliti vječnost Božje ljubavi prema svojoj duši. I dok imaš PRILIKU tijekom svetog tjedna otići Agapitu i moli pred Duhu Svetim samo za svoju dušu. Jer tvoje je tijelo propadljivo, ono je prašina. I sve zemaljske brige su prazne. Ali zapamtite ljudi, sve što obećate u svojim molitvama pred Bogom, ispunite! Jer On, kao i svaki roditelj, ne podnosi laž; On traži, ali kasnije ne vjeruje...“

Sensei skine pogled s vatre i pogleda nas pažljivo. Oči su mu blistale nekom ogromnom snagom i čistoćom. A onda se oglasio:

„Usudite se, ljudi! Zaista kažem, kao što ne možete izbjeći smrt, tako ne možete izbjeći Sud Božji!“

Nastala je tišina i nitko se nije usudio prekinuti je. Zora je svitala. Ptica je počela pjevati svoju harmoničnu pjesmu. Gledajući prema moru, Sensei je uzdahnuo i rekao umornim glasom:

„Dobro, društvo, bit će da sam vas umorio svojim pričama. Krajnje je vrijeme da se odmorite...“

Svi su se razišli i otišli spavati. Samo je Sensei ostao na obali u blizini slabo tinjajuće vatre. Njegov meditativni pogled bio je usmjeren prema istoku, gdje su prve zrake svjetlosti brzo kidale mrak noćnog neba probijajući put za sunce.

Kazivanja Senseja

1. Ako ignoriraš zlo, nećeš primijetiti kako postaješ ravnodušan prema dobru. Ali kad kažnjavaš zlo, trebaš znati kada prestati. Samo tako ćeš izbjeći opasnost koja se krije u tebi. Pobjednik nije ponosan, on ne siluje i ne likuje. On pobjeđuje... prije svega sebe. Dakle, pri kažnjavanju zla treba na umu imati dobro.“

2. Ljudi ne žele izgledati lijepo pred Bogom ni pred svojom savjesti, nego pred drugim ljudima. A glavni uzrok leži u ljudskoj želji. Čovjek cijeni samo one stvari koje želi vidjeti vrijednima. A ono što ne žele smatrati dragocjenim, nije mu važno. Zavist, mržnja, ljutnja ne rastu iz podražaja izvana, nego iz unutarnjeg korijena samoljublja.

3. Čitav svijet pokušava u čovjeku pobuditi što je moguće više želja da dobije nešto što nema. Čitav svijet prodaje iluzije. On je istkan od laži, a njegove niti se drže na zavisti. Ljudi sami stvore iluziju, hrane je svojim prljavim mislima i žive u toj iluziji držeći je za istinsku stvarnost.

4. Koliku god vlast čovjek imao na zemlji, nikada neće biti zadovoljan, jer je još uvijek rob svojih želja. A prava vlast je vlast nad sobom.

5. Glupo je davati ribu gladnom čovjeku, jer će je pojesti i opet biti gladan. Ali mnogo je pametnije dati mu ribarski pribor i podučiti ga kako ga koristiti.

6. dok ljubav živi u duši, razdvojenost nije moguća. Jer važno je da znaš da voliš tog čovjeka. Kako ga možeš izgubiti

ako je doista drag tvojoj duši, ako Sjećanje i Ljubav za njega nastavljaju živjeti u tebi...

7. Čovjek je privremen. Smrt zaustavlja starost i muke, oslobađa od tereta postojanja. Za duše u ljubavi to je nagrada. Jer zapravo ne postajemo drugačiji samo zato što umiremo...

8. Svaki čovjek zapravo ne živi svoj stvarni život. On odabire sliku koja mu se sviđa i igra neku ulogu, a obično i više njih. Ali on se toliko navikao na nju da misli kako je to njegov pravi život. I kao i svaki glumac, čovjek ostaje nezadovoljan svojom ulogom te sanja o drugoj ulozi u kojoj će biti važniji. Što god čovjek postigne, čini mu se da još nije odigrao najvažniju ulogu svog života. A svo to vrijeme ostaje u snovima, raduje se tim bajkama.

9. Zar ne bi bilo bolje prestati maštati i odabrati ulogu u ovom životu dostojnu naziva Čovjek? Postati onaj tko bi trebao biti. Tako da kad zaspiš, budeš siguran da ti je savjest čista. Tako da se na samrti ne bi stidio svojih misli i djela. Stojeći čak i pred Bogom ili, kako kršćani kažu, na Božjem Sudu, imao bi što reći. Tako da tvoja košarica s dobrim djelima bude puna, a ona s lošim djelima prazna. To znači biti Čovjek. Jer život je prekratak i dan je čovjeku kako bi dokazao Bogu da je dostojan zvati se Čovjekom...

10. Postani ono što jesi, svoja vlastita Suština. Život i smrt su kao jedan tok. Suština se kreće tokom. U pokretu stječe neprolaznost. Nitko ne može istinski procijeniti divlji tok ako nije ušao u njegove vode, jer je to budućnost. Nitko ne može ući u istu vodu dvaput jer je to prošlost. Postoji samo kretanje toka, budući da je to sadašnjost. Svaka voda prije ili kasnije dosegne svoj izvor i postaje on, vraćajući se natrag u svoju izvornu čistoću.

11. Odjeća je samo čestica univerzalnog procesa stvaranja i uništavanja. Nema ništa gluplje nego zadovoljavati hirove svoje odjeće. Jer njena suština te zaključava u granicama svog uskog prostora, udaljava te od svijeta, uranja te u oklijevanja i strahove uzrokovane tim otudnjem. Ona te tjera da postojiš radi njezina oblika i vanjskih iluzija koje

stvara za druge, a na taj način te uvaljuje u još veće brige. Jer svaki oblik ima svoja pravila. A pravila su samo skup kontrasta.

Tvoja odjeća ima granicu. Istroši se. I ne možeš je nositi. Ali nakon što si ishabao jednu odjeću, obučeš drugu. Kakogod, bez uništavanja granica, jurnjava za bezgraničnim je pogubna.

12. Nema smisla juriti za beživotnom suhom granom jer u njoj nema života. Sreo si se s mrtvim koje nema što drugo pokazati osim svoga trnja. Mrtav brani mrtve. Mrtvo se neće pretvoriti u živo zato što postoji život i živo se neće promijeniti u mrtvo zato što postoji smrt. I smrt i život ovise o nečemu, postoji nešto što ih ujedinjuje.

13. Glupo je diviti se nekom tko u tebi vidi samo buduću hranu. Privukla te visina njezina leta. I slijedio si je misleći na vlastitu korist. Ali ptica u letu teži nečem drugom. Iako leti visoko nebom iznad pustinje, hrani se svojim žrtvama. Ptica koja se hrani lešinama ne pati kad joj se 'jelovnik' promijeni. Jer njena suština je trulež. Prevario si sam sebe. Vidio si stvarnost i tvoje su iluzije nestale. Ali tvoja je stvarnost također iluzija. Velika ptica bila je samo sjena u usporedbi sa suštinom stvari. Stvari imaju svojstvo rađanja u Bezobličnom i vraćanja u Nisko.

14. Tko se oslanja na izvanjsko, može samo pretpostavljati. Tko se oslanja na unutarnje, ima istinsko znanje. Tvoje je tijelo samo prašina. Njegova je suština pepeo. Mogao si steći Mudrost vječnosti. Trebao si učiniti samo jedan korak. Ali strah od smrti tvoje prašine bila je jača. Trulež je pobjegla. Ostao si u mucu jer Duh uvijek teži Vječnosti. Mudrost vječnosti ne možeš spoznati kroz vlast truleži, jer će je ona pretvoriti u glupost. Bježati od straha ne znači spasiti se. Ubiti svoj strah znači steći savršenstvo. Savršenstvo omogućava korak preko ruba. A samo na rubu spoznaješ izvor Mudrosti..

15. Privid Mudrosti samo izgleda kao Mudrost. Prazna strka je začetak zlovolje. Oni koji žele izgledati kao Mudraci da bi se razmetali pred drugima, žalosno jure i sanjaju slavu. Ali njihova je suština praznina u ljusci Ega. Kad znanje dolazi iz neznanja, rađaju se beskrajna pitanja.

16. Nebo i sunce usmjeravaju promjene. Mogu učiniti transformacije tako da sva živa bića slijede svoju prirodu. Nebo i sunce uvećavaju puno i uništavaju prazno. Pustinja ostale navodi na gibanje. Mrtva je, ali može proizvesti fatamorgane kako bi prevarila žive svojim iluzijama. Pustinja uništava pune i ispunjava prazne. Zrnca pijeska u masi slijede gibanje pijeska, zbog čega elementi određuju njihov smjer.

17. Stigao si na mjesto koje ti je određeno rođenjem. Odrastao si u onome što je godilo tvojoj prirodi. Postigao si zrelost u onome što je postalo tvoja sudbina. I otići ćeš tamo gdje ti smrt odredi. Smrt je samo početak života. Život je samo nasljednik smrti. Ne možeš izbjeći početak života. Ne možeš zaustaviti njegov kraj.

18. Tuđa stopa ne izgleda kao tvoja. Stope se javljaju tamo gdje su utisnute. Ali nisu one te koje ih utiskuju. Prativši tuđe stope težio si izvanjskim slikama ne znajući za njihov unutarjni smisao. Ali svatko si utire put koji zadovoljava njegove stvarne težnje. S vremenom pustinja svojim pijeskom prekrije sve tragove, da novi Putnik ne čini greške iz prošlosti. Zato je tvoje vlastito iskustvo toliko važno. Da bi postao Čovjek, trebaš utrti svoj vlastiti put.

19. Ljudska stopa zauzima malo prostora u beskraju pustinje. No, usprkos tome može biti utisnuta na onim mjestima koja nikad prije nisu posjećena. Koračanjem tamo gdje nitko nije bio, Čovjek je u stanju otići daleko i dobiti mnogo više. Znanje njegova uma je malo, ali ako se Čovjek uzda u nepoznato, može doći do Onoga koji ga je stvorio.

20. Može Ga se zapaziti, ali ne i opisati. Može Ga se doseći, ali Ga se ne može spoznati. Može Ga se voljeti, ali ne i shvatiti. Može Ga se razumjeti na Početku, ali Ga se ne može spoznati do Kraja. Jer On je sve stvorio. Jer On je stvarao po svojoj Volji.

21. Zlato je zaista smeće za dušu i iskušenje za misli. To je prljavština za kojom mnogi žude, ali koja je uistinu iluzorna obmana. Istinska vrijednost za redovnika je u iskrenoj molitvi za svoju dušu. Ne treba brinuti za sitost trbuha i zdravlje tijela.

Bez obzira na hranu koju jedeš, prije ili kasnije bit ćeš gladan. A bez obzira na zdravlje, prije ili kasnije tijelo će ti umrijeti. Dok je duša vječna. I jedina je vrijedna istinske brige.

22. Ne valja uznemiravati Boga ni zbog čega drugog osim radi spasenja vlastite duše. Ne pitajte za svoje tijelo niti za zdravlje; ne trebate se brinuti za svoj trbuh - sve je to prazno propadanje, nezasitno u željama. Jer nema dostojnije molbe od molbe za spasenje vlastite duše.

23. Ne postoji ništa nemoguće za dušu koja čezne.

24. Kratki su ljudski dani na raskrižju vremena. Žalosna su njihova djela pred licem Božjim. Svaki ljudski trenutak već je na vagi. A za dušu nema važnije brige od žudnje za pronalaženjem spasa. Nije u vanjskoj vjeri, već je u unutarnjoj vjeri ključ od Vrata. Samo slijepac, zaslijepljen prašinom, to ne može vidjeti.

25. Usudite se, ljudi! Zaista kažem, kao što ne možete izbjeći smrt, tako ne možete izbjeći Sud Božji!

Za djecu stariju od 12 godina. (12+)